

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه انجمن صنایع نساجی ایران

مروری اجمالی بر تجارت خارجی کشورهای عضو در پیمان منطقه‌ای
که ایران در آن حضور دارد و با تمرکز بر صنعت نساجی

سازمان همکاری‌های اقتصادی شانگهای

۱۳۷

(جزوه اول)

تهیه، تنظیم و گردآوری: نگین سادات همتی

@aiti.org.ir

09129583657

t.me/aiti1395

www.aiti.org.ir

26200196

info@aiti.org.ir

پاییز ۱۴۰۴

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

پیمان‌های منطقه‌ای به توافقات و قراردادهایی گفته می‌شود که میان کشورهای یک منطقه جغرافیایی خاص تنظیم می‌گردند. این پیمان‌ها، معمولاً بر اساس نیازهای مشترک این کشورها و به‌منظور تقویت همکاری‌های اقتصادی طرفین، از جمله ایجاد "بازار مشترک و توسعه زیرساخت‌ها"، و همچنین تقویت روابط سیاسی، امنیتی، فرهنگی یا اجتماعی آنها با یکدیگر شکل می‌گیرند. به‌طور کلی، هدف این پیمان‌ها این است که کشورها با کنار هم گذاشتن منابع و توانایی‌های خود، به منافع مشترک دست یابند.

ساز و کار پیمان‌های منطقه‌ای معمولاً شامل نهادها و سازمان‌های مختلف است که وظیفه نظارت بر اجرای توافقات و همچنین هماهنگی میان کشورهای عضو را بر عهده دارند. در این نوع پیمان‌ها، کشورهای عضو معمولاً قوانین و مقررات مشترک را تدوین می‌کنند و ممکن است برای حل اختلافات از ساز و کارهای حقوقی یا دیپلماتیک استفاده کنند. علاوه بر این، در برخی پیمان‌ها، کشورهای عضو ممکن است به‌طور مشترک اقدام به انجام پروژه‌های بزرگ اقتصادی یا امنیتی کنند که به نفع تمام اعضا باشد. اتحادیه اروپا^۱، آسه آن^۲ (ASEAN) و ناتو^۳ نمونه‌هایی از شناخته‌شده‌ترین پیمان‌های منطقه‌ای در سطح جهان می‌باشند.

پیمان‌های منطقه‌ای ایران

همانطور که اشاره شد، موافقت‌نامه‌های تجاری و پیمان‌های منطقه‌ای، ابزارهایی کلیدی برای تقویت همکاری‌های اقتصادی و سیاسی با دیگر کشورها بوده و نقشی حیاتی در توسعه اقتصادی و کاهش سرعت مصرف منابع داخلی ایفا می‌کنند. ایران از اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی و در تلاش برای پررنگ کردن نقش خود در تحولات منطقه و تقویت روابط اقتصادی و سیاسی که در پی تحریم‌های بین‌المللی تحت فشار قرار گرفته بود، مشارکت در موافقت‌نامه‌ها و پیمان‌های منطقه‌ای را به‌منظور گسترش روابط اقتصادی و تأمین منافع ملی ایران به‌طوری جدی‌تر در دستور کار خود قرار داد.

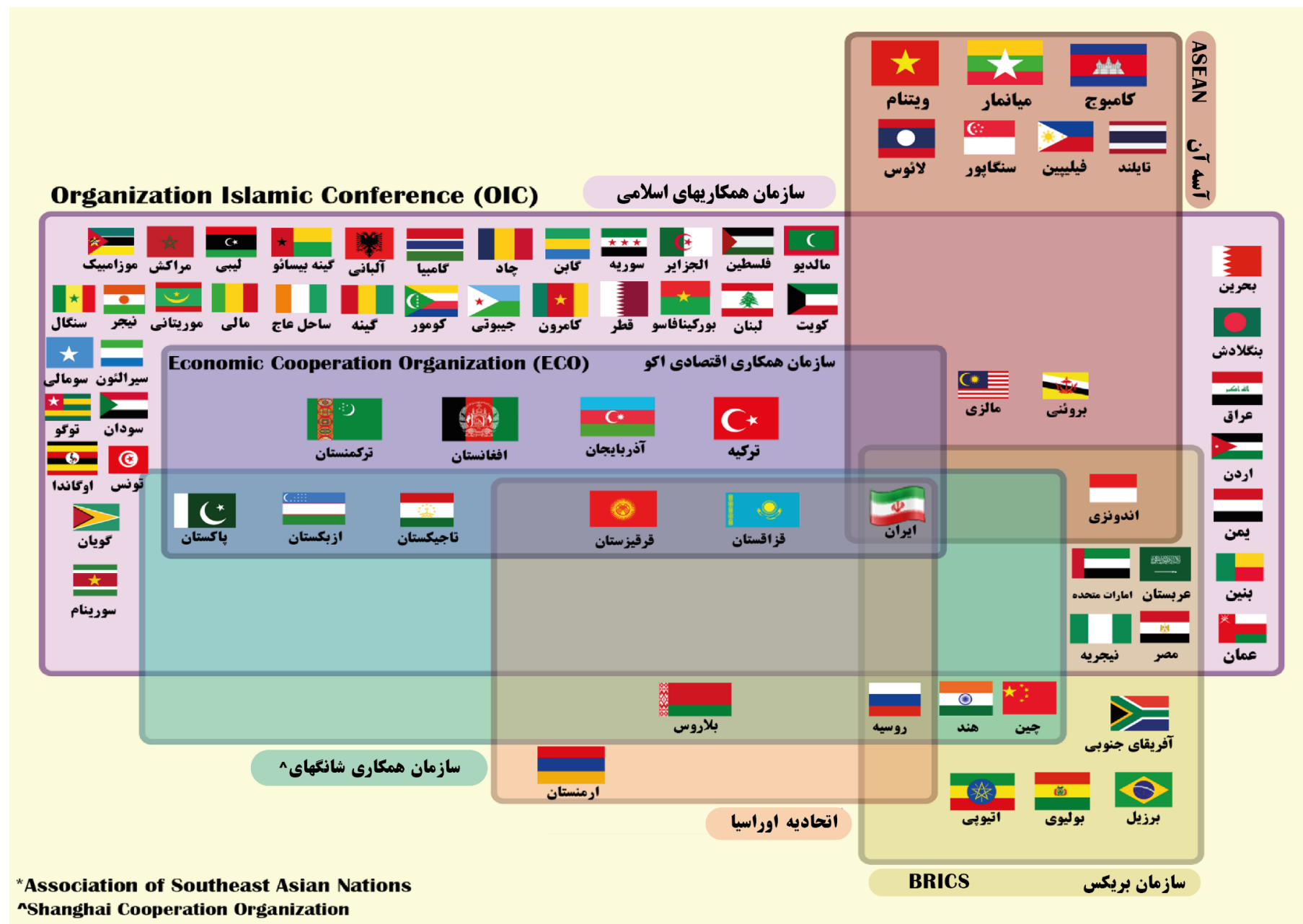
تا تاریخ تنظیم این مطلب، سازمان همکاری‌های شانگهای (SCO)، سازمان همکاری کشورهای حاشیه دریای خزر، پیمان بریکس، سازمان همکاری‌های اسلامی، پیمان اگو و پیمان مودت و همکاری آسه آن (ASEAN) مهم‌ترین پیمان‌های منطقه‌ای هستند که در حال حاضر ایران در آنها عضویت دارد. ایران همچنین به تازگی توافق‌نامه اقتصادی را با اتحادیه اقتصادی اوراسیا امضا کرده است که باب جدیدی را در ایجاد روابط اقتصادی این کشور با اعضای آن فراهم می‌کند. با توجه به حضور گسترده کشورهای بزرگ اقتصادی در این پیمان‌ها، علارغم چالش‌هایی که تحریم‌های بین‌المللی، موانع دیپلماتیک و مسائل اقتصاد داخلی بر سر راه ایران قرار داده است، عضویت در این پیمان‌ها و موافقت‌نامه‌ها، این امکان را در اختیار کشور قرار می‌دهد تا به بازارهایی جدید دسترسی پیدا کرده، میزان صادرات خود را افزایش داده و سرمایه‌گذاری‌های خارجی و انتقال فناوری‌های جدید به کشور را تسهیل کند.

در مجموعه جزوات پیش‌رو که تحت عنوان "پیمان‌های منطقه‌ای ایران" گردآوری و منشر می‌شود، تلاش شده است تا در کنار معرفی اعضا و حوزه فعالیت هر یک از این پیمان‌ها، حجم مبادلات نساجی کشورهای عضو در آنها با جهان و به خصوص با ایران بررسی شده و به تحلیل فرصت‌ها و تهدیدهای حضور ایران در این پیمان‌ها پرداخته شود. در این جزوه به‌طور مشخص، به پیمان شانگهای و روابط تجاری اعضای آن با یکدیگر پرداخته خواهد شد [۱ و ۲ و ۳].

^۱ اتحادیه اروپا (EU): یکی از معروف‌ترین و پیچیده‌ترین پیمان‌های منطقه‌ای است که کشورهای عضو آن برای ایجاد یک بازار مشترک، هماهنگی در سیاست‌های اقتصادی و خارجی، و ایجاد یک فضای سیاسی مشترک همکاری می‌کنند.

^۲ آسه آن (ASEAN): اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا که به‌منظور تقویت همکاری‌های اقتصادی، اجتماعی، و سیاسی در این منطقه تشکیل شده است.

^۳ ناتو (NATO) پیمان نظامی میان کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به‌منظور تأمین امنیت جمعی و مقابله با تهدیدات نظامی.

پیمان شانگهای (SCO)^۴

جدول ۱- کشورهای عضو و شرکای گفتگو در پیمان شانگهای [۳]

عنوان کشور	کشورها
اعضا	چین، هند، ایران، قزاقستان، قرقیزستان، پاکستان، روسیه، تاجیکستان، ازبکستان و بلاروس
شرکای گفتگو	ارمنستان، آذربایجان، کامبوج، نپال، ترکیه، سریلانکا، عربستان، قطر، مصر، کویت، مالدیو، میانمار، بحرین و امارات
کشورهای ناظر	مغولستان

سازمان همکاری شانگهای، سازمان اوراسیایی بینادولتی با محوریت چین است که در سال ۲۰۰۱ و برای همکاری‌های چندجانبه امنیتی، اقتصادی و سیاسی شکل گرفت. با رفع تحریم‌های سازمان ملل در نتیجه توافق برجام، موانع عضویت ایران در این سازمان برداشته شد و پس از اعلام موافقت اعضای سازمان، در ژوئن ۲۰۲۳، عضویت جمهوری اسلامی ایران در پیمان شانگهای رسماً اعلام شد.

عضویت در این سازمان، با دربرگرفتن سه میلیارد نفر جمعیت، بیش از ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی در عرصه جهانی، عضویت چهار قدرت هسته‌ای و دو عضو دائم شورای امنیت، تجربه‌ای منحصر به فرد برای ایران فراهم آورده است. یکی دیگر از اهمیت‌های سازمان همکاری شانگهای، حضور کشورهایی نظیر چین، روسیه و هند، از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان است. پیوستن ایران به چنین سازمانی علاوه بر اینکه می‌تواند دسترسی به بازارهای بزرگ آسیایی را آسان‌تر کرده و فرصت‌های تجاری و اقتصادی جدیدی را برای کشور فراهم آورد، به افزایش صادرات غیرنفتی ایران نیز کمک کرده و تراز تجاری کشور را بهبود می‌بخشد.

با اینکه دغدغه اصلی این سازمان عموماً مبارزه با تروریسم، تجزیه طلبی و افراط‌گرایی در آسیا عنوان شده، اما مابین اعضای آن توافقاتی نیز حاصل شده است که فرصت همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی را نیز فراهم می‌کند. چهارچوب توافقنامه همکاری اقتصادی کشورهای عضو پیمان شانگهای، نخستین بار در انتهای سال ۲۰۰۳ تهیه و امضا شد.

در ۲۳ سپتامبر ۲۰۰۴، سندی شامل صد برنامه به منظور افزایش سطح بازرگانی میان کشورهای عضو به امضا رسید. در سال بعد، ایجاد کنسرسیوم بین بانکی SCO نیز به منظور تامین بودجه پروژه‌های مشترک آینده مورد توافق قرار گرفت. در ژوئن سال ۲۰۰۹، چین اعلام کرد که قصد دارد وام ده میلیارد دلاری به سایر کشورهای عضو SCO برای کاهش چالش‌های اقتصادی اعضای مبارز خود، در میان بحران مالی جهانی فراهم کند [۲ و ۳].

در میان اعضای پیمان شانگهای (چین، هند، پاکستان، ازبکستان، تاجیکستان، روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، ایران) چندین توافق تجاری و لجستیکی وجود دارد که در ادامه به چند مورد از آنها به طور فهرست‌وار اشاره شده است:

۱- توافق‌نامه راهبردی حمل و نقل آسیایی (Ashgabat Agreement)

این توافق نامه که شامل **ایران، ازبکستان، پاکستان، قزاقستان، هند و عمان** است از سال ۲۰۱۶ در مرکزیت قرار گرفت و هدف اصلی آن، تسهیل ترانزیت کالا بین آسیای مرکزی و خلیج فارس است [۷].

^۴ Shanghai Cooperation Organization

۲. معاهده جامع راهبردی ایران-روسیه (۲۰ ساله)

تمرکز این معاهده که در ژانویه ۲۰۲۵ توسط ایران و روسیه امضا شد؛ بر روی گسترش همکاری‌های اقتصادی، کاهش تاثیر تحریم‌های ایالات متحده و تقویت مشارکت‌های نظامی و سیاسی است. حوزه دفاع، انرژی، فناوری، مالی و مقابله با تحریم‌ها از دیگر موارد پرداخته شده در این معاهده می‌باشند [۸].

۳. توافقات دوجانبه سرمایه‌گذاری و مالیاتی BIT و DTAA مابین چین و هند

قرارداد سرمایه‌گذاری دوجانبه^۵ BIT، قراردادی رسمی است بین دو کشور، که هدف آن حفاظت و تشویق سرمایه‌گذاری متقابل است. مزایای این نوع از قراردادها، شامل تضمین‌هایی مانند پذیرش آزاد سرمایه، رفتار منصفانه، عدم مصادره و امکان دسترسی به داور بین‌المللی است. طبق آمار UNCTAD، ایران تا امروز با کشورهای مختلفی از جمله سنگاپور (۲۰۱۶)، ژاپن (۲۰۱۶)، اسلواکی (۲۰۱۶)، ایتالیا (۱۹۹۹)، قزاقستان، قرقیزستان (۱۹۹۶)، و قطر (۱۹۹۹) قراردادهایی در این زمینه امضا کرده است [۹].

توافق اجتناب از مالیات مضاعف یا DTAA^۶ نیز، قراردادی بین دو کشور برای جلوگیری از مالیات مضاعف بر درآمد، با کاهش یا اعمال معافیت نرخ مالیاتی انتقال درآمدهایی مثل سود سهام، بهره، حق امتیاز و ... است. این توافق نامه نیز موجب کاهش نرخ مالیات پرداختی شرکت‌های بین‌المللی و تشویق به سرمایه‌گذاری‌های خارجی می‌شود. ایران دارای بیش از ۴۰ توافق DTAA با کشورهای جهان می‌باشد و به خصوص، با اکثر کشورهای عضو شانگهای هر دو قرارداد ذکر شده را امضا کرده است اما برخی از آنها هنوز اجرایی نشده‌اند [۱۰].

۴. توافق آزاد خدمات CIS

توافق‌نامه «حمل‌ونقل، خدمات و سرمایه‌گذاری» بین روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان و ازبکستان امضا شده که مبادلات خدماتی راحت‌تری برای اعضا فراهم کرده است [۱۱].

^۵ Bilateral Investment Treaty

^۶ Double Taxation Avoidance Agreement

تعاملات ایران با اعضای پیمان شانگهای

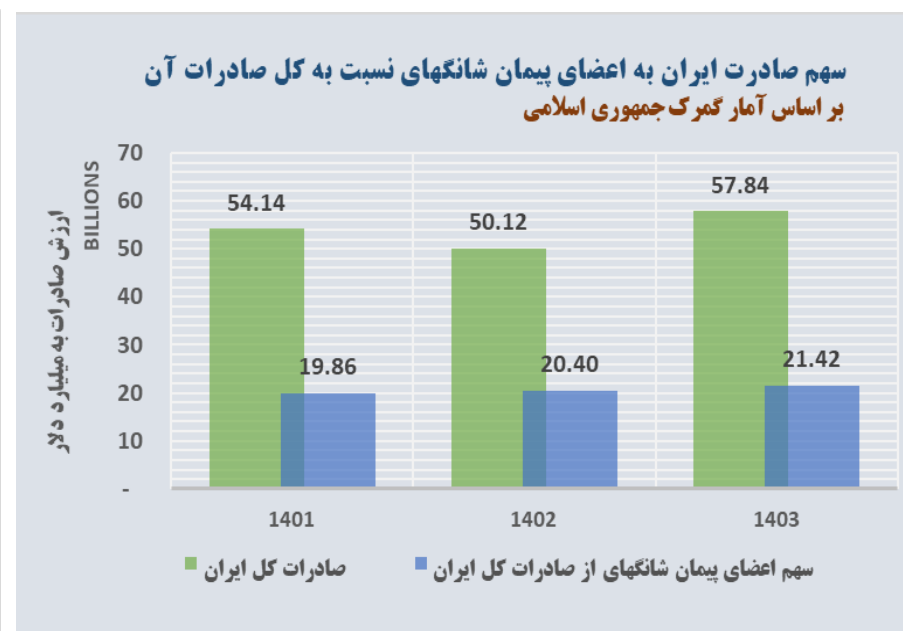
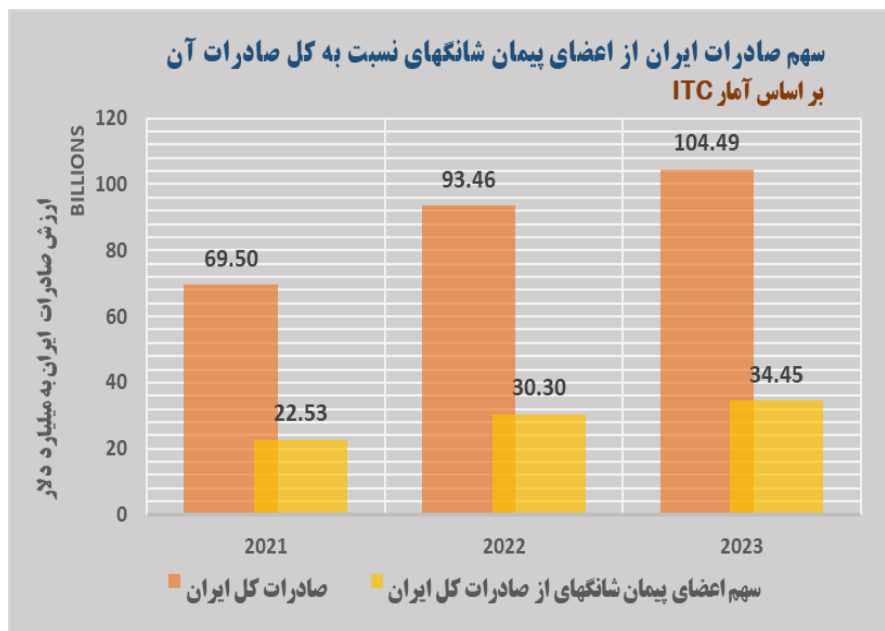
ایران بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی در سال ۱۴۰۳، ۳۷/۰۳٪ از صادرات ۵۷/۸ میلیارد دلاری خود را، به ارزش ۲۱/۴۲ میلیارد دلار به کشورهای عضو این پیمان انجام داده است. این کشور همچنین ۳۲/۳۳٪ از واردات ۷۲/۳۸ میلیارد دلاری خود را در این سال، با ارزش ۲۳/۴ میلیارد دلار، از کالاهای صادراتی همین کشورها وارد کرده است. این در حالی است که در سایت معتبر آماری ITC، در مورد آمار واردات و صادرات ایران و به دنبال آن، سهم اعضای این پیمان از آمار تجاری این کشور، تفاوت قابل توجهی با ارقام ارائه شده در گمرک ایران مشاهده می‌شود. آمار مرتبط با صادرات و واردات سال‌های ۱۴۰۱، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ ایران به سایر کشورهای عضو این پیمان بر اساس داده‌های گمرک و همچنین صادرات و واردات سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳ ایران بر اساس آمار ITC به این کشورها در جداول ۲ و ۳ آورده شده‌اند [۵ و ۶].

جدول ۲- آمار واردات و صادرات کلی ایران در سال‌های ۱۴۰۳، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۱ و سهم اعضای پیمان شانگهای بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی [۶]

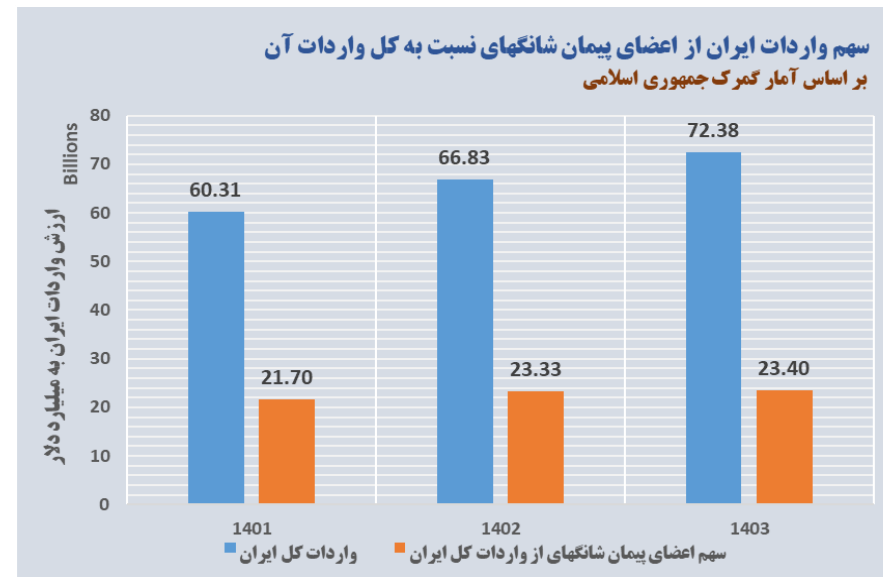
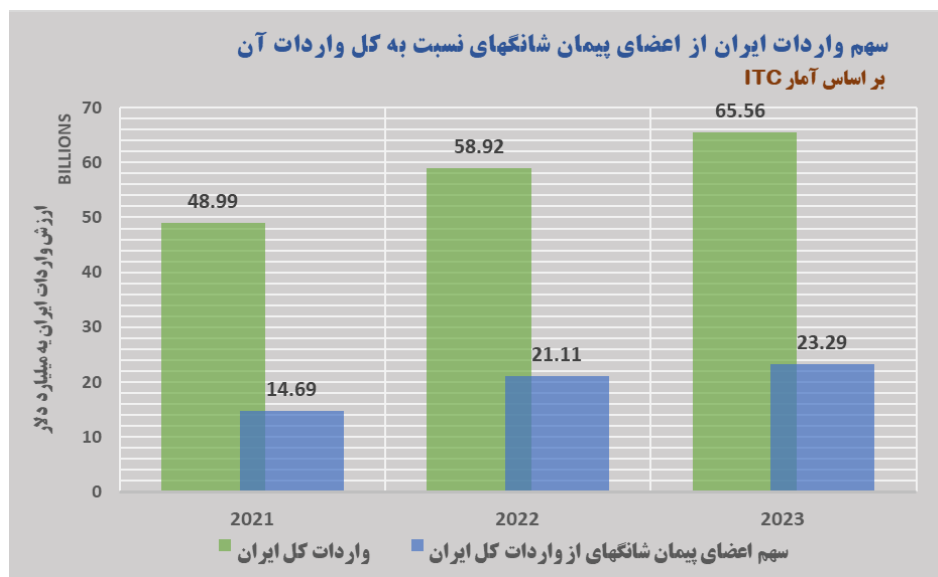
صادرات کل ایران	سهم اعضای پیمان شانگهای از صادرات کل ایران	سهم به درصد	واردات کل ایران	سهم اعضای پیمان شانگهای از واردات کل ایران	سهم به درصد
۱۴۰۱	۵۴/۱۴ میلیارد دلار	۱۹/۸۶ میلیارد دلار	۳۶/۶۸	۶۰/۳۱ میلیارد دلار	۲۱/۷ میلیارد دلار
۱۴۰۲	۵۰/۱۲ میلیارد دلار	۲۰/۴ میلیارد دلار	۴۰/۷	۶۶/۸۳ میلیارد دلار	۲۳/۳۳ میلیارد دلار
۱۴۰۳	۵۷/۸ میلیارد دلار	۲۱/۴۲ میلیارد دلار	۳۷/۰۳	۷۲/۳۸ میلیارد دلار	۲۳/۴ میلیارد دلار

جدول ۳- آمار واردات و صادرات کلی ایران در سال‌های ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ و سهم اعضای پیمان شانگهای بر اساس آمار ITC [۵]

صادرات کل ایران	سهم اعضای پیمان شانگهای از صادرات کل ایران	سهم به درصد	واردات کل ایران	سهم اعضای پیمان شانگهای واردات کل ایران	سهم به درصد
۲۰۲۰	۳۳/۰۴ میلیارد دلار	۱۰/۵۲ میلیارد دلار	۳۱/۸	۳۸/۹ میلیارد دلار	۱۴/۲ میلیارد دلار
۲۰۲۱	۶۹/۵ میلیارد دلار	۲۲/۵۳ میلیارد دلار	۳۲/۴۲	۴۸/۹۹ میلیارد دلار	۱۴/۶۹ میلیارد دلار
۲۰۲۲	۹۳/۴۶ میلیارد دلار	۳۰/۳ میلیارد دلار	۳۲/۴۲	۵۸/۹۲ میلیارد دلار	۲۱/۱۱ میلیارد دلار
۲۰۲۳	۱۰۴/۵ میلیارد دلار	۳۴/۴۵ میلیارد دلار	۳۲/۹۷	۶۵/۵۵ میلیارد دلار	۲۳/۳ میلیارد دلار

شکل‌های ۲ و ۳-مقایسه آمار گمرک جمهوری اسلامی و ITC از سهم صادرات ایران به کشورهای عضو پیمان شانگهای نسبت به کل صادرات ایران [۶و۵]

شکل‌های ۴ و ۵-مقایسه آمار گمرک جمهوری اسلامی و ITC از سهم واردات ایران به کشورهای عضو پیمان شانگهای نسبت به کل واردات ایران [۵و۶]

همانطور که پیشتر گفته شد، میان آمار ارائه شده در سایت‌های گمرک و ITC تفاوت‌هایی قابل ملاحظه وجود دارد. در جداول ۴ و ۵، این تفاوت در تجارت میان ایران و اعضای پیمان شانگهای به طور مشخص‌تری نشان داده شده است.

در جدول ۴، که بر اساس آمار سایت ITC گردآوری شده است، برای هر سال و هر یک از کشورهای عضو این پیمان، میزان صادرات ایران به آن کشور و میزان واردات اعلامی آن کشور از ایران مقایسه شده اند. مشابه این آمار برای واردات ایران از این کشورها نیز در جدول ۶ آورده شده است. همچنین در جداول ۵ و ۷ آمار ثبت شده از صادرات و واردات ایران به این کشورها بر اساس گمرک جمهوری اسلامی برای مقایسه با آمار ITC گردآوری شده‌اند.

جدول ۴- آمار اعلامی توسط سایت ITC از صادرات ایران در بازه سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳ به کشورهای عضو پیمان شانگهای

۲۰۲۰		۲۰۲۱		۲۰۲۲		۲۰۲۳		
میزان واردات آن کشور از ایران (ITC)	آمار ثبت شده از صادرات ایران به آن کشور (ITC)	میزان واردات آن کشور از ایران (ITC)	آمار ثبت شده از صادرات ایران به آن کشور (ITC)	میزان واردات آن کشور از ایران (ITC)	آمار ثبت شده از صادرات ایران به آن کشور (ITC)	میزان واردات آن کشور از ایران (ITC)	آمار ثبت شده از صادرات ایران به آن کشور (ITC)	
۶/۴ میلیارد دلار	۸/۰۵ میلیارد دلار	۶/۵ میلیارد دلار	۱۸/۳۶ میلیارد دلار	۶/۳۶ میلیارد دلار	۲۵/۶۴ میلیارد دلار	۴/۵۵ میلیارد دلار	۲۸/۲۹ میلیارد دلار	چین
۲۹۷ میلیون دلار	۹۴۲/۴۶ میلیون دلار	۴۰۸/۷ میلیون دلار	۱/۷۳ میلیارد دلار	۶۵۳/۶ میلیون دلار	۱/۸۹ میلیارد دلار	۶۴۷/۸ میلیون دلار	۲/۳۸ میلیارد دلار	هند
۳۷۲/۴ میلیون دلار	۶۱۵/۳ میلیون دلار	۶۶۱/۴ میلیون دلار	۱/۲ میلیارد دلار	۶۴۵/۷ میلیارد دلار	۱/۳۶ میلیارد دلار	۹۴۹/۹۷ میلیون دلار	۱/۹۷ میلیارد دلار	پاکستان
۴۸/۴ میلیون دلار	۱۸/۱۳ میلیون دلار	۸۲/۱ میلیون دلار	۵۸/۳۱ میلیون دلار	۱۲۳/۸ میلیون دلار	۱۵۰/۵۲ میلیون دلار	۱۵۴/۸ میلیون دلار	۲۴۸/۳۶ میلیون دلار	تاجیکستان
۱۰۷/۰۳۶ میلیون دلار	۱۵۲/۱۶ میلیون دلار	۲۵۳/۶۵ میلیون دلار	۳۷۲/۴۶ میلیون دلار	۲۹۲/۲ میلیون دلار	۲۹۰/۹ میلیون دلار	۳۲۶/۲۴ میلیون دلار	۳۴۴/۸ میلیون دلار	ازبکستان
۷۹۶/۸ میلیون دلار	۵۱۷/۰۸ میلیون دلار	۹۷۲/۳۵ میلیون دلار	۵۹۹/۰۱۳ میلیون دلار	—	۶۹۱/۲۱ میلیون دلار	—	۹۰۹/۷۱ میلیون دلار	روسیه
۱۰۷/۹ میلیون دلار	۱۶۴/۲ میلیون دلار	۱۶۵/۵۶ میلیون دلار	۱۹۰/۱۴ میلیون دلار	۱۹۶/۹۴ میلیون دلار	۱۸۸/۱۲ میلیون دلار	۲۱۸/۵۳ میلیون دلار	۲۱۰/۳۷ میلیون دلار	قزاقستان
۱۲ میلیون دلار	۱۷/۷۷ میلیون دلار	۱۹/۱۳ میلیون دلار	۲۰/۴۴ میلیون دلار	—	۱۵/۳۳ میلیون دلار	—	۱۹/۴۹ میلیون دلار	بلاروس
۱۷/۹۲ میلیون دلار	۴۶/۹۷ میلیون دلار	۲۵/۸۵ میلیون دلار	۸۱/۸۳ میلیون دلار	۳۴/۵۷ میلیون دلار	۷۰/۱۹ میلیون دلار	۴۰/۶ میلیون دلار	۷۴/۹۳ میلیون دلار	قرقیزستان

جدول ۵- مقایسه آمار اعلامی از صادرات ایران در بازه سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ به کشورهای عضو پیمان شانگهای و بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

آمار ثبت شده از صادرات ایران به آن کشور (گمرک)				
	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
چین	۱۴/۸۵ میلیارد دلار	۱۴/۱۶ میلیارد دلار	۱۴/۷۳ میلیارد دلار	۱۴/۶ میلیارد دلار
هند	۱/۹ میلیارد دلار	۲/۲ میلیارد دلار	۲/۱۲۷ میلیارد دلار	۱/۸۲ میلیارد دلار
پاکستان	۲/۴۲ میلیارد دلار	۲/۱۱ میلیارد دلار	۱/۵ میلیارد دلار	۱/۲۶ میلیارد دلار
تاجیکستان	۳۰۲/۹۲ میلیون دلار	۳۰۹/۳۴ میلیون دلار	۱۷۳/۳۲ میلیون دلار	۹۱ میلیون دلار
ازبکستان	۴۱۰/۹۲ میلیون دلار	۳۳۹/۵۷ میلیون دلار	۲۹۵/۱۲ میلیون دلار	۴۰۱/۹۶ میلیون دلار
روسیه	۱/۱۲ میلیارد دلار	۹۶۴/۶۲ میلیون دلار	۷۵۱/۴۱ میلیون دلار	۵۷۸/۶ میلیون دلار
قزاقستان	۲۷۸/۳۸ میلیون دلار	۲۱۹/۴۹ میلیون دلار	۱۹۷/۵۵ میلیون دلار	۱۸۶/۸۹ میلیون دلار
بلاروس	۲۱/۲۶ میلیون دلار	۲۰/۶ میلیون دلار	۱۵/۱۴ میلیون دلار	۱۶/۹ میلیون دلار
قرقیزستان	۱۱۱/۳ میلیون دلار	۸۱/۳۱ میلیون دلار	۷۰/۸۹ میلیون دلار	۷۸/۹ میلیون دلار

جدول ۶-آمار اعلامی توسط سایت ITC از واردات ایران در بازه سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳ به کشورهای عضو پیمان شانگهای

۲۰۲۰		۲۰۲۱		۲۰۲۲		۲۰۲۳		
میزان صادرات آن کشور به ایران (ITC)	آمار ثبت شده از واردات ایران از آن کشور (ITC)	میزان صادرات آن کشور به ایران (ITC)	آمار ثبت شده از واردات ایران از آن کشور (ITC)	میزان صادرات آن کشور به ایران (ITC)	آمار ثبت شده از واردات ایران از آن کشور (ITC)	میزان صادرات آن کشور به ایران (ITC)	آمار ثبت شده از واردات ایران از آن کشور (ITC)	
۸/۴۹ میلیارد دلار	۱۰/۱ میلیارد دلار	۸/۲۷۷ میلیارد دلار	۱۱/۳ میلیارد دلار	۹/۴۴ میلیارد دلار	۱۵/۵۶ میلیارد دلار	۱۰/۱۱ میلیارد دلار	۱۸/۳۴ میلیارد دلار	چین
۲/۲۴ میلیارد دلار	۲/۶ میلیارد دلار	۱/۲۸ میلیارد دلار	۱/۵۲ میلیارد دلار	۱/۸۴ میلیارد دلار	۲/۷۴ میلیارد دلار	۱/۱۹ میلیارد دلار	۲/۱۷ میلیارد دلار	هند
۳ هزار دلار	۲۱۰/۶ میلیون دلار	—	۲۴۲/۸۸ میلیون دلار	۲۳ هزار دلار	۹۳۹/۲ میلیون دلار	۱۰/۰۵ میلیون دلار	۶۳۵/۹ میلیون دلار	پاکستان
۹/۳۶ میلیون دلار	۹/۱۷ میلیون دلار	۳۸/۹۳ میلیون دلار	۱۷/۴۹ میلیون دلار	۱۱۴/۴ میلیون دلار	۸۱/۳۹ میلیون دلار	۹۹/۷۴ میلیون دلار	۷۲/۹۵ میلیون دلار	تاجیکستان
۱۳۵/۸۸ میلیون دلار	۱۰۴/۴۱ میلیون دلار	۱۶۷/۸۹ میلیون دلار	۱۲۱/۸۵ میلیون دلار	۱۲۴/۱۹ میلیون دلار	۷۵/۱۴ میلیون دلار	۱۸۲/۷۳ میلیون دلار	۹۴/۷۶ میلیون دلار	ازبکستان
۱/۴۲ میلیارد دلار	۱/۱۱ میلیارد دلار	۳/۰۷ میلیارد دلار	۱/۴۵ میلیارد دلار	—	۱/۵۳ میلیارد دلار	—	۱/۸۵ میلیارد دلار	روسیه
۱۲۸/۹۵ میلیون دلار	۵۴/۵ میلیون دلار	۲۷۵/۲۹ میلیون دلار	۴۹/۷ میلیون دلار	۳۰۸/۹۲ میلیون دلار	۱۵۴/۵ میلیون دلار	۸۳/۴۷ میلیون دلار	۶۹/۶۶ میلیون دلار	قزاقستان
۹/۹۷ میلیون دلار	۸/۵ میلیون دلار	۱۱/۲۱ میلیون دلار	۹/۷ میلیون دلار	—	۳۳/۵ میلیون دلار	—	۶۱ میلیون دلار	بلاروس
۱/۶۴ میلیون دلار	۷/۱۳ میلیون دلار	۹۶۰ هزار دلار	۳/۲ میلیون دلار	۱۳/۴۵ میلیون دلار	۶/۴۶ میلیون دلار	۲۵/۴۲ میلیون دلار	۷/۶۵ میلیون دلار	قرقیزستان

جدول ۷- مقایسه آمار اعلامی از واردات ایران در بازه سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ از کشورهای عضو پیمان شانگهای بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

آمار ثبت شده از واردات ایران از آن کشور (گمرک)				
	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
چین	۱۲/۷۴ میلیارد دلار	۱۵/۸ میلیارد دلار	۱۸/۶۸ میلیارد دلار	۱۹/۳۲ میلیارد دلار
هند	۱/۵۸ میلیارد دلار	۲/۹۴ میلیارد دلار	۱/۹۳ میلیارد دلار	۱/۷۵ میلیارد دلار
پاکستان	۳۱۱/۷۲ میلیون دلار	۱/۰۰۶ میلیارد دلار	۶۸۴/۴۲ میلیون دلار	۷۰۶/۳۶ میلیون دلار
تاجیکستان	۳۹/۴۴ میلیون دلار	۸۰/۴۶ میلیون دلار	۷۷/۴۸ میلیون دلار	۹۰/۲ میلیون دلار
ازبکستان	۱۱۴/۸۴ میلیون دلار	۷۲/۶۲ میلیون دلار	۱۲۶/۷۶ میلیون دلار	۸۸/۷۵ میلیون دلار
روسیه	۱/۶۶ میلیارد دلار	۱/۵۸ میلیارد دلار	۱/۷ میلیارد دلار	۱/۳۵ میلیارد دلار
قزاقستان	۷۸/۶۸ میلیون دلار	۱۳۳/۲۲ میلیون دلار	۶۵/۴۴ میلیون دلار	۶۱/۴ میلیون دلار
بلاروس	۹/۷۲ میلیون دلار	۴۳/۹۸ میلیون دلار	۶۰/۴۷ میلیون دلار	۴۰/۱ میلیون دلار
قرقیزستان	۲/۹۷ میلیون دلار	۸/۴۲ میلیون دلار	۵/۶۹ میلیون دلار	۳/۲۴ میلیون دلار

همانطور که در مطالعات پیشین نیز بررسی شد^۷، با توجه به آمار سایت گمرک جمهوری اسلامی ایران، فرش (اعم از دستباف، ماشینی و انواع کفپوش‌های دیگر)، پوشاک (کشباف یا غیرکشباف و همچنین انواع متفرعات پوشاک) به علاوه الیاف و نخ‌های فیلامنتی مصنوعی (از جمله پلی‌استری) از مهم‌ترین اقلام صادراتی ایران در سال‌های اخیر بوده‌اند^۸. با توجه به فرصت حضور در پیمان شانگهای و دسترسی و امکان مبادلات تجاری نزدیک‌تر با اعضای آن برای این کشور، مطالعه میزان واردات این اقلام توسط این کشورها و شناسایی تامین‌کنندگان اصلی آنان، می‌تواند برای شناسایی فرصت‌ها و رقبای ایران در صادرات این اقلام به آنها کمک شایانی باشد. از این رو در این بخش و پیش از معرفی جزئی‌تر روابط تجاری هر یک از کشورها با ایران، به بررسی این امر می‌پردازیم.

جدول ۹- میزان واردات و صادرات جهانی منسوجات و پوشاک در سال‌های اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۳/۹ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	حجم کل صادرات کالاها در جهان
۱/۰۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۵ هزار میلیارد دلار	۱/۱۳۸ هزار میلیارد دلار	۱/۰۶۱ هزار میلیارد دلار	۹۱۱/۷ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک کل جهان (هزار دلار)
۴/۵	۴/۴۴	۴/۶	۴/۷۹	۵/۲۱	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات جهانی (%)
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	حجم کل واردات کالاها در جهان
۹۶۳/۷۳ میلیارد دلار	۹۲۸/۳ میلیارد دلار	۱/۰۴ هزار میلیارد دلار	۹۳۷/۱۳ میلیارد دلار	۸۴۱/۵ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک کل جهان (هزار دلار)
۴	۳/۸۷	۴/۰۸	۴/۱۷	۴/۷۵	سهم منسوجات و پوشاک از واردات جهانی (%)

منبع: ITC

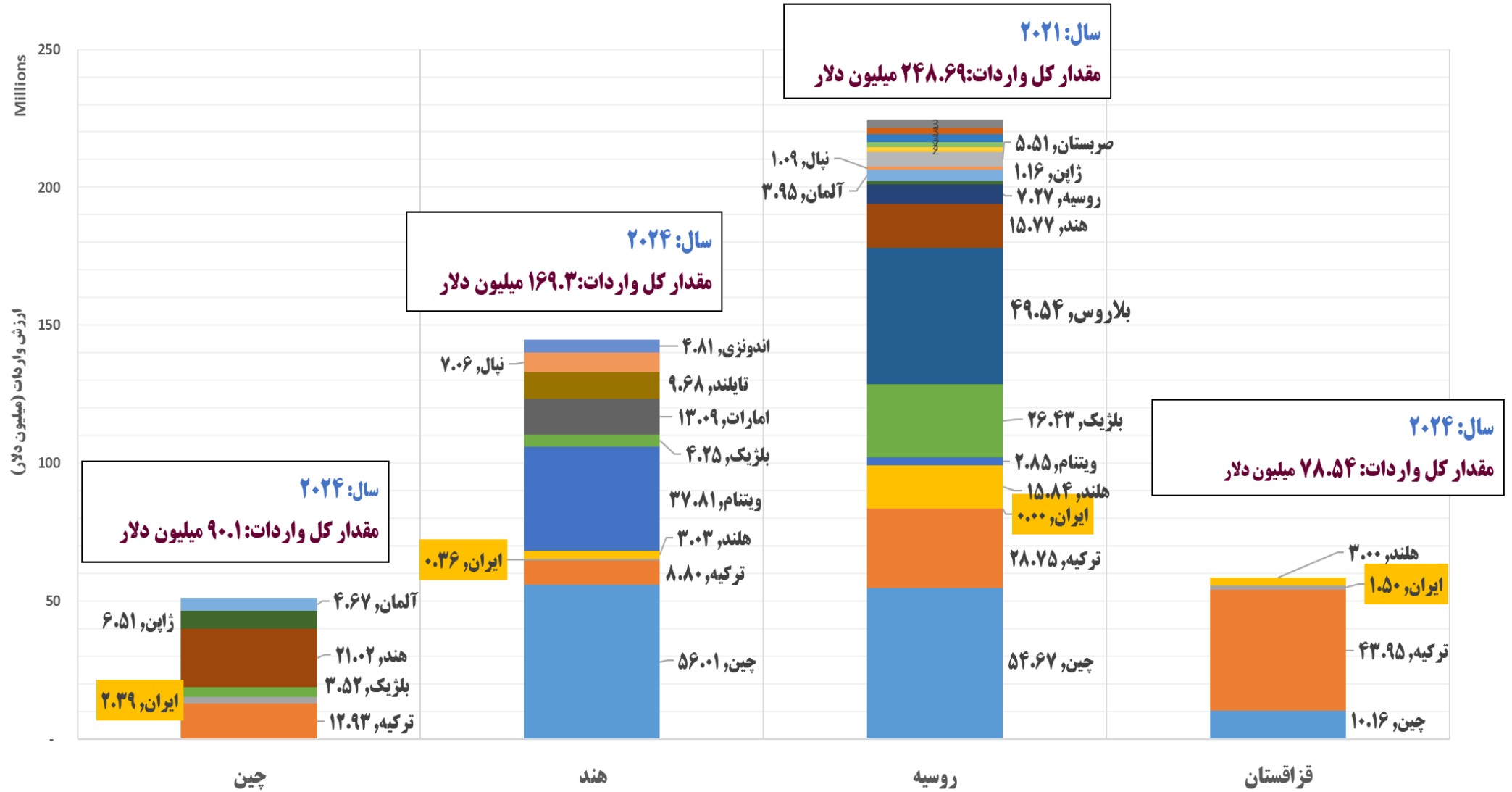
۱- فرش و انواع کفپوش

مقدار کل واردات فرش و انواع کفپوش کشورهای عضو پیمان شانگهای (که در این بخش، به طور کلی با کد تعرفه ۵۷ در نظر گرفته شده است)، با در نظر نگرفتن روسیه و بلاروس که آمار به روز شده‌ای برای واردات و صادرات آنها موجود نیست، جمعاً در سال ۲۰۲۳ حدود ۳۶۸/۶ میلیون دلار بوده است. در جداول زیر با استناد به "به‌روزترین" آمار موجود از واردات هر کدام از این کشورها، به شناسایی بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان این کد تعرفه برای آنها پرداخته شده است. بر این اساس، آمار ارائه شده برای کشورهای روسیه و بلاروس مربوط به سال ۲۰۲۱، کشور قرقیزستان و تاجیکستان مربوط به سال ۲۰۲۳ و باقی کشورها مربوط به سال ۲۰۲۴ می‌باشد.

^۷ جزوه شماره ۱۰۳ واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه انجمن صنایع نساجی ایران، "بررسی عمده ابزارهای صادراتی محصولات صنایع نساجی ایران"، زمستان ۱۴۰۳

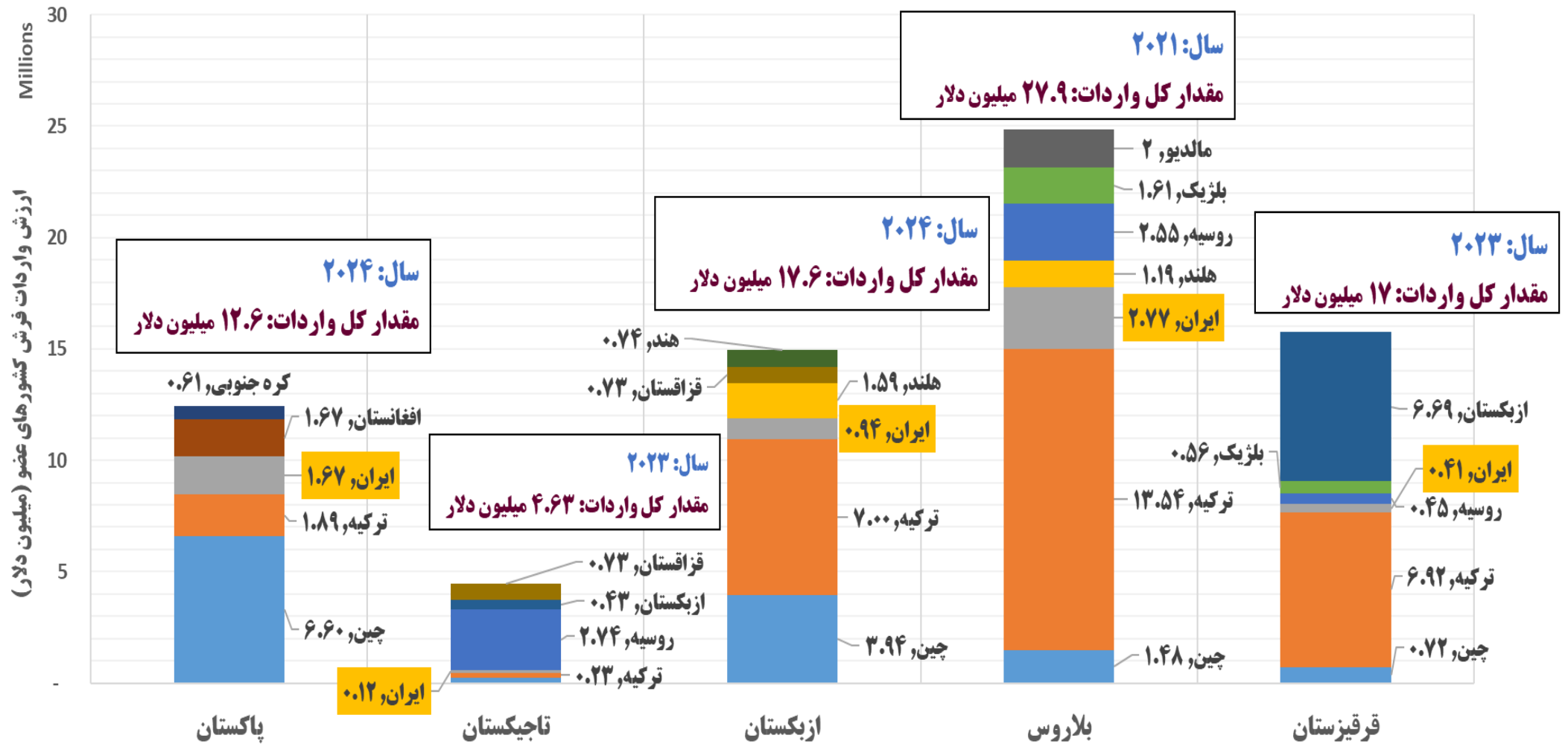
^۸ به منظور جمع‌آوری این آمار، برای فرش دستباف کد تعرفه ۵۷۰۱، فرش ماشینی ۵۷۰۲، موکت و کفپوش ۵۷۰۳ و ۵۷۰۵، پوشاک کد تعرفه ۶۱ و ۶۲، الیاف مصنوعی ۵۵۰۳ و ۵۵۰۶ و برای نخ‌های فیلامنتی مصنوعی کد تعرفه ۵۴۰۲ در نظر گرفته شده است.

واردات فرش (گد تعرفه ۵۷) کشورهای عضو پیمان شانگهای-بخش ۱

شکل ۶- واردات فرش (کد تعرفه ۵۷) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۱ (مربوط به کشورهای قزاقستان، روسیه، هند و چین)

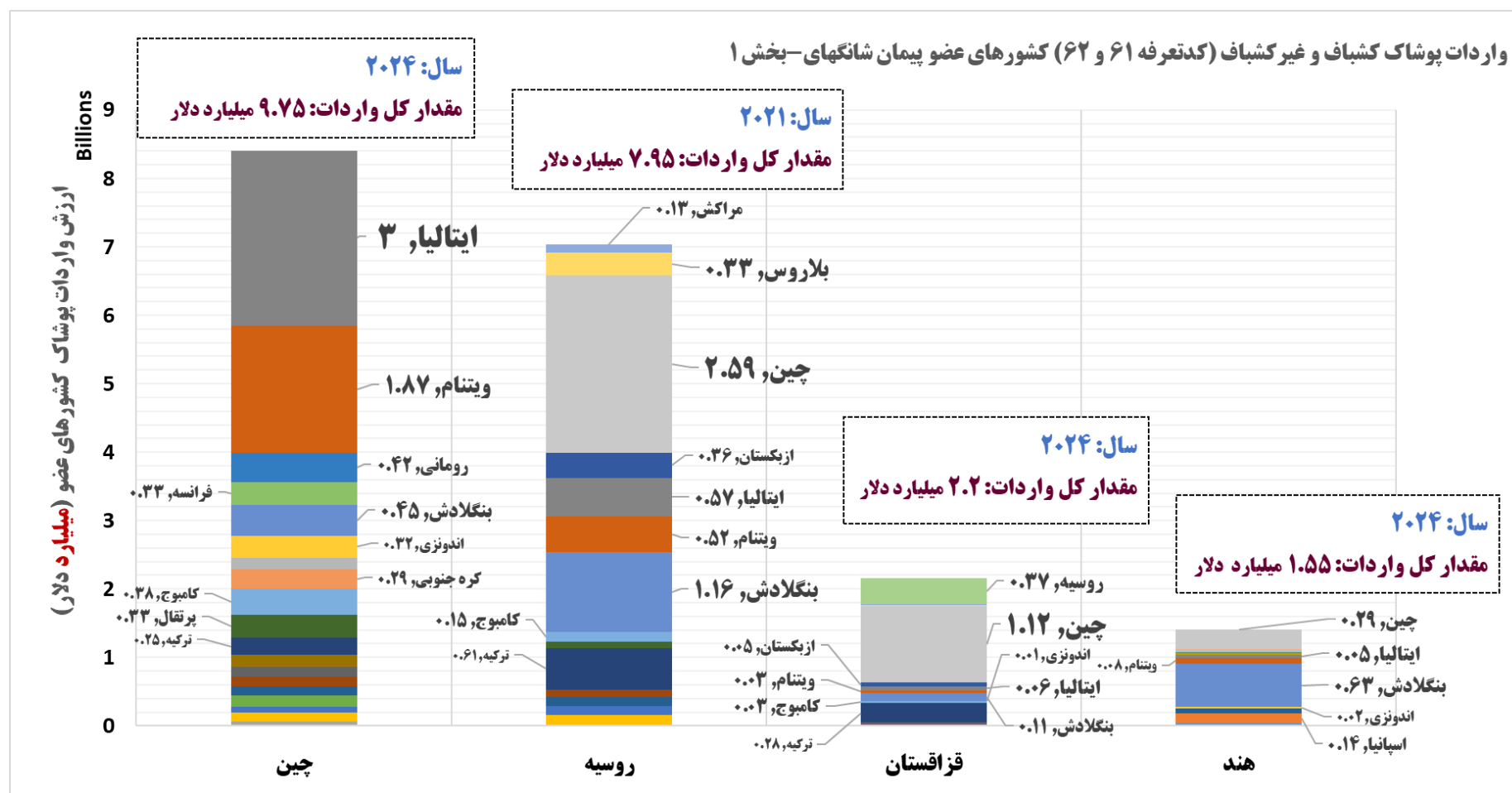
واردات فرش (کد تعرفه ۵۷) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۲

شکل ۷- واردات فرش (کد تعرفه ۵۷) کشورهای عضو پیمان شانگهای- بخش ۲ (مربوط به کشورهای قرقیزستان، بلاروس، ازبکستان و تاجیکستان و پاکستان)

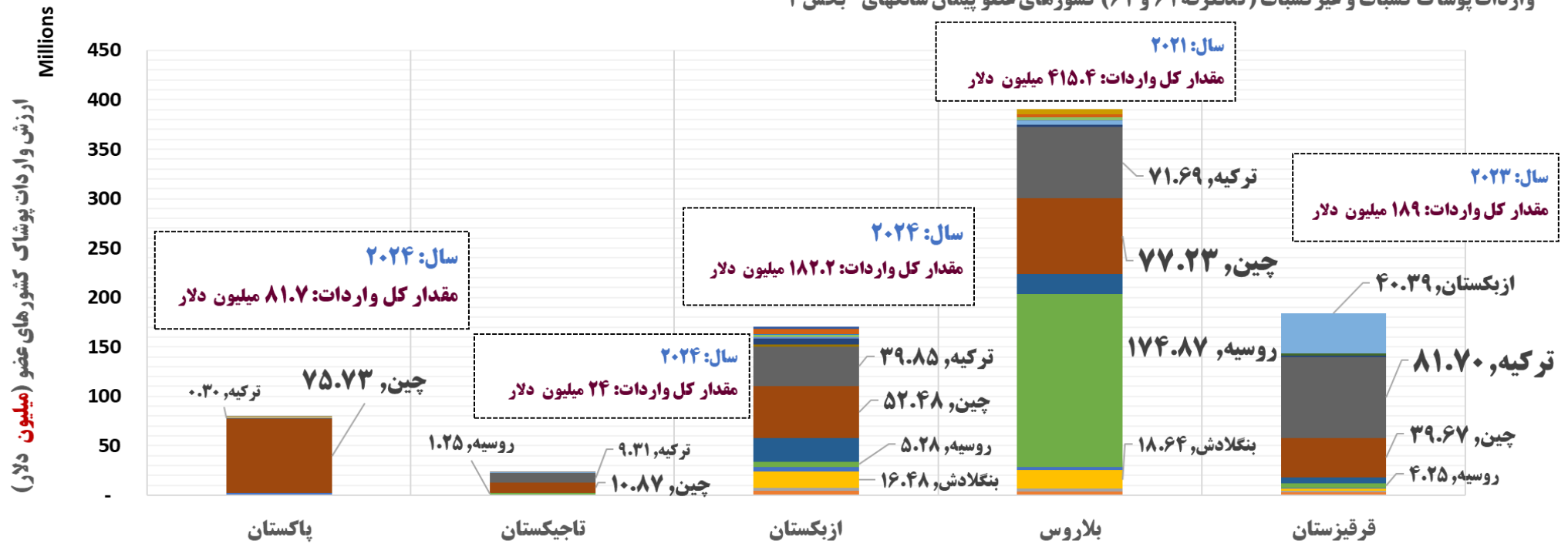
۲- پوشاک

همچنین طبق آمار اعلامی سایت ITC، مقدار کل واردات پوشاک کشورهای عضو پیمان شانگهای، با در نظر گرفتن کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲ و به استثناء روسیه و بلاروس، که آمار به روز شده‌ای برای واردات و صادرات آنها موجود نیست، جمعاً در سال ۲۰۲۳ حدود ۱۴/۶ میلیارد دلار بوده است. در جداول زیر با استناد به "به‌روزترین" آمار موجود از واردات هر کدام از این کشورها، به شناسایی بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان این کد تعرفه‌ها برای این کشورها پرداخته شده است. براین اساس، آمار ارائه شده برای کشورهای روسیه و بلاروس مربوط به سال ۲۰۲۱، کشور قرقیزستان و تاجیکستان مربوط به سال ۲۰۲۳ و باقی کشورها مربوط به سال ۲۰۲۴ می‌باشد. علت عدم نمایش آمار مرتبط با ایران در این نمودارها، میزان صفر یا بسیار ناچیز صادرات ایران در مقایسه با سایر رقم‌های اعلام شده می‌باشد. میزان دقیق حجم صادرات این کد تعرفه توسط ایران به کشورهای عضو پیمان شانگهای در سال ۲۰۲۳، در جدول ۱۰ آورده شده است.

شکل ۸- واردات پوشاک (کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۱ (شامل کشورهای هند، قزاقستان، روسیه و چین)

واردات پوشاک کشباف و غیر کشباف (کد تعرفه ۶۱ و ۶۲) کشورهای عضو پیمان شانگهای – بخش ۲

شکل ۹- واردات پوشاک (کد تعرفه های ۶۱ و ۶۲) کشورهای عضو پیمان شانگهای – بخش ۲ (شامل کشورهای قرقیزستان، بلاروس، ازبکستان، تاجیکستان و پاکستان)

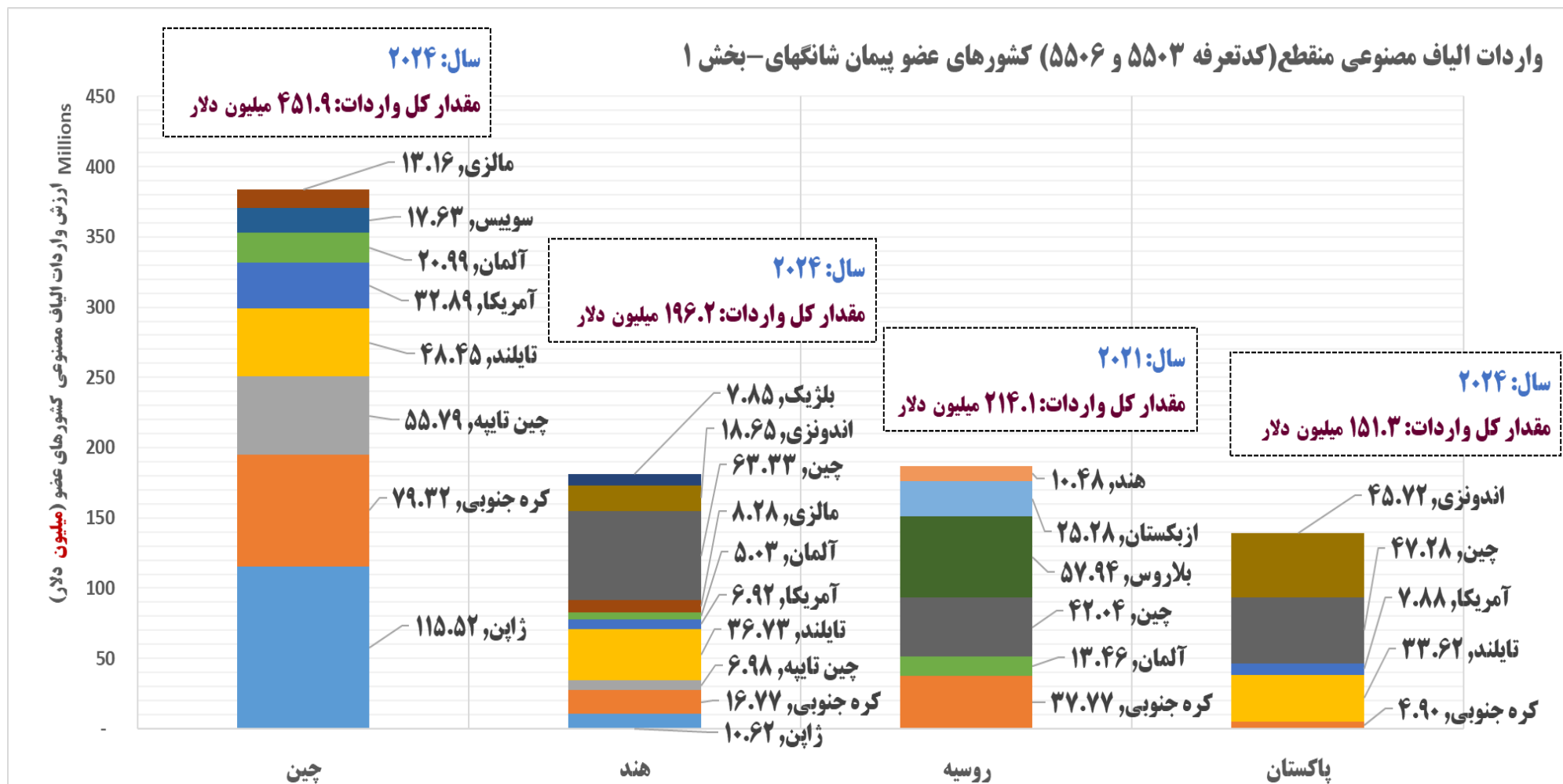
جدول ۱۰- میزان صادرات پوشاک ایران به کشورهای عضو پیمان شانگهای در سال ۲۰۲۳

حاصل جمع	۶۲	۶۱	
چین	۰	۰	۰
هند	۴ هزار دلار	۴ هزار دلار	۰
روسیه	۷۴ هزار دلار	۵۵ هزار دلار	۱۹ هزار دلار
بلاروس	۰	۰	۰
قرقیزستان	۵۹۹ هزار دلار	۰	۵۹۹ هزار دلار
قزاقستان	۱۸ هزار دلار	۱۸ هزار دلار	۰
ازبکستان	۰	۰	۰
تاجیکستان	۷۰۴ هزار دلار	۲۷۵ هزار دلار	۴۲۹ هزار دلار
پاکستان	۴۵۳ هزار دلار	۱۰۶ هزار دلار	۳۴۷ هزار دلار
جمع کل صادرات پوشاک ایران	۱/۸۵ میلیون دلار		

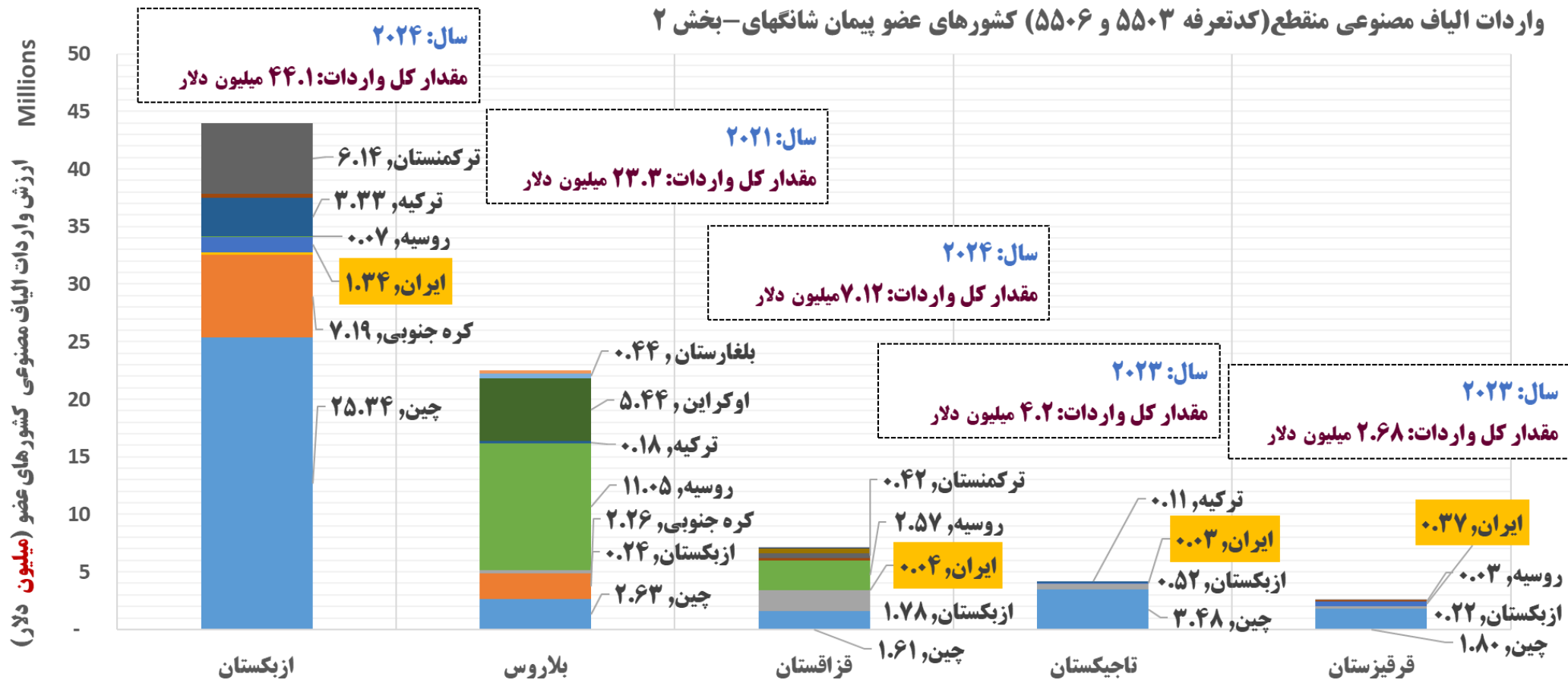
منبع: ITC

۳-الیاف مصنوعی استیپل(منقطع)

برای تهیه این اطلاعات برای الیاف مصنوعی استیپل(کاردوشانه شده و نشده)، مجموع آمار مرتبط با کد تعرفه‌های ۵۵۰۳ و ۵۵۰۶ در نظر گرفته شده‌اند. طبق آمار اعلامی سایت ITC، مقدار کل واردات الیاف مصنوعی منقطع کشورهای عضو پیمان شانگهای، به استثناء روسیه و بلاروس، که آمار به روز شده‌ای برای واردات و صادرات آنها موجود نیست، جمعاً در سال ۲۰۲۳ نزدیک به ۷۷۳ میلیون دلار بوده است.

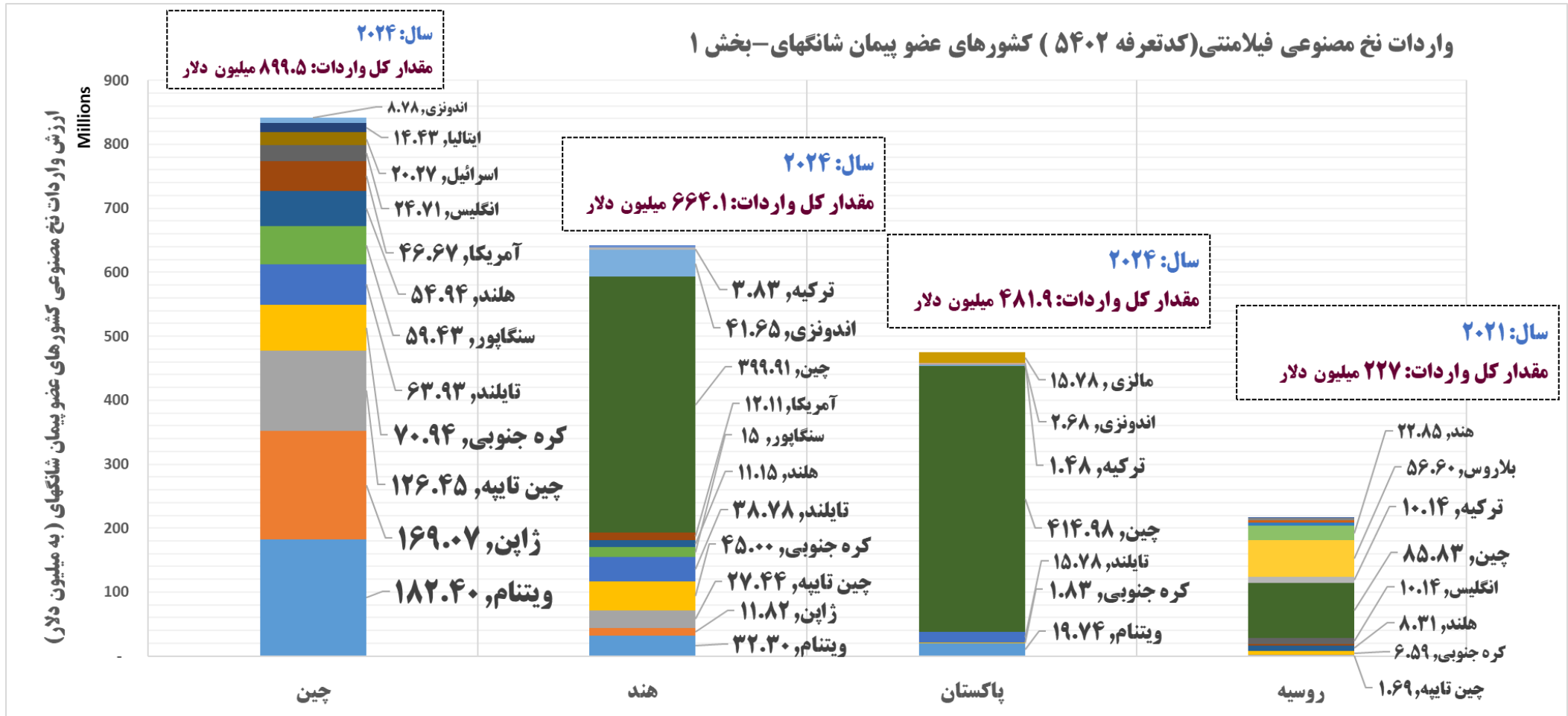
شکل ۱۰- واردات الیاف مصنوعی منقطع(کد تعرفه ۵۵۰۳ و ۵۵۰۶) کشورهای عضو پیمان شانگهای-بخش ۱ (شامل کشورهای چین، هند، روسیه و پاکستان)

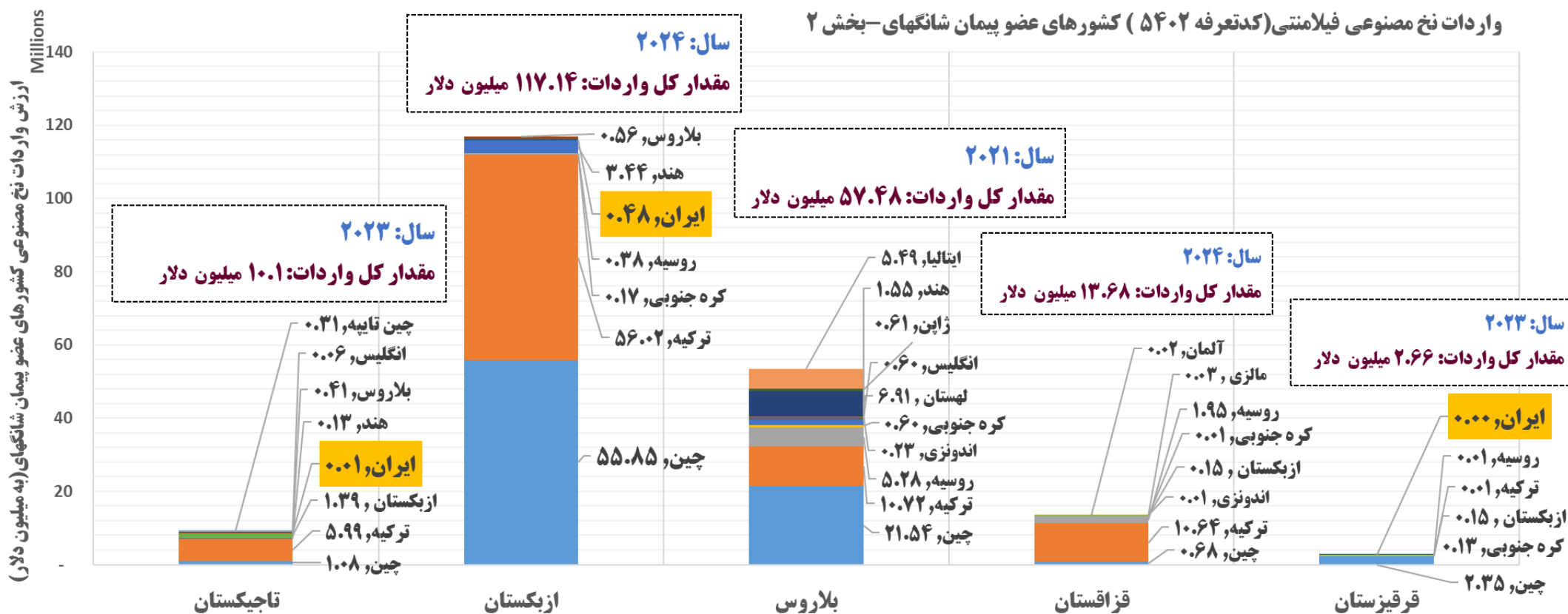
شکل ۱۱- واردات الیاف مصنوعی منقطع (کد تعرفه ۵۵۰۳ و ۵۵۰۶) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۲ (شامل کشورهای قرقیزستان، تاجیکستان، قزاقستان، بلاروس و ازبکستان)

۴- نخ‌های فیلامنتی مصنوعی

در تهیه آمار مربوط به واردات کشورهای عضو پیمان شانگهای از نخ‌های فیلامنتی مصنوعی، کد تعرفه ۵۴۰۲ در نظر گرفته شده است که شامل نخ‌های فیلامنتی پلی پروپیلن، نایلون و پلی استری می‌شود. طبق آمار اعلامی سایت ITC، مقدار کل واردات نخ‌های فیلامنتی کشورهای عضو پیمان شانگهای، به استثناء روسیه و بلاروس، که آمار به روز شده‌ای برای واردات و صادرات آنها موجود نیست، جمعاً در سال ۲۰۲۳ حدود ۲/۵ میلیارد دلار بوده است.

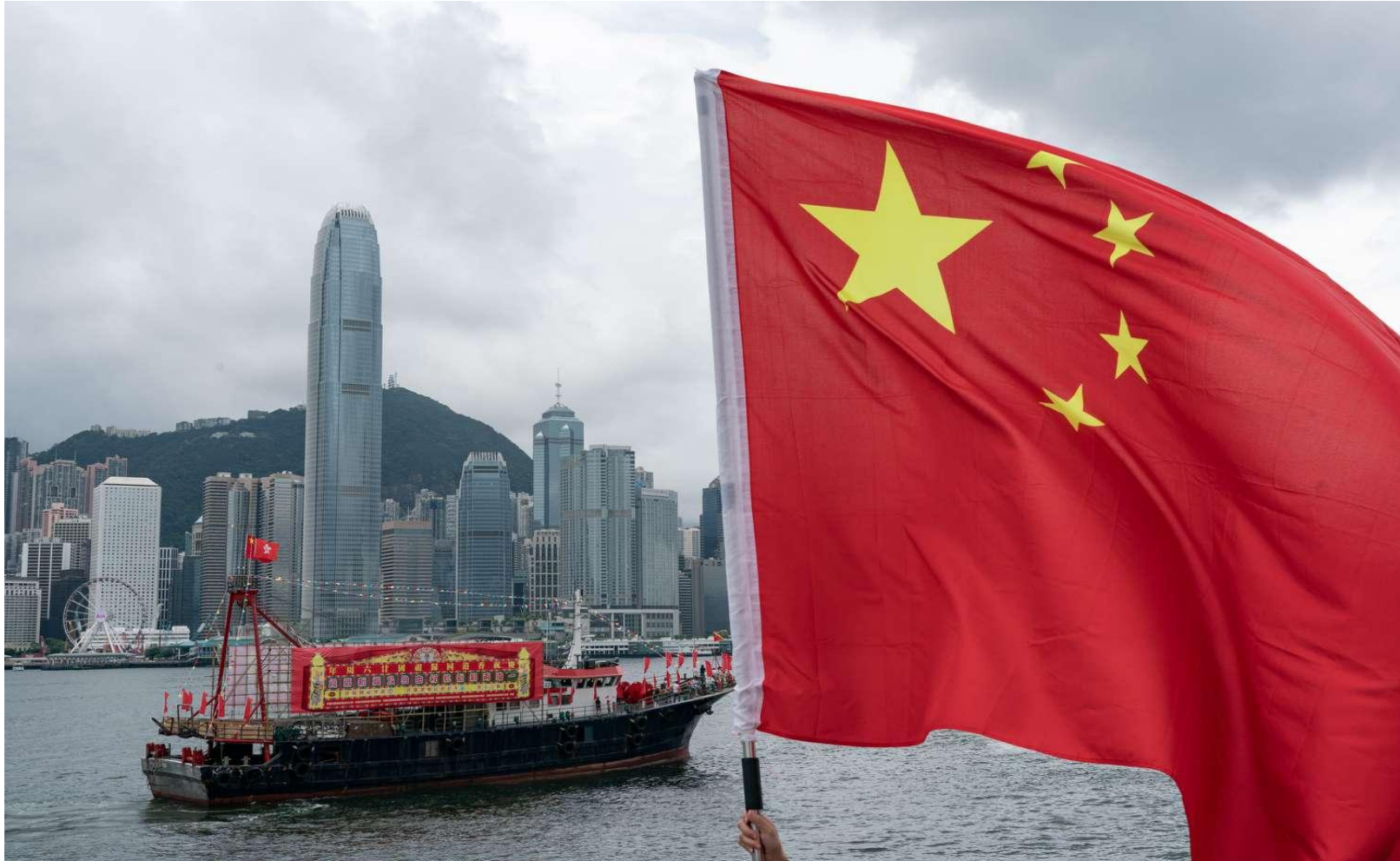

شکل ۱۲- واردات نخ مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴۰۲) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۱ (شامل کشورهای چین، هند، روسیه و پاکستان)

شکل ۱۳ - واردات نخ مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴۰۲) کشورهای عضو پیمان شانگهای - بخش ۲ (شامل کشورهای قرقیزستان، تاجیکستان، قزاقستان، بلاروس و ازبکستان)

همانطور که جداول و نمودارهای بالا نشان می‌دهند، صادرات اقلام صادراتی ایران به این کشورها با وجود رشدی که نسبت به سال‌های قبل دارا بوده است، همچنان نسبت به رقبای خود همچون چین، ترکیه، ویتنام و کره جنوبی کم و ناچیز بوده است.

investopedia.com

برای شناخت حجم مبادلات تجاری کشور چین، میزان واردات و صادرات کلی چین در بازه سال های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ بر اساس آمار موجود در سایت آماری ITC در جداول ۴ و ۵ آورده شده است. بر این اساس، چین در سال ۲۰۲۴، ۲/۵۸۷ هزار میلیارد دلار از جهان واردات داشته است که از این رقم، تنها ۳۷/۱۱ میلیارد دلار به محصولات نساجی و پوشاک اختصاص داشته است. این در حالی است که در همین سال، چین ۳/۵۷۵ هزار میلیارد دلار صادر کرده است که بیش از ۳۵۰ میلیارد دلار آن منسوجات و پوشاک بوده است.

این ارقام نشان دهنده نزدیک به ده برابر بودن صادرات منسوجات و پوشاک چین نسبت به میزان واردات این اقلام در سال ۲۰۲۴ و ماهیت "صادرکننده" بودن این کشور است. با توجه به آنکه آمار نهایی مربوط به سال ۲۰۲۴ همچنان به طور کامل ارائه نشده است، نمی توان برای این سال تخمین دقیقی ارائه داد اما در سال ۲۰۲۳، چین به تنهایی بیش از ۳۷ درصد از منسوجات مبادله شده در جهان را تامین کرده است و این نشانگر اهمیت این کشور در این صنعت است.

جدول ۱۱- نگاهی به سهم چین در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۲/۵۸۷ هزار میلیارد دلار	۲/۵۶ هزار میلیارد دلار	۲/۷۱۵ هزار میلیارد دلار	۲/۶۸ هزار میلیارد دلار	۲/۰۵۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل چین (هزار دلار)
۱۰/۷	۱۰/۰۷	۱۲/۱	۱۵	۸/۵۸	سهم واردات چین از واردات جهانی (%)
۳۷/۱۱ میلیارد دلار	۳۶/۱۱ میلیارد دلار	۳۷/۶۷ میلیارد دلار	۴۱/۹۳ میلیارد دلار	۳۵/۳ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک چین
۱.۴۳	۱.۴۱	۱.۳۹	۱.۵۷	۱.۷۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل چین (%)
۳/۹	۳/۹	۳/۶	۴/۵	۴/۲	سهم واردات منسوجات و پوشاک چین از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۱۲- نگاهی به سهم چین در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۳/۵۷۵ هزار میلیارد دلار	۳/۳۸۹ هزار میلیارد دلار	۳/۵۹۳ هزار میلیارد دلار	۳/۳۶۱ هزار میلیارد دلار	۲/۵۸۸ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات چین (هزار دلار)
۱۲/۴	۱۳/۷	۱۶/۲	۱۹/۲	۱۰/۹۴	سهم صادرات چین از صادرات جهانی (%)
۳۵۰/۰۲ میلیارد دلار	۳۴۵/۹۶ میلیارد دلار	۳۸۱/۷۲ میلیارد دلار	۳۵۶/۴۲ میلیارد دلار	۳۱۸/۶۳ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک چین
۹/۸	۱۰/۲	۱۰/۶۲	۱۰/۶	۱۲/۳۱	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل چین (%)
۳۲/۴	۳۷/۳	۳۶/۸	۳۸	۳۷/۸۶	سهم صادرات منسوجات و پوشاک چین از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جداول ۱۳ و ۱۴ جزییات مربوط به واردات و صادرات انواع کدتعرفه‌های نساجی و پوشاک چین را به همراه سهم هر یک از آنها از کل واردات/صادرات چین و همچنین از واردات/صادرات منسوجات و پوشاک چین در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهند.

جدول ۱۳- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات چین در سال ۲۰۲۴ [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۸۳/۲۴ میلیون دلار	۰/۰۰۳	۰/۲۲
۵۱	پشم	۲/۷۶ میلیارد دلار	۰/۱۱	۷/۴۵
۵۲	پنبه	۹/۳۴ میلیارد دلار	۰/۳۶	۲۵/۱۵
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱/۶۱ میلیارد دلار	۰/۰۶	۴/۳۵
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۲/۰۹ میلیارد دلار	۰/۰۸	۵/۶۴
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱/۵۴ میلیارد دلار	۰/۰۶	۴/۱۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱/۱۲ میلیارد دلار	۰/۰۴	۳/۰۱
۵۷	فرش و کفپوش	۹۰/۱ میلیون دلار	۰/۰۰۳	۰/۲۴
۵۸	پارچه تار-پودی	۲۶۹/۷۸ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۷۳
۵۹	منسوج صنعتی	۱/۲۸۶ میلیارد دلار	۰/۰۵	۳/۴۶
۶۰	پارچه حلقوی	۶۴۵/۵۶ میلیون دلار	۰/۰۲	۱/۷۴
۶۱	لباس (کشباف و قلاب باف)	۳/۸۶ میلیارد دلار	۰/۱۵	۱۰/۴
۶۲	لباس (غیرکشباف و قلاب باف)	۵/۸۹ میلیارد دلار	۰/۲۳	۱۵/۸۸
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۱۹/۷۷ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۸۶
۶۴	کفش	۶/۲۰۶ میلیارد دلار	۰/۲۴	۱۶/۷۲
جمع		۳۷/۱۱ میلیارد دلار		

جدول ۱۴- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات چین در سال ۲۰۲۴ [۵]

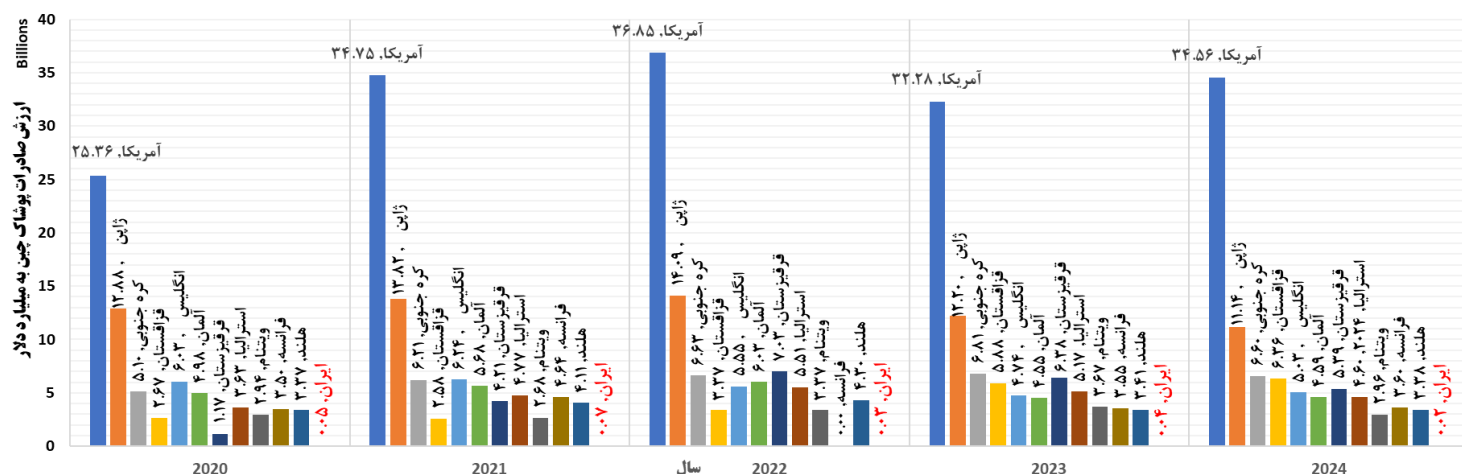
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۷۱۵/۶ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۲
۵۱	پشم	۱/۶۹ میلیارد دلار	۰/۰۵	۰/۴۸
۵۲	پنبه	۱۰/۸۴ میلیارد دلار	۰/۳	۳/۱
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲ میلیارد دلار	۰/۰۶	۰/۵۷
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۲۹/۶۶ میلیارد دلار	۰/۸۳	۸/۴۷
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۴/۲ میلیارد دلار	۰/۴	۴/۰۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۸ میلیارد دلار	۰/۲۲	۲/۲۹
۵۷	فرش و کفپوش	۴/۳۹ میلیارد دلار	۰/۱۲	۱/۲۵
۵۸	پارچه تار-پودی	۶/۱۱ میلیارد دلار	۰/۱۷	۱/۷۵
۵۹	منسوج صنعتی	۹/۹۶ میلیارد دلار	۰/۲۸	۲/۸۵
۶۰	پارچه حلقوی	۲۳/۷۸ میلیارد دلار	۰/۶۷	۶/۷۹
۶۱	لباس (کشباف و قلاب باف)	۸۵/۳۷ میلیارد دلار	۲/۳۹	۲۴/۳۹
۶۲	لباس (غیرکشباف و قلاب باف)	۶۷/۸۲ میلیارد دلار	۱/۹	۱۹/۳۸
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۴/۴۷ میلیارد دلار	۰/۹۶	۹/۸۵
۶۴	کفش	۵۱ میلیارد دلار	۱/۴۳	۱۴/۵۷
جمع		۳۵۰ میلیارد دلار		

داده‌های نمایش داده شده در این دو جدول نشانگر این است که به ترتیب پنبه (کد تعرفه ۵۲)، کفش (کد تعرفه ۶۴)، لباس‌های غیرکشاف و کشاف (کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲)، بزرگ‌ترین اقلام وارداتی چین در حوزه منسوجات و پوشاک بوده‌اند و این کشور بیش از هر کد تعرفه دیگری در این حوزه، به ترتیب لباس (کشاف ۶۱، غیرکشاف ۶۲)، کفش (۶۴)، الیاف مصنوعی فیلامنتی (۵۴) و پارچه‌های حلقوی (۶۰) به جهان صادر می‌کند. در ادامه به مطالعه بازارهای اصلی صادرات این اقلام چین و بزرگترین تامین‌کنندگان این قلام نساجی و پوشاک برای این کشور می‌پردازیم.

بازارهای اصلی صادرات نساجی و پوشاک چین

• پوشاک (۶۱، ۶۲)

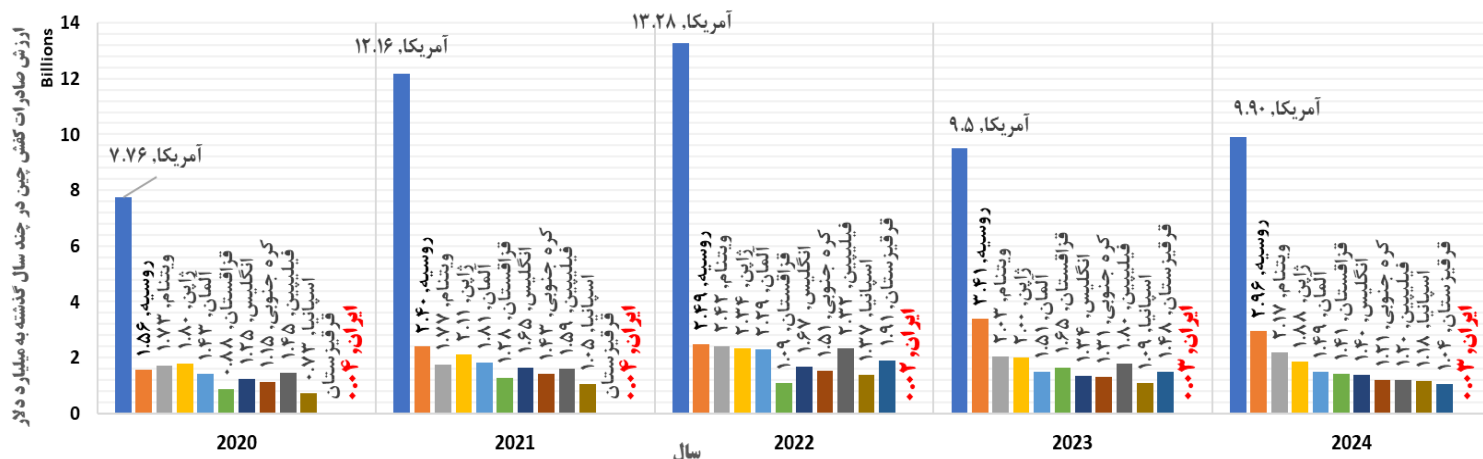
بزرگترین بازارهای صادرات انواع پوشاک چین (کشاف و غیرکشاف) به کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲ در چند سال اخیر

شکل ۱۴- بزرگترین بازارهای صادرات انواع پوشاک چین (کشاف و غیرکشاف) به کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲ در چند سال اخیر

• کفش (۶۴)

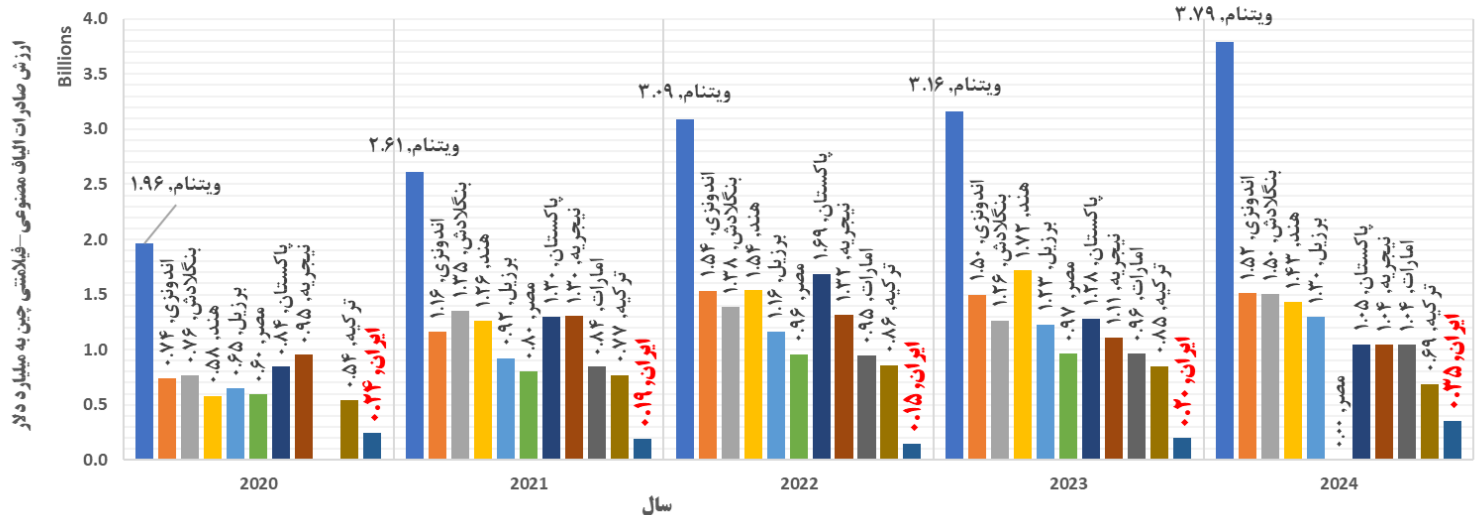
بزرگترین بازارهای کفش (کد تعرفه ۶۴) چین در چند سال اخیر

شکل ۱۵- بزرگترین بازارهای کفش (کد تعرفه ۶۴) چین در چند سال اخیر

• الیاف مصنوعی فیلامنتی (۵۴)

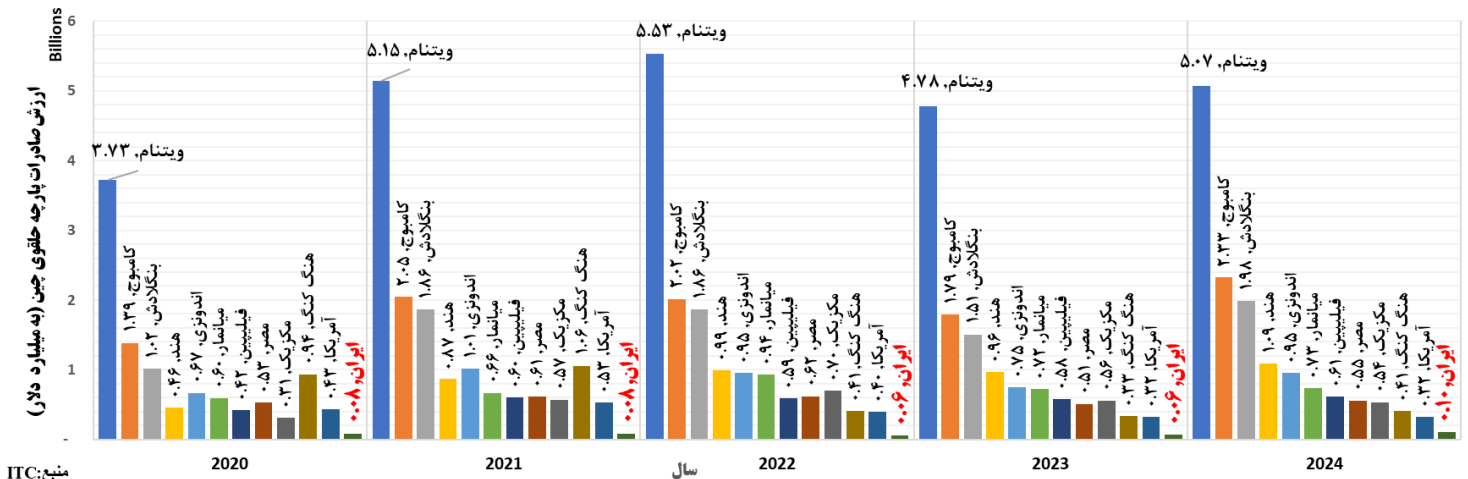
بزرگترین بازارهای صادرات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) چین در سال‌های اخیر

شکل ۱۶- بزرگترین بازارهای صادرات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) چین در سال‌های اخیر

• پارچه‌های حلقوی (۶۰)

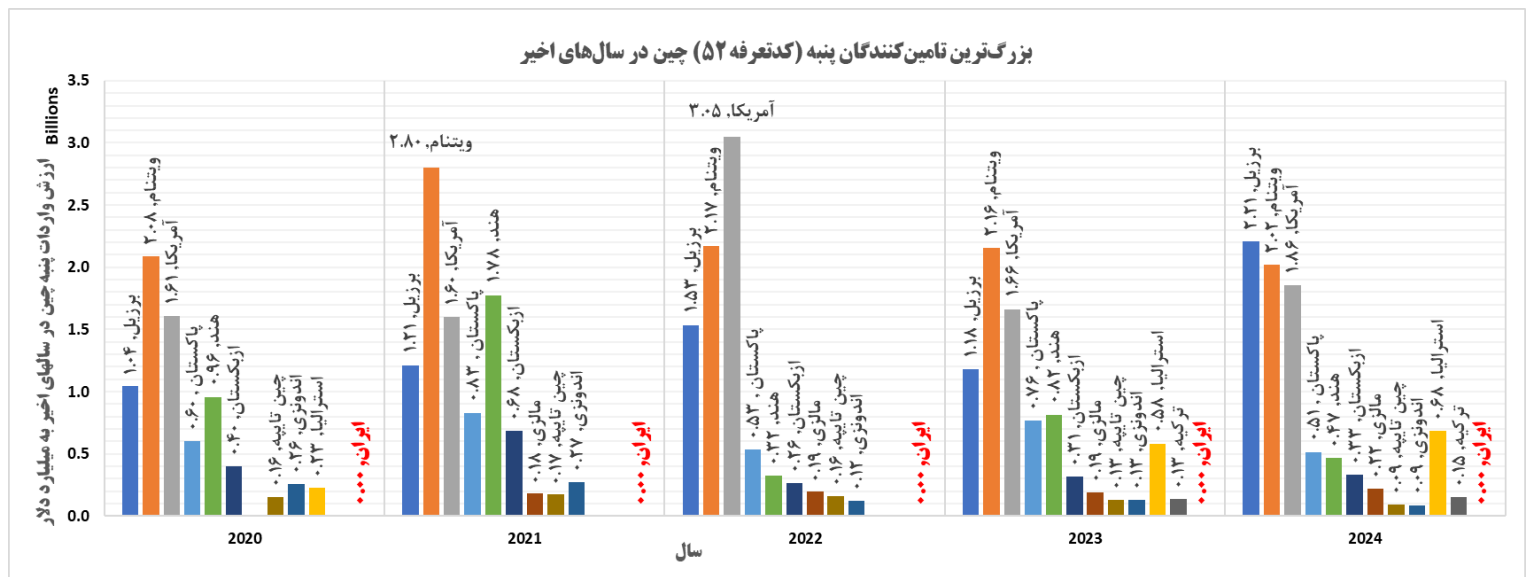
بزرگترین بازارهای پارچه‌های حلقوی چین (با کد تعرفه ۶۰) در چند سال اخیر

شکل ۱۷- بزرگترین بازارهای پارچه‌های حلقوی چین (به کد تعرفه ۶۰) در چند سال اخیر

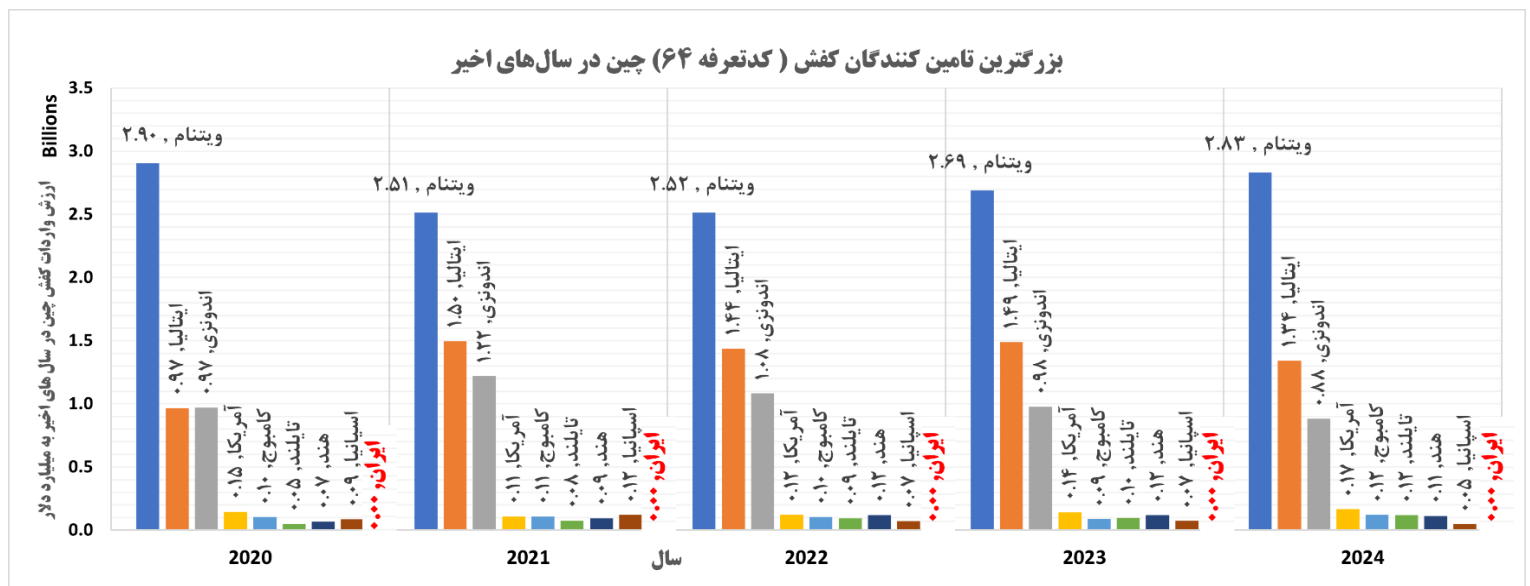
بزرگترین تامین کنندگان اقلام مورد نیاز چین در حوزه نساجی و پوشاک

• پنبه (۵۲)

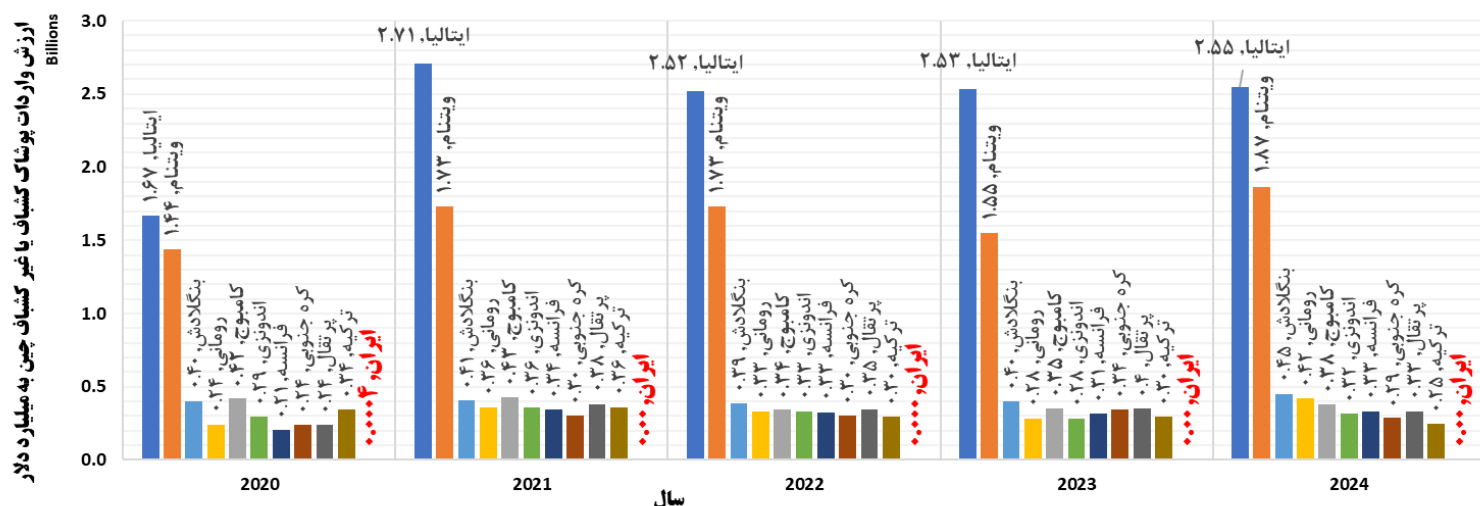
شکل ۱۸- بزرگترین تامین کنندگان پنبه (کد تعرفه ۵۲) چین در چند سال اخیر

• کفش (۶۴)

شکل ۱۹- بزرگترین تامین کنندگان کفش (کد تعرفه ۶۴) چین در سال های اخیر

بزرگترین تامین‌کنندگان پوشاک کشیاف و غیرکشیاف (کد تعرفه های ۶۱ و ۶۲) چین در سال‌های اخیر

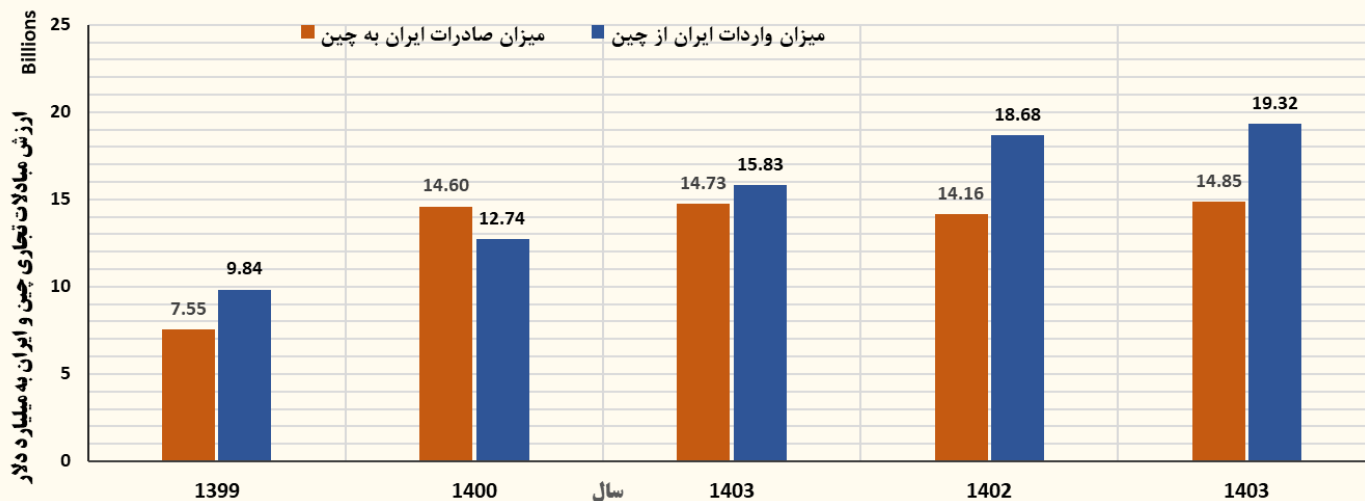
شکل ۲۰- بزرگترین تامین‌کنندگان پوشاک کشیاف و غیرکشیاف (کد تعرفه های ۶۱ و ۶۲) چین در سال‌های اخیر

تعاملات تجاری ایران و چین

جدول ۱۵- تعاملات تجاری ایران و چین بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
میزان صادرات ایران به چین	۱۴/۸۵ میلیارد دلار	۱۴/۱۶ میلیارد دلار	۱۴/۷۳ میلیارد دلار	۱۴/۶ میلیارد دلار	۷/۵۵ میلیارد دلار	
میزان واردات ایران از چین	۱۹/۳۲ میلیارد دلار	۱۸/۷ میلیارد دلار	۱۵/۸۳ میلیارد دلار	۱۲/۷۴ میلیارد دلار	۹/۸۴ میلیارد دلار	

تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و چین در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

شکل ۲۱- تغییرات مبادلات تجاری میان ایران و چین در چند سال اخیر

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۲/۸۷ هزار کیلوگرم	۵۸۳ هزار دلار
۵۱	پشم	۱۱۳/۸۶ هزار کیلوگرم	۱/۴۸ میلیون دلار
۵۲	پنبه	۱/۸۹ میلیون کیلوگرم	۸/۳۹ میلیون دلار
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۳۵ هزار کیلوگرم	۱۹۸/۳ هزار دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۰۱/۶۹ میلیون کیلوگرم	۲۴۰/۸ میلیون دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۲۷/۵ میلیون کیلوگرم	۶۰/۳ میلیون دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳/۸۶ میلیون کیلوگرم	۱۳/۸۳ میلیون دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۷۸ کیلوگرم	۲ هزار دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۵/۷ میلیون کیلوگرم	۲۰/۹ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۹/۵ میلیون کیلوگرم	۳۴/۵۵ میلیون دلار
۶۰	پارچه حلقوی	۵/۳۵ میلیون کیلوگرم	۲۸/۶۹ میلیون دلار
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	.	.
۶۲	لباس (غیرکشیاف و قلاب باف)	۲۶۰ کیلوگرم	۲ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۱ هزار کیلوگرم	۶۰/۳ هزار دلار
۶۴	کفش	۲۰۲ هزار کیلوگرم	۵۲۴/۷۵ هزار دلار
	جمع	۱۵۶ میلیون کیلوگرم	۴۱۰/۳۴ میلیون دلار

جدول ۱۶- واردات منسوجات ایران از چین در سال ۱۴۰۳

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	.	.
۵۱	پشم	۶۲/۳۶ هزار کیلوگرم	۸۲۶/۹۷ هزار دلار
۵۲	پنبه	.	.
۵۳	سایر الیاف طبیعی	.	.
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۵/۰۲ هزار کیلوگرم	۷/۵۵ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	.	.
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۷/۰۳ هزار کیلوگرم	۱۴/۸۶ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱/۲۵ میلیون کیلوگرم	۹/۳ میلیون دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۶۴۰ کیلوگرم	۴/۵۵ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	.	.
۶۰	پارچه حلقوی	.	.
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	.	.
۶۲	لباس (غیرکشیاف و قلاب باف)	.	.
۶۳	سایر منسوجات آماده	۴۲۷ کیلوگرم	۴/۸ هزار دلار
۶۴	کفش	.	.
	جمع	۱/۸۸ میلیون کیلوگرم	۱۰/۱۷۵ میلیون دلار

جدول ۱۷- صادرات منسوجات ایران به چین در سال ۱۴۰۳

کشور هند، با در دست داشتن سهم ۱/۰۸ درصدی از واردات و ۳/۵ درصدی از صادرات منسوجات و پوشاک جهان در سال ۲۰۲۳، پس از چین، از بزرگ‌ترین بازیگران تجاری این صنعت است که در پیمان شانگهای عضویت دارد (جداول ۱۸ و ۱۹). هند در این سال، وارداتی به ارزش ۹/۸۳۵ میلیارد دلار و صادراتی به ارزش ۳۹/۲۱ میلیارد دلار از اقلام زیر مجموعه منسوجات و پوشاک داشته است (جداول ۲۰ و ۲۱). این ارقام نشانگر این امر است که هند در حوزه تجارت این اقلام یک صادر کننده حائز اهمیت می‌باشد.

جدول ۱۸- نگاهی به سهم هند در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۷۰۲/۷۷ میلیارد دلار	۶۷۳/۷۹ میلیارد دلار	۷۳۲/۵۷ میلیارد دلار	۵۷۰/۴ میلیارد دلار	۳۶۷/۹۸ میلیارد دلار	ارزش واردات کل هند (هزار دلار)
۲/۹	۱/۷۵	۲/۰۴	۲/۲۶	۱/۱۶	سهم واردات هند از واردات جهانی (%)
۹/۸۴ میلیارد دلار	۱۰/۰۵ میلیارد دلار	۱۱/۵۸ میلیارد دلار	۸/۶۸ میلیارد دلار	۵/۹۴ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک هند
۱/۴	۱/۴۹	۱/۵۸	۱/۵۲	۱/۶	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل هند (%)
۱/۰۲	۱/۰۸	۱/۱۲	۰/۹۳	۰/۷	سهم واردات منسوجات و پوشاک هند از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۱۹- نگاهی به سهم هند در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۴۴۱/۷ میلیارد دلار	۴۳۱/۲۵ میلیارد دلار	۴۵۲/۶۸ میلیارد دلار	۳۹۴/۸۱ میلیارد دلار	۲۷۵/۴۹ میلیارد دلار	ارزش صادرات هند (هزار دلار)
۱/۵	۱/۷۵	۲/۰۴	۲/۲۶	۱/۱۶	سهم صادرات هند از صادرات جهانی (%)
۳۹/۲۱ میلیارد دلار	۳۶/۷۶ میلیارد دلار	۴۱/۳۳ میلیارد دلار	۴۳/۸ میلیارد دلار	۳۱/۵۲ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک هند
۸/۹	۸/۵	۹/۱۳	۱۱/۱	۱۱/۴۴	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل هند (%)
۳/۶	۳/۵	۴	۴/۱۳	۳/۴۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک هند از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۲۰- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات هند در سال ۲۰۲۴[۵]

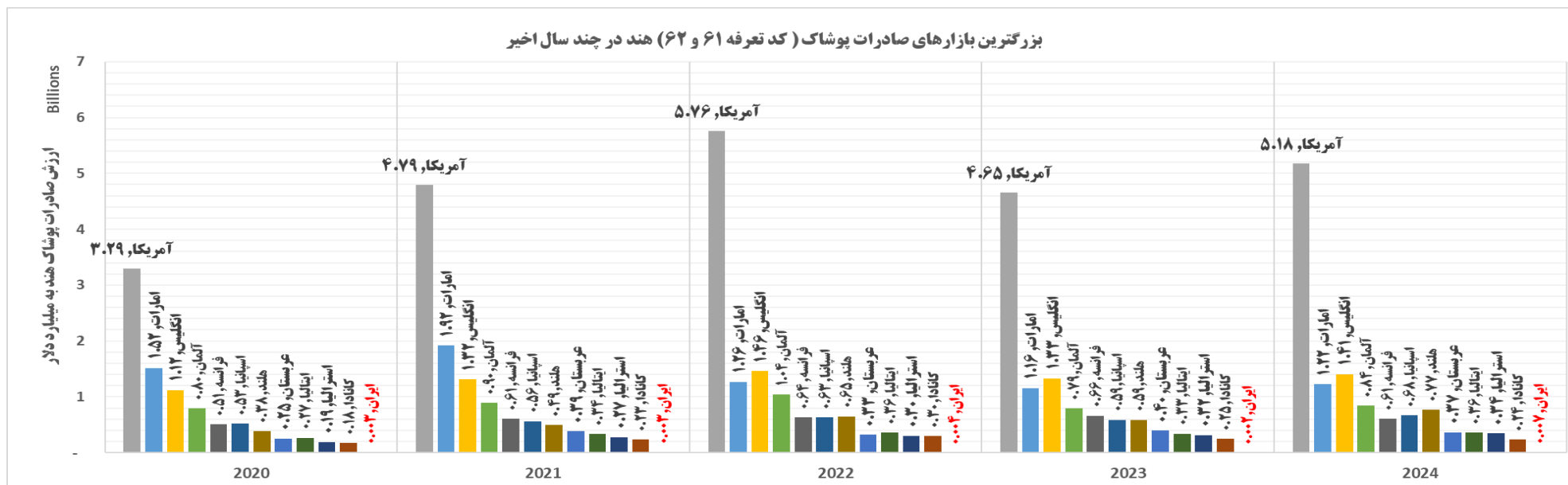
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات(%)	سهم از واردات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۱۷۸/۲۴	۰/۰۳	۱/۸
۵۱	پشم	۲۹۰/۷۳	۰/۰۴	۲/۹۶
۵۲	پنبه	۱/۲۱۸	۰/۱۷	۱۲/۴
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۶۹۰/۶۹	۰/۱	۷/۰۲
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۱/۴۳۲	۰/۲	۱۴/۶
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۸۱۶/۵۳	۰/۱۲	۸/۳
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۴۵۱/۲	۰/۰۶	۴/۶
۵۷	فرش و کفپوش	۱۶۹/۳۹	۰/۰۲	۱/۷۲
۵۸	پارچه تار-پودی	۲۱۸/۱۶	۰/۰۳	۲/۲۲
۵۹	منسوج صنعتی	۷۷۲/۰۳	۰/۱۱	۷/۸۵
۶۰	پارچه حلقوی	۸۱۹/۷۷	۰/۱۲	۸/۳۴
۶۱	لباس(کشباف و قلاب باف)	۶۸۳/۶۶	۰/۱	۶/۹۵
۶۲	لباس(غیرکشباف و قلاب باف)	۸۶۳/۷	۰/۱۲	۸/۷۸
۶۳	سایر منسوجات آماده	۶۱۴/۸	۰/۰۹	۶/۲۵
۶۴	کفش	۶۱۵/۵۵	۰/۰۹	۶/۲۶
جمع		۹/۸۳۵		

جدول ۲۱- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات هند در سال ۲۰۲۴[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات(%)	سهم از صادرات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۱۵۶/۳	۰/۰۴	۰/۴
۵۱	پشم	۱۴۳/۴	۰/۰۳	۰/۳۷
۵۲	پنبه	۶/۵۴	۱/۴۸	۱۶/۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۵۴۱/۸	۰/۱۲	۱/۳۸
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۱/۸	۰/۴۱	۴/۶
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۱/۶۳	۰/۳۷	۴/۱۵
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۶۵۷/۷۷	۰/۱۵	۱/۶۸
۵۷	فرش و کفپوش	۲/۰۵	۰/۴۶	۵/۲۳
۵۸	پارچه تار-پودی	۳۵۸/۹	۰/۰۸	۰/۹۲
۵۹	منسوج صنعتی	۵۰۲/۰۵	۰/۱۱	۱/۲۸
۶۰	پارچه حلقوی	۵۶۰/۳	۰/۱۳	۱/۴۳
۶۱	لباس(کشباف و قلاب باف)	۷/۵۳	۱/۷	۱۹/۲
۶۲	لباس(غیرکشباف و قلاب باف)	۸/۲	۱/۸۵	۲۰/۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۶/۰۴	۱/۳۷	۱۵/۴۱
۶۴	کفش	۲/۵	۰/۵۷	۶/۳۸
جمع		۳۹/۲۱		

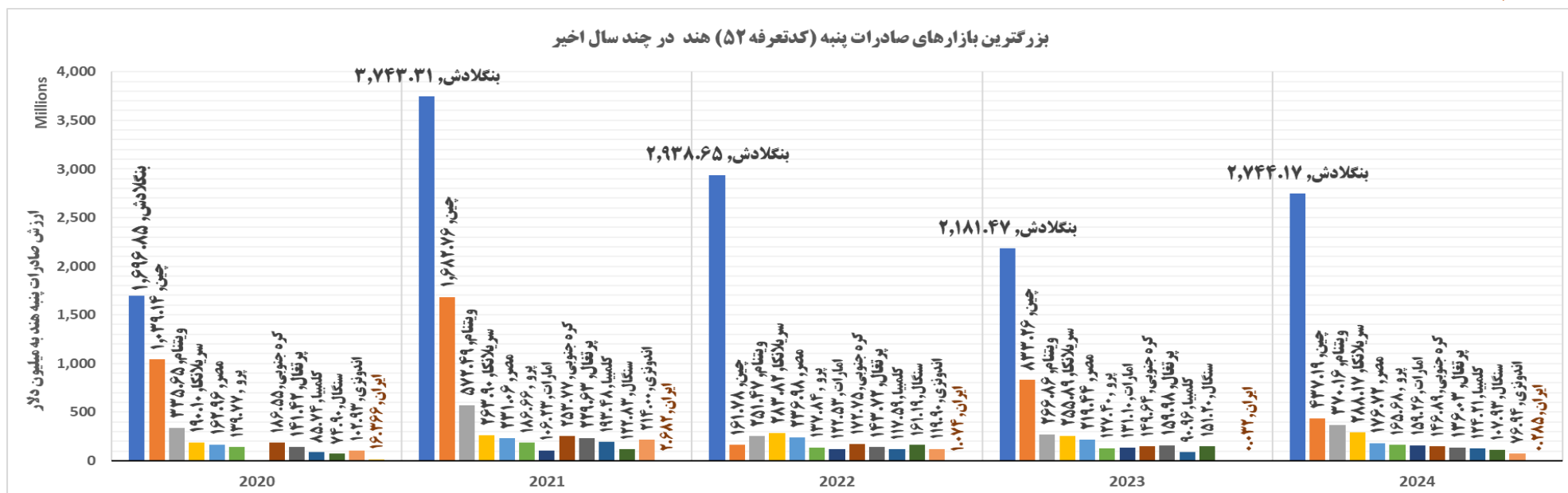
داده‌های نمایش داده شده در این دو جدول نشانگر این است که به ترتیب الیاف مصنوعی فیلامنتی (کدتعرفه ۵۴)، پنبه (کدتعرفه ۵۲)، لباس‌های غیرکشباف (کدتعرفه‌های ۶۲)، پارچه‌های حلقوی (۶۰) و الیاف مصنوعی منقطع (کدتعرفه ۵۵) بزرگ‌ترین اقلام وارداتی هند در حوزه منسوجات و پوشاک بوده‌اند و این کشور بیش از هر کدتعرفه دیگری در این حوزه، به ترتیب لباس (کشباف ۶۱)، غیرکشباف ۶۲ و متعلقات ۶۳، پنبه (کدتعرفه ۵۲)، کفش (۶۴)، فرش (۵۷) و الیاف مصنوعی فیلامنتی (کدتعرفه ۵۴) به جهان صادر می‌کند. در ادامه به مطالعه بازارهای اصلی صادرات این اقلام هند و بزرگترین تامین‌کنندگان این قلام نساجی و پوشاک برای این کشور می‌پردازیم.

لباس (کد تعرفه های ۶۱، ۶۲)

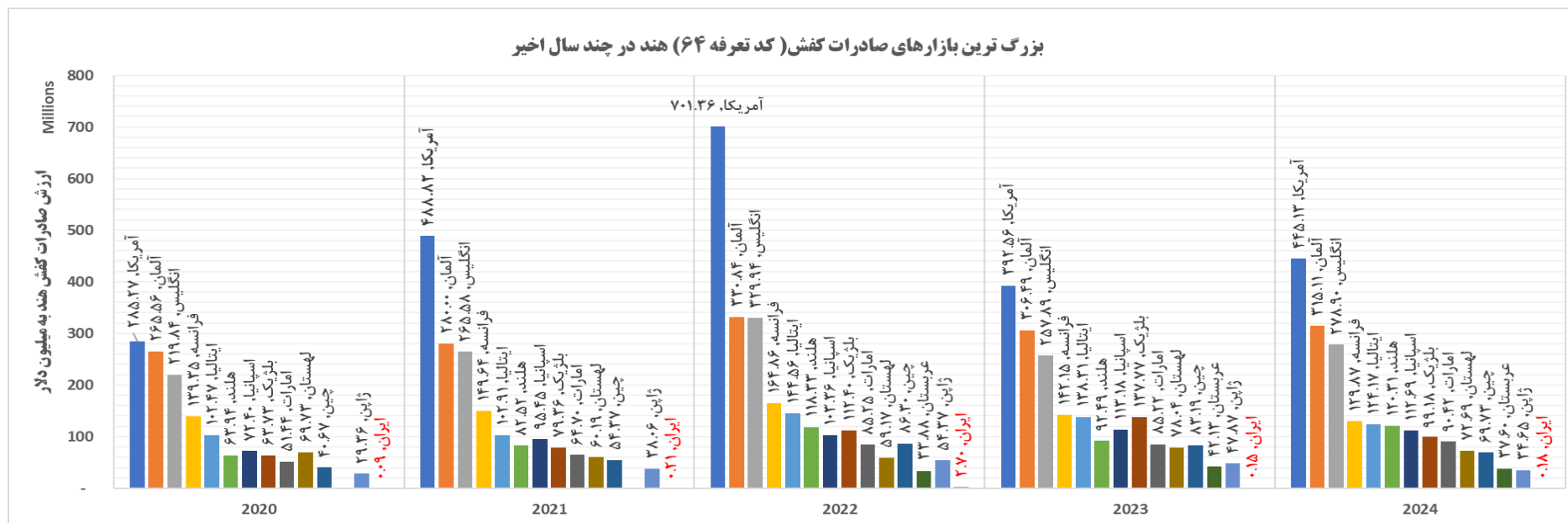
شکل ۲۲- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک (کد تعرفه ۶۱ و ۶۲) هند در چند سال اخیر

پنبه (کد تعرفه ۵۲)

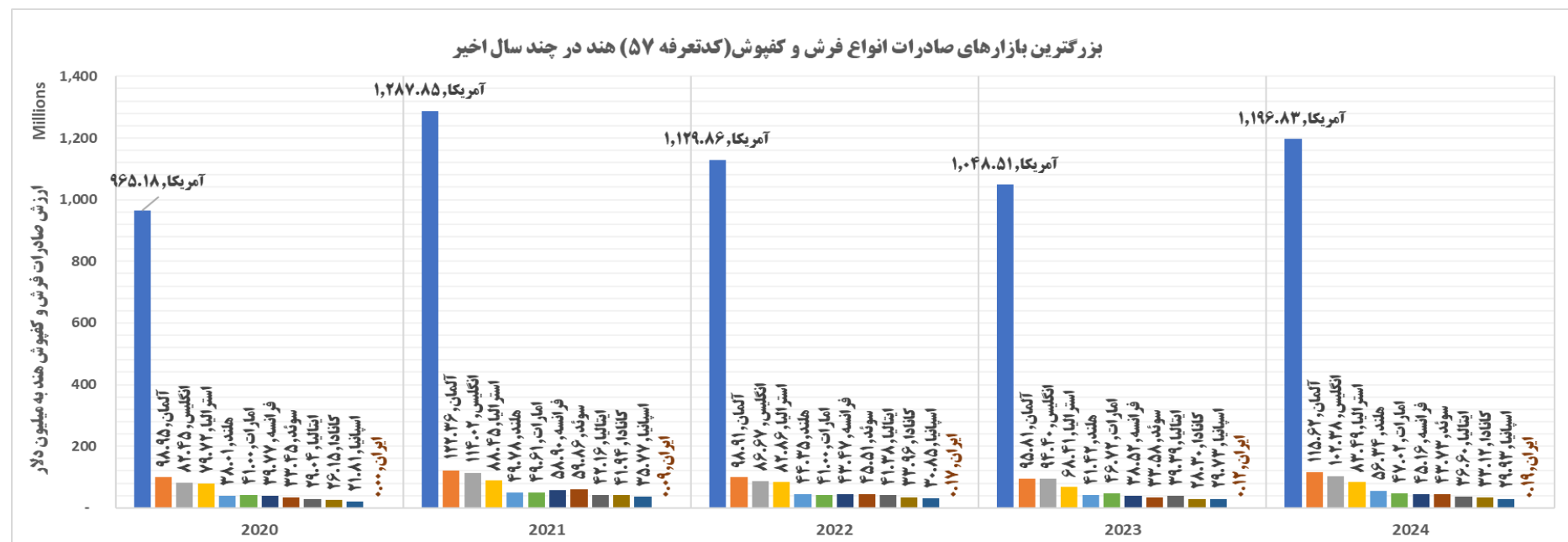
شکل ۲۳- بزرگترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) هند در چند سال اخیر

• کفش (کد تعرفه ۶۴)

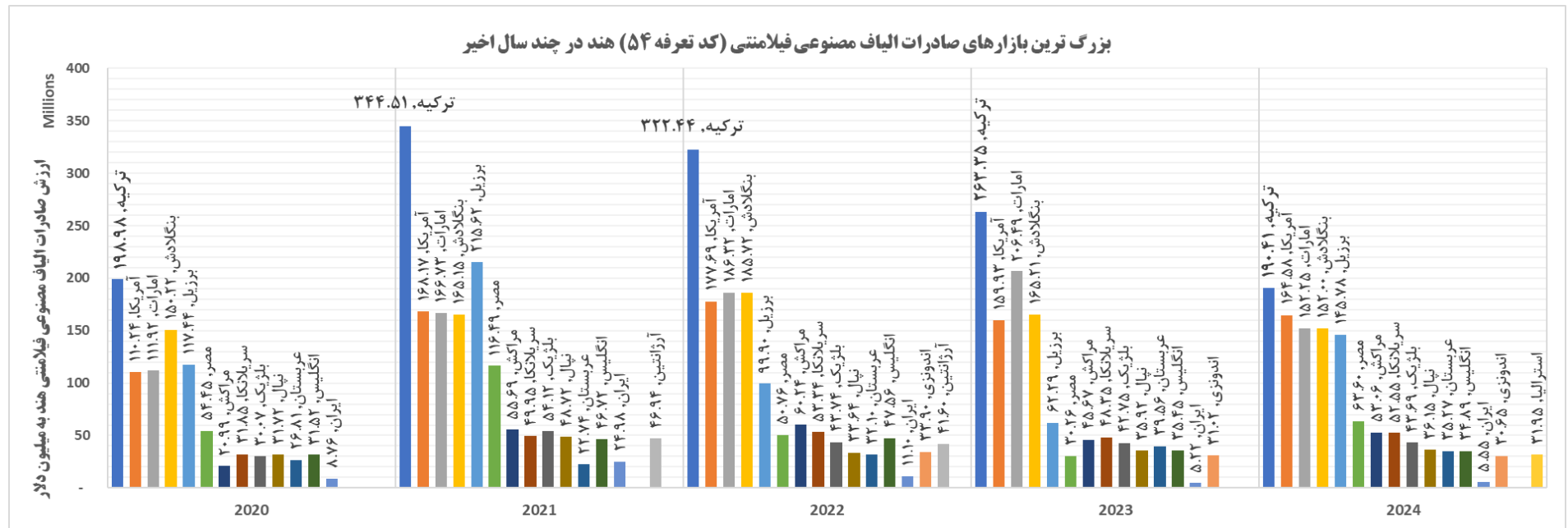
شکل ۲۴- بزرگترین بازارهای صادرات کفش (کد تعرفه ۶۴) هند در چند سال اخیر

• فرش و کفپوش (کد تعرفه ۵۷)

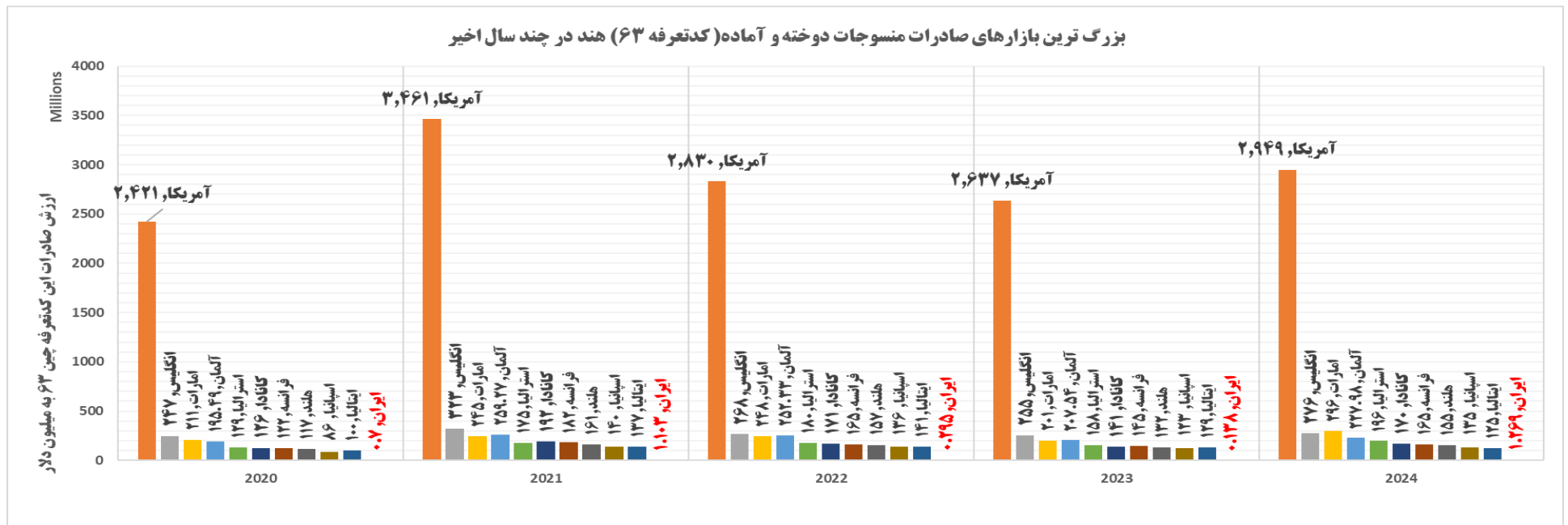
شکل ۲۵- بزرگترین بازارهای صادرات انواع فرش و کفپوش (کد تعرفه ۵۷) هند در چند سال اخیر

• **الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴)**

شکل ۲۶- بزرگترین بازارهای صادرات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) هند در چند سال اخیر

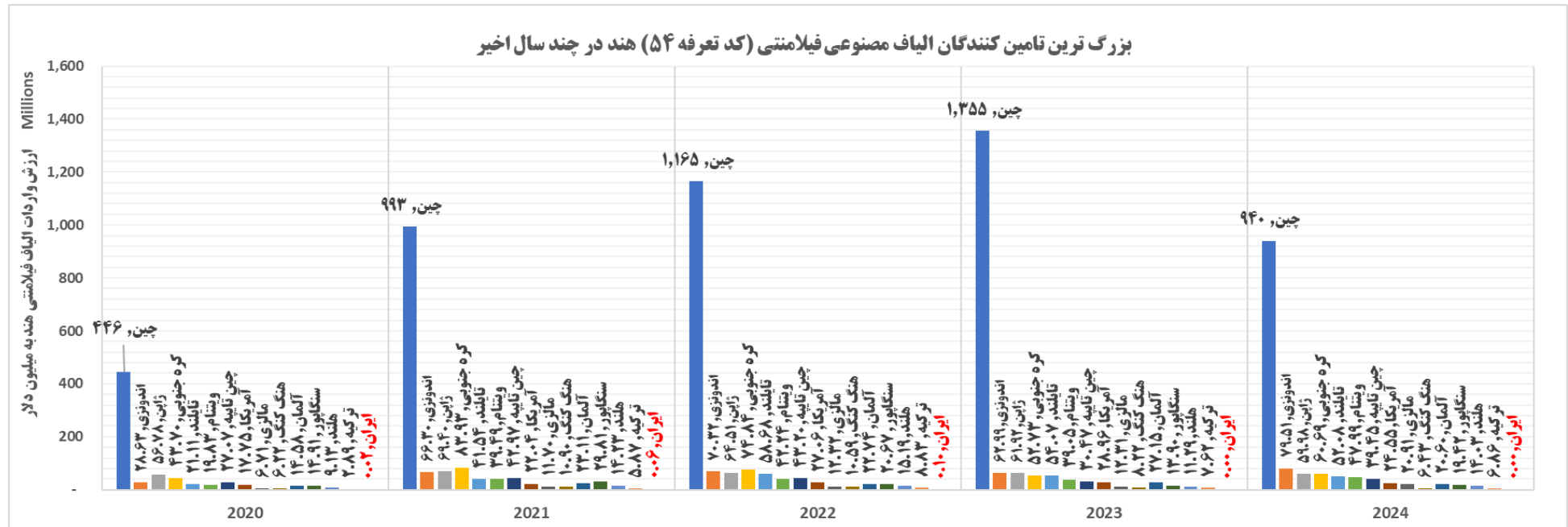
• **سایر اشیای نسجی دوخته و آماده (کد تعرفه ۶۳)**

شکل ۲۷- بزرگترین بازارهای صادرات سایر اشیای نسجی دوخته و آماده (کد تعرفه ۶۳) هند در چند سال اخیر

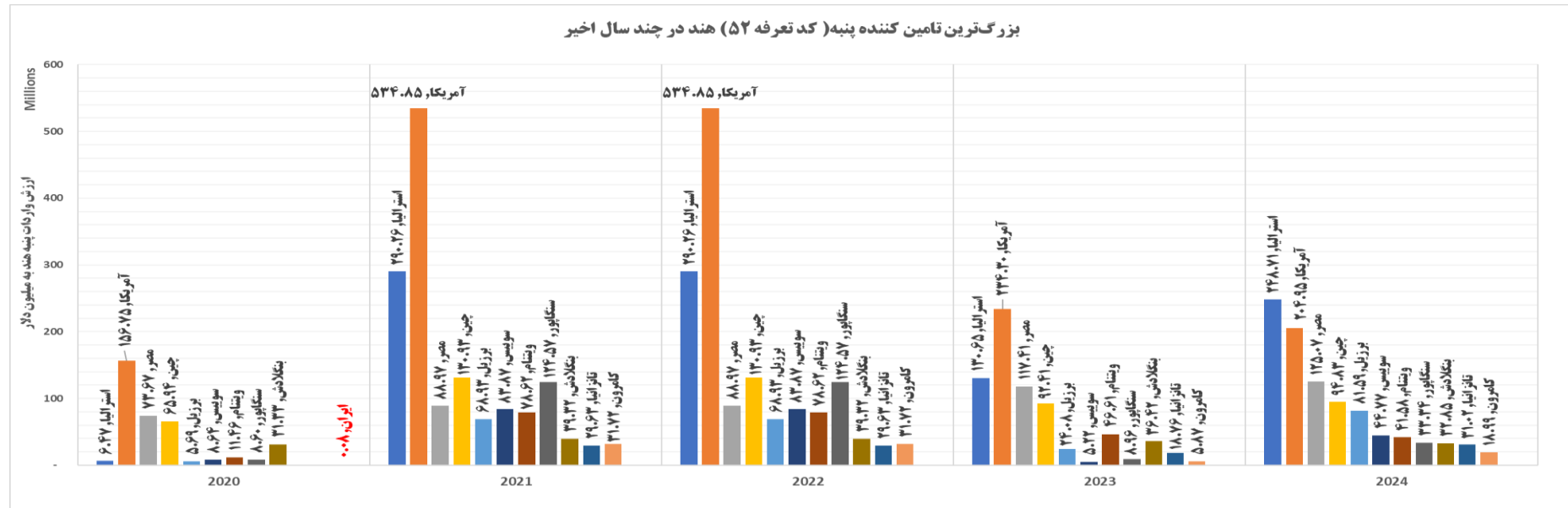
بزرگترین تامین کنندگان واردات اقلام مورد نیاز هند در حوزه نساجی و پوشاک

• الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴)

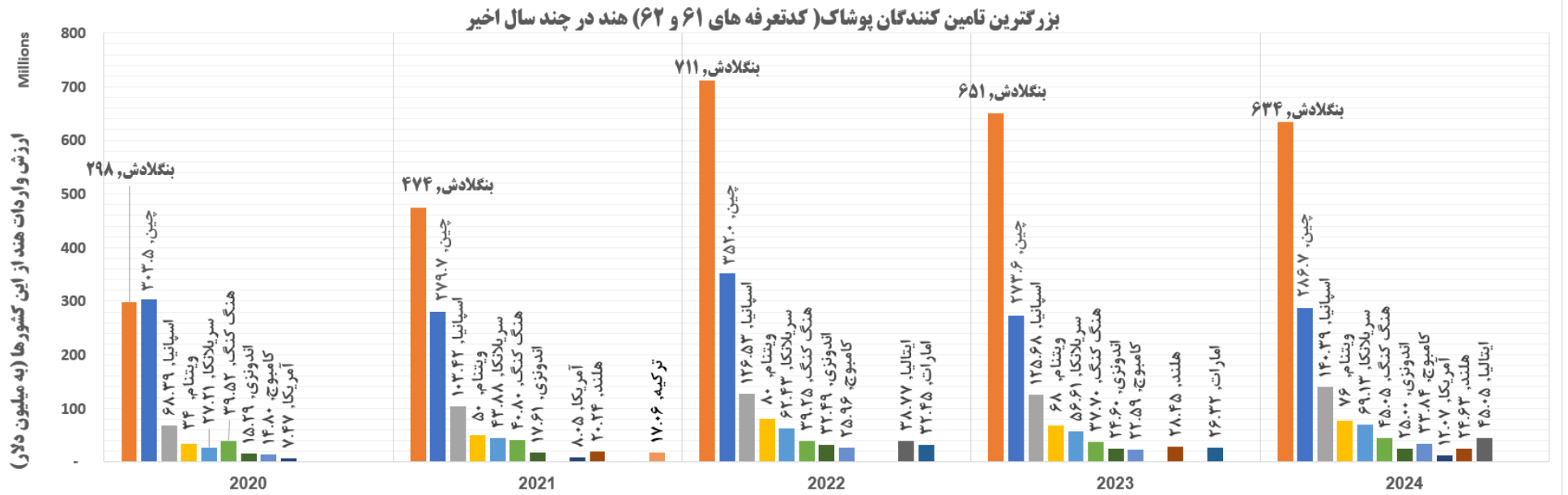
شکل ۲۸- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) هند در چند سال اخیر

• پنبه (کد تعرفه ۵۲)

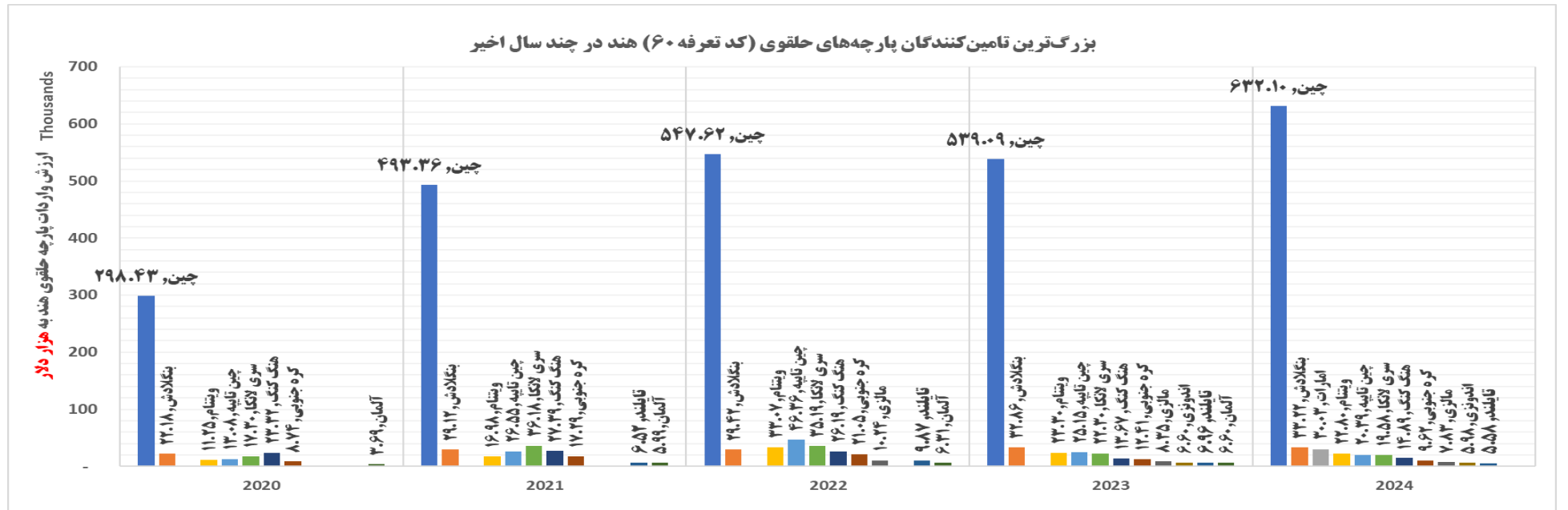
شکل ۲۹- بزرگترین تامین کنندگان واردات پنبه (کد تعرفه ۵۲) هند در چند سال اخیر

• لباس (کد تعرفه های ۶۱، ۶۲)

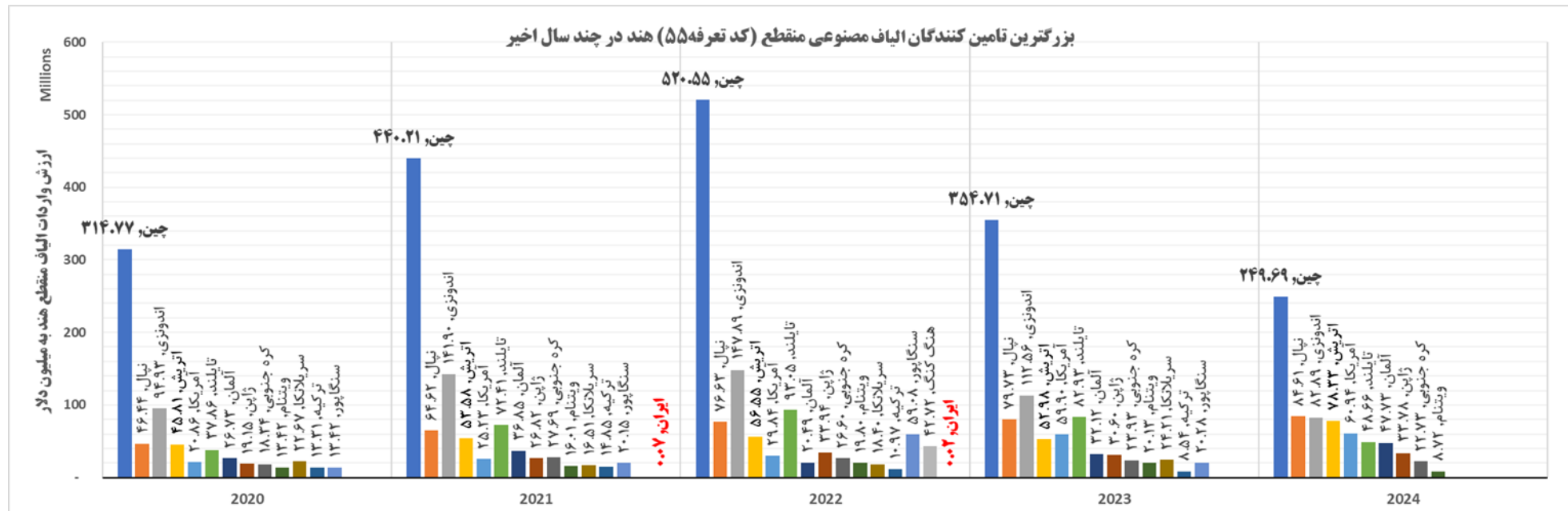

شکل ۳۰- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک (کد تعرفه ۶۱ و ۶۲) هند در چند سال اخیر

• پارچه های حلقوی (کد تعرفه ۶۰)

شکل ۳۱- بزرگترین تامین کنندگان واردات پارچه های حلقوی (کد تعرفه ۶۰) هند در چند سال اخیر

شکل ۳۲- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی استیبل (کد تعرفه ۵۵) هند در چند سال اخیر

در گردآوری نمودارهای بالا، تلاش شده است تا سهم ایران (هرچند جزئی) از این بازارها به نمایش گذاشته شود. همانطور که مشاهده می‌شود، ایران بیشترین سهم را در صادرات الیاف مصنوعی فیلامنتی، پنبه و کفش چین در اختیار داشته است که همان نیز، در مقایسه با سایر بازارهای صادرات این اقلام چین، ناچیز شمرده می‌شود. در ادامه تلاش شده است تا تعاملات تجاری ایران و هند با جزییات بیشتری مورد بررسی قرار گیرد.

تعاملات تجاری ایران و هند

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، این کشور به طور کلی و در سال ۱۴۰۳، صادراتی به ارزش ۱/۹ میلیارد دلار و وارداتی به ارزش ۱/۷۵ میلیارد دلار از کشور هند داشته است. جزییات بیشتر این آمار مربوط به سال‌های پیشین نیز برای این آمار در جدول ۲۲ آورده شده است. این آمار در سایت آماری ITC و برای سال میلادی ۲۰۲۳، ۲/۳۸ میلیارد دلار صادرات ایران به هند و ۱/۱۹ میلیارد دلار برای صادرات هند به ایران گزارش شده است. جزییات مربوط به این آمار نیز برای سال‌های پیشین در جدول ۲۳ آورده شده است.

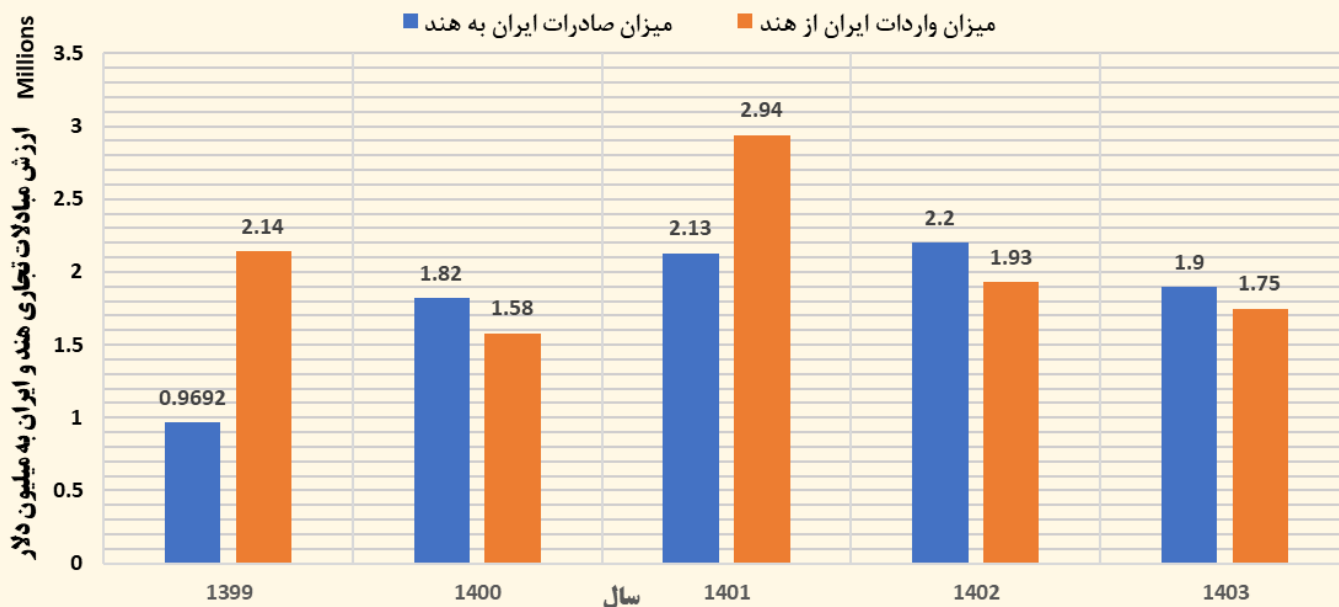
جدول ۲۲- میزان واردات و صادرات کلی ایران و هند بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
میزان صادرات ایران به هند	۹۶۹/۲ میلیون دلار	۱/۸۲ میلیارد دلار	۲/۱۳ میلیارد دلار	۲/۲ میلیارد دلار	۱/۹ میلیارد دلار
میزان واردات ایران از هند	۲/۱۴ میلیارد دلار	۱/۵۸ میلیارد دلار	۲/۹۴ میلیارد دلار	۱/۹۳ میلیارد دلار	۱/۷۵ میلیارد دلار

جدول ۲۳- میزان واردات و صادرات کلی ایران و هند بر اساس ITC

	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴
میزان صادرات ایران به هند	۹۴۲/۴۶ میلیون دلار	۱/۷۳ میلیارد دلار	۱/۸۹ میلیارد دلار	۲/۳۸ میلیارد دلار	اطلاعاتی در دسترس نیست
میزان صادرات هند به ایران	۲/۲۴ میلیارد دلار	۱/۲۸ میلیارد دلار	۱/۸۴ میلیارد دلار	۱/۱۹ میلیارد دلار	۱/۲۷ میلیارد دلار

تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و هند در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

شکل ۳۳- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و هند در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، این کشور در سال ۱۴۰۳ ۹/۴۶ میلیون دلار از کشور هند منسوجات و پوشاک وارد کرده است و ۱۰/۶۹ میلیون دلار نیز از این کد تعرفه‌ها به کشور هند صادرات داشته است. جزئیات مربوط به وزن و ارزش دلاری واردات و صادرات کد تعرفه‌های نساجی و پوشاک ایران و هند بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی در جداول ۲۴ و ۲۵ نمایش داده شده است.

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۱	پشم	۲/۹۴ میلیون کیلوگرم	۲/۶۲ میلیون دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱/۴۴۶ میلیون کیلوگرم	۸/۰۴ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۱۴/۷ هزار کیلوگرم	۱۸/۶۷ هزار دلار
۶۴	کفش	۱/۷ هزار کیلوگرم	۶/۴۱ هزار دلار
	جمع	۴/۴ میلیون کیلوگرم	۱۰/۶۹ میلیون دلار

جدول ۲۵-صادرات منسوجات ایران به هند در سال ۱۴۰۳

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۱	پشم	۸/۶۱ هزار کیلوگرم	۹۰/۳۶ هزار دلار
۵۲	پنبه	۵۸۶/۹ هزار کیلوگرم	۲/۱۳ میلیون دلار
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۹۸۴/۳ هزار کیلوگرم	۱/۰۲ میلیون دلار
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۶۸۸/۴ هزار کیلوگرم	۲/۱۵ میلیون دلار
۵۵	الیاف مصنوعی(استیبل)	۱/۲۲ میلیون کیلوگرم	۳/۴ میلیون دلار
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۲۵/۲ هزار کیلوگرم	۸۰/۹۹ هزار دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۲/۴۲ هزار کیلوگرم	۱۳/۶ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۵۶/۵۸ هزار دلار	۵۷۲/۷ هزار دلار
	جمع	۳/۵۷ میلیون کیلوگرم	۹/۴۶ میلیون دلار

جدول ۲۴-واردات منسوجات ایران از هند در سال ۱۴۰۳

پاکستان، تنها عضو پیمان شانگهای که با ایران مرز مشترک خاکی دارد، ۵/۵۴ درصد از کل صادرات خود را به منسوجات و پوشاک اختصاص داده است و این نشان از نقش پراهمیت این صنعت در تعاملات تجاری پاکستان و صادر کننده بودن این کشور در این حوزه می‌دهد. جداول ۲۶ و ۲۷، سهم پاکستان را از واردات و صادرات کل جهانی در ۵ سال اخیر نشان می‌دهند.

جدول ۲۶- نگاهی به سهم پاکستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۵۶/۵۲ میلیارد دلار	۵۰/۳۶ میلیارد دلار	۷۱/۱ میلیارد دلار	۷۳/۱۱ میلیارد دلار	۴۵/۸۴ میلیارد دلار	ارزش واردات کل پاکستان (هزار دلار)
۰/۲۳	۰/۲	۰/۳۲	۰/۴۱	۰/۱۹	سهم واردات پاکستان از واردات جهانی (%)
۳/۳۸ میلیارد دلار	۲/۹۸ میلیارد دلار	۴/۶ میلیارد دلار	۴/۷۳ میلیارد دلار	۳/۳ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک پاکستان
۶	۵/۹۲	۱.۵۸	۶/۵	۷/۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل پاکستان (%)
۰/۴	۰/۳۲	۰/۴۴	۰/۵۱	۰/۴	سهم واردات منسوجات و پوشاک پاکستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۲۷- نگاهی به سهم پاکستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۳۲/۴۶ میلیارد دلار	۲۸/۹۵ میلیارد دلار	۳۱/۱۸ میلیارد دلار	۲۸/۸۸ میلیارد دلار	۲۲/۲۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات پاکستان (هزار دلار)
۰/۱۱	۰/۱۲	۰/۱۴	۰/۱۷	۰/۰۹	سهم صادرات پاکستان از صادرات جهانی (%)
۱۷/۶۹ میلیارد دلار	۱۶/۴۱ میلیارد دلار	۱۹/۰۴ میلیارد دلار	۱۷/۶۵ میلیارد دلار	۱۳/۲۳ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک پاکستان
۵۴/۵	۵۶/۷	۶۱/۰۶	۶۱/۱	۵۹/۴۶	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل پاکستان (%)
۱/۶	۱/۵۴	۱/۶۷	۱/۶۶	۱/۴۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک پاکستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۲۸- سهم کد تعرفه‌های نساجی از واردات پاکستان در سال ۲۰۲۴ [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۶/۰۹ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۱۸
۵۱	پشم	۱۱/۴۴ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۳۴
۵۲	پنبه	۹۰۶/۵۳ میلیون دلار	۱/۶	۲۶/۸
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۳۳ میلیون دلار	۰/۰۶	۰/۹۸
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۷۲۷/۴ میلیون دلار	۱/۳	۲۱/۵۱
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۵۵۰/۴۲ میلیون دلار	۱	۱۶/۲۷
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۹۳ میلیون دلار	۰/۱۶	۲/۷۵
۵۷	فرش و کفپوش	۱۲/۶۲ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۳۷
۵۸	پارچه تار-پودی	۹۸/۸۷ میلیون دلار	۰/۱۷	۲/۹
۵۹	منسوج صنعتی	۹۹/۵۶ میلیون دلار	۰/۱۸	۲/۹
۶۰	پارچه حلقوی	۲۲۷/۱۸ میلیون دلار	۰/۴	۶/۷
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۵۰/۶۴ میلیون دلار	۰/۰۹	۱/۵
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۳۱/۰۴ میلیون دلار	۰/۰۵	۰/۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۴۹۶/۴۵ میلیون دلار	۰/۹	۱۴/۶۸
۶۴	کفش	۳۸/۱۳ میلیون دلار	۰/۰۷	۱/۱۳
جمع		۳/۳۸ میلیارد دلار		

جدول ۲۹- سهم کد تعرفه‌های نساجی از صادرات پاکستان در سال ۲۰۲۴ [۵]

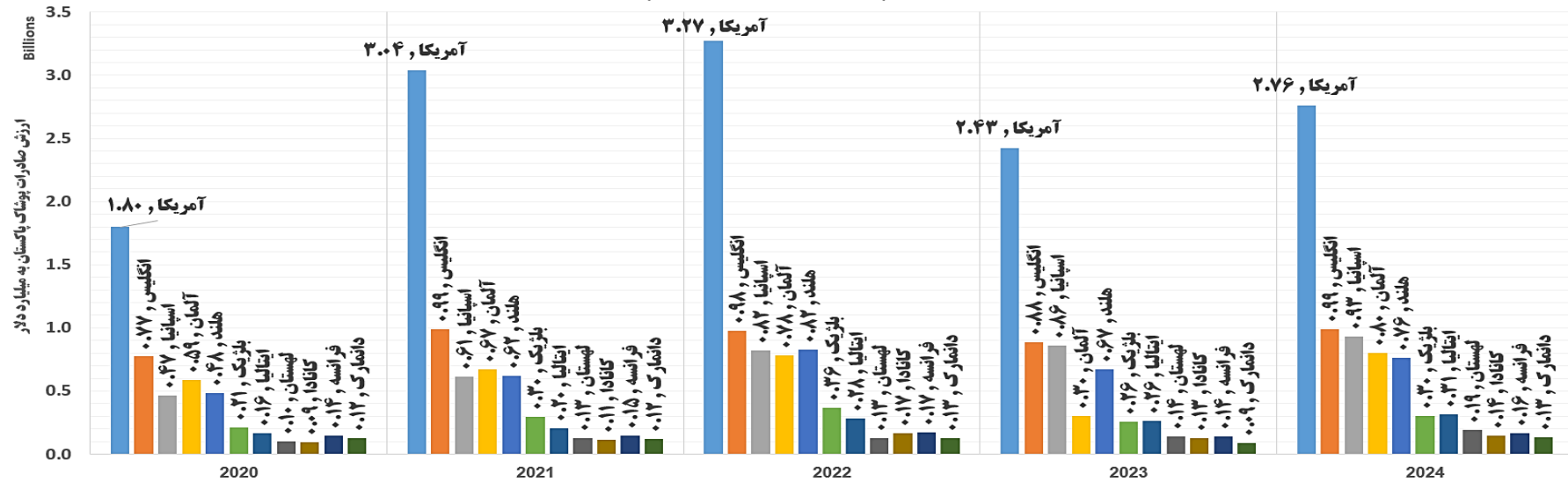
تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۱۳۷ هزار دلار	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۸
۵۱	پشم	۱/۹۶ میلیون دلار	۰/۰۰۶	۰/۰۱
۵۲	پنبه	۲/۶۸ میلیارد دلار	۸/۳	۱۵/۱۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۷/۵ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۰۴۳
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۶۷/۵ میلیون دلار	۰/۲	۰/۳۸
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۳۵۷/۲ میلیون دلار	۱/۱	۲/۰۲
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۱/۸۳ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۰۷
۵۷	فرش و کفپوش	۵۷/۱۳ میلیون دلار	۰/۲	۰/۳
۵۸	پارچه تار-پودی	۳۴/۷ میلیون دلار	۰/۱	۰/۲
۵۹	منسوج صنعتی	۸/۲۵ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۰۵
۶۰	پارچه حلقوی	۴۹/۲ میلیون دلار	۰/۲	۰/۳
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۴/۸ میلیارد دلار	۱۴/۷	۲۷
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۳/۹۴ میلیارد دلار	۱۲/۱	۲۲/۲۷
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵/۵۲ میلیارد دلار	۱۷	۳۱/۲
۶۴	کفش	۱۷۷/۶ میلیون دلار	۰/۵	۱
جمع		۱۷/۶۹ میلیارد دلار		

همانطور که در جداول بالا نشان داده شده است، به ترتیب **پنبه** (کد تعرفه ۵۲) با ۹۰۶/۵۳ میلیون دلار، **الیاف مصنوعی فیلامنتی** (کد تعرفه ۵۴) به ارزش ۷۲۷/۴ میلیون دلار و **الیاف مصنوعی منقطع** (کد تعرفه ۵۵) به ارزش ۵۵۰/۴۲ میلیون دلار بیشترین منسوجات وارداتی پاکستان هستند. همچنین طبق آمار جدول ۲۹، بیشترین منسوجات صادراتی این کشور در سال ۲۰۲۴، به ترتیب **سایر منسوجات آماده** (کد تعرفه ۶۳) به ارزش ۵/۵۲ میلیارد دلار، **لباس کشیاف** (کد تعرفه ۶۱) به ارزش ۴/۸ میلیارد دلار، **لباس غیر کشیاف** (کد تعرفه ۶۲) به ارزش ۳/۹۴ میلیارد دلار و **پنبه** (کد تعرفه ۵۲) به ارزش ۲/۶۸ میلیارد دلار می‌باشند.

بازارهای اصلی صادرات نساجی و پوشاک پاکستان

- پوشاک (کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲)

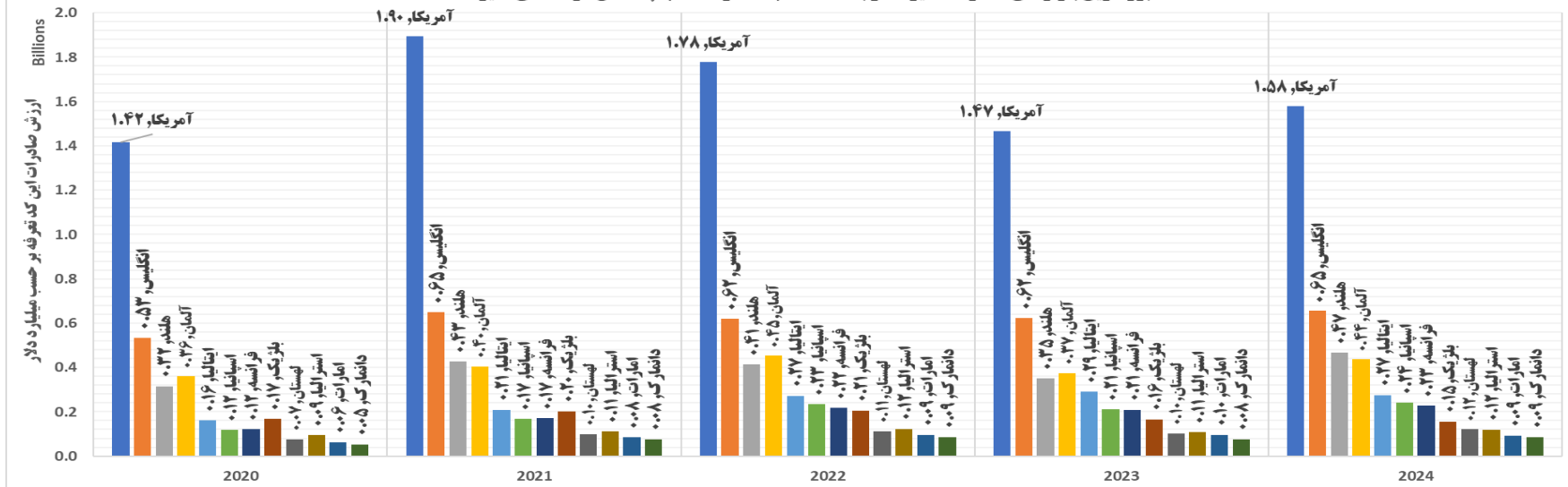
بزرگترین بازارها برای صادرات پوشاک (کد تعرفه‌های ۶۱ و ۶۲) پاکستان در سال‌های اخیر

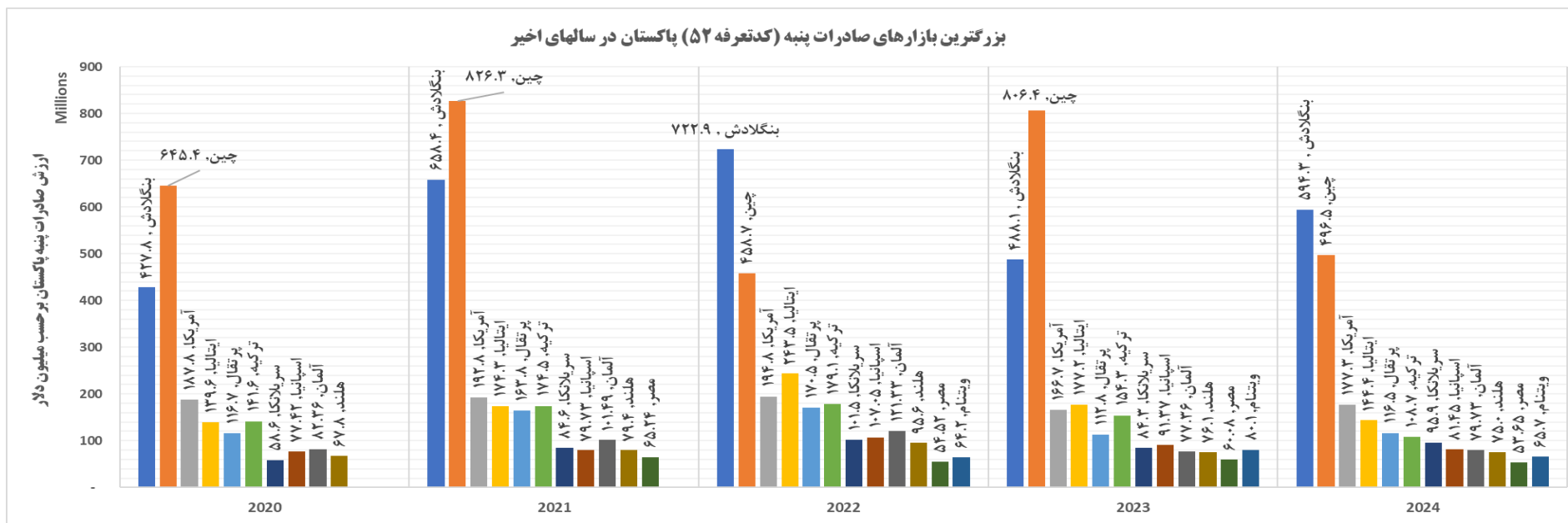
شکل ۳۴- بزرگترین بازارها برای صادرات پوشاک (کد تعرفه ۶۱ و ۶۲) پاکستان در سال‌های اخیر

- سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

بزرگترین بازارهای صادرات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) پاکستان در سال‌های اخیر

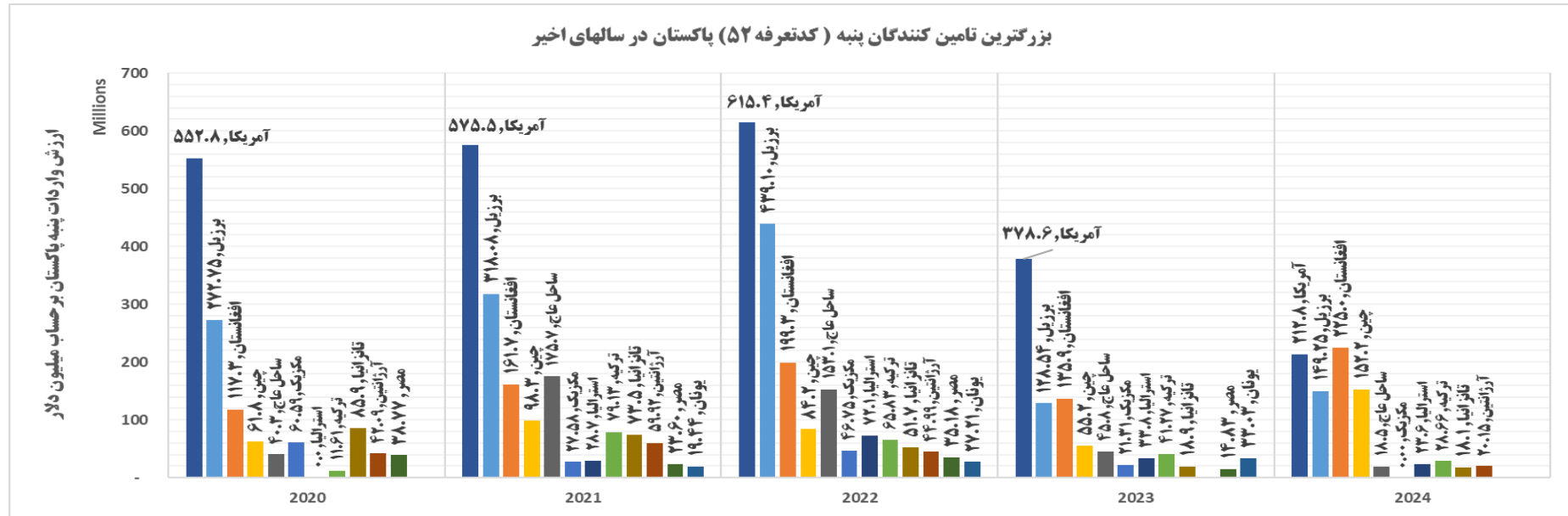
شکل ۳۵- بزرگترین بازارهای صادرات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) پاکستان در سال‌های اخیر

شکل ۳۶- بزرگترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) پاکستان در سالهای اخیر

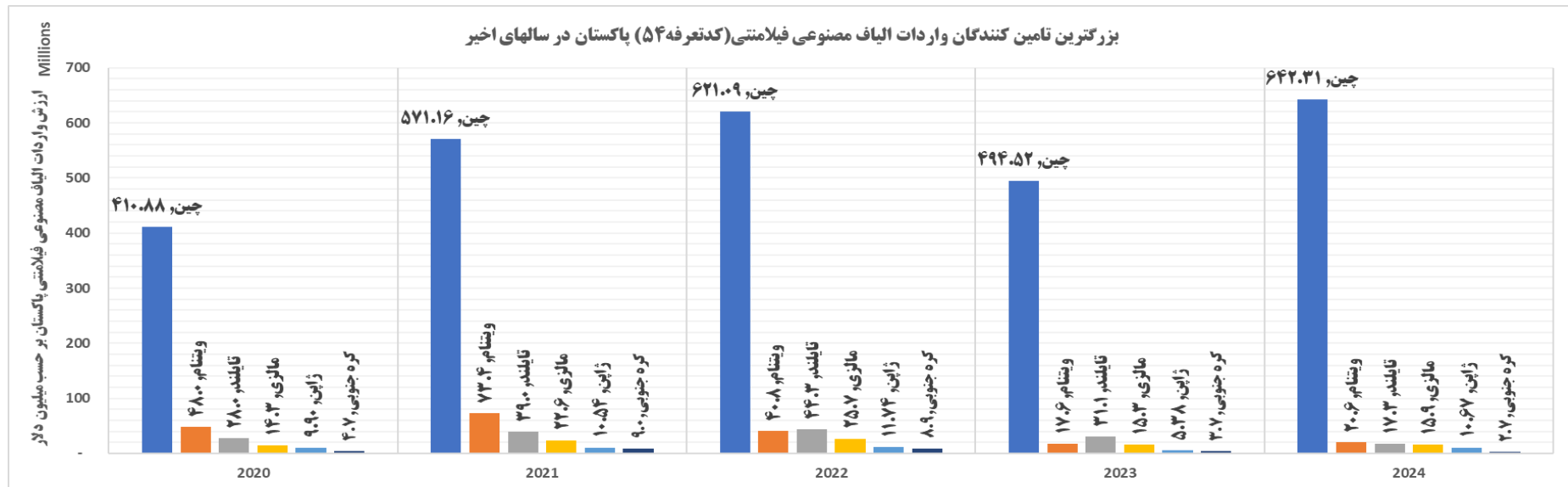
بزرگترین تامین کنندگان واردات اقلام مورد نیاز پاکستان در حوزه نساجی و پوشاک

• پنبه (کد تعرفه ۵۲)

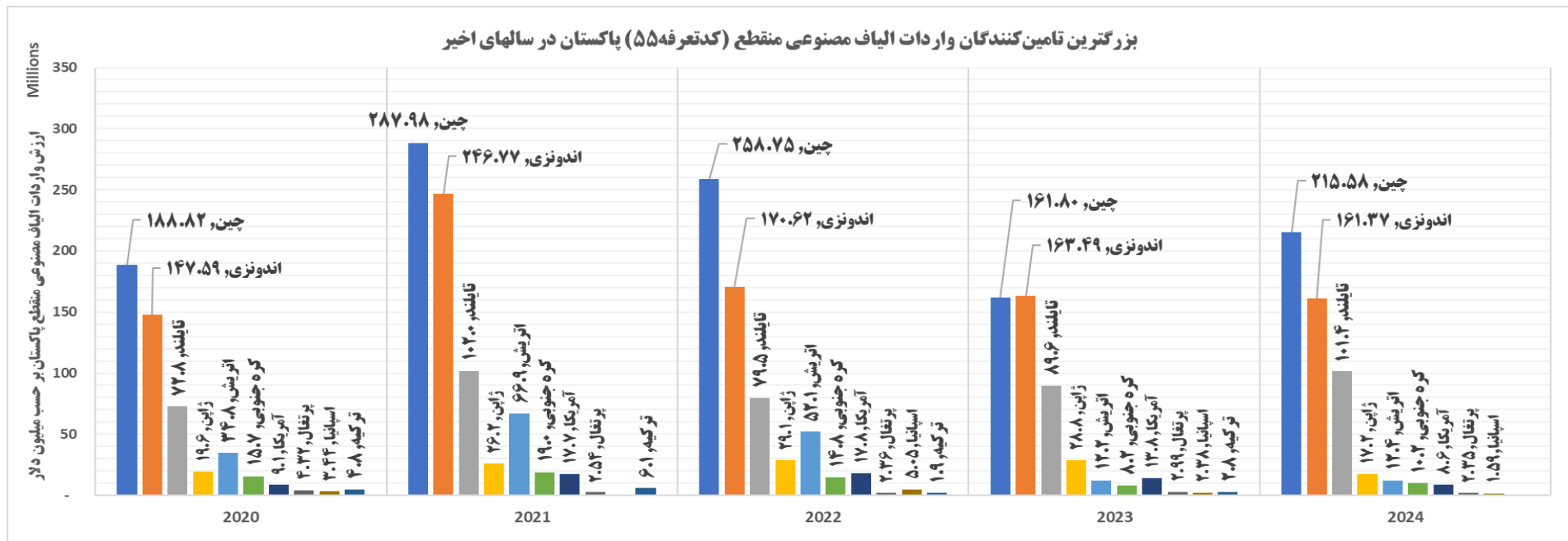
شکل ۳۷-بزرگترین تامین کنندگان پنبه (کد تعرفه ۵۲) پاکستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴)

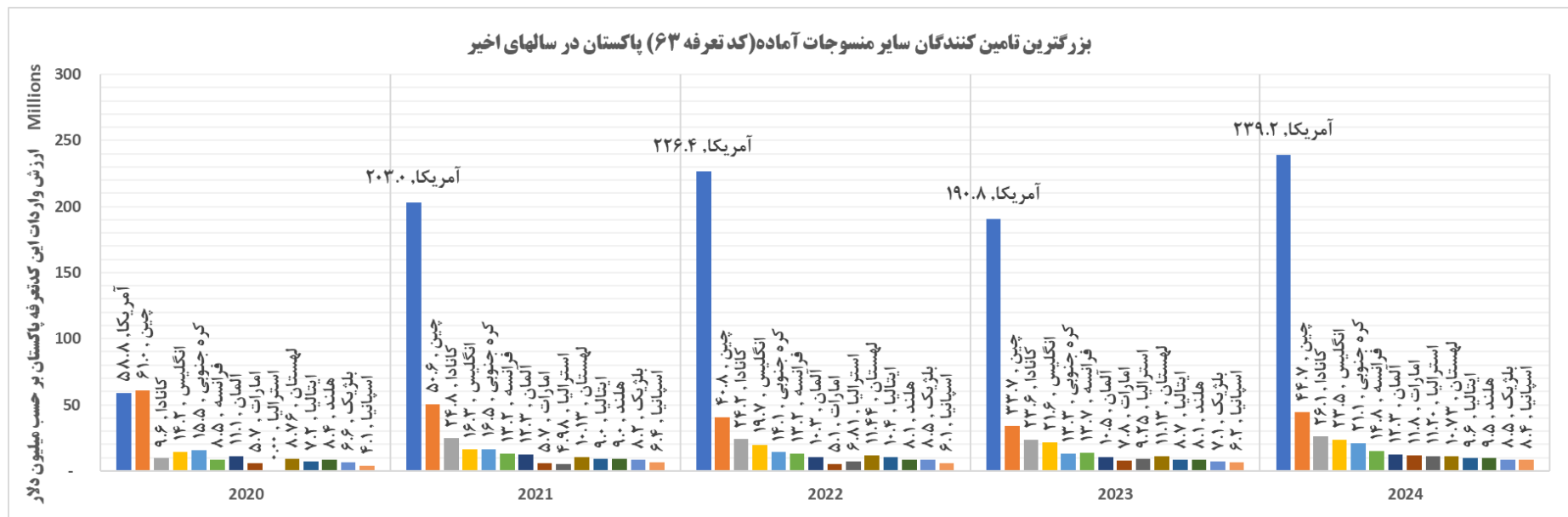
شکل ۳۸-بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) پاکستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی منقطع (کدتعرفه ۵۵)

شکل ۳۹- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی منقطع (کدتعرفه ۵۵) پاکستان در سالهای اخیر

• سایر منسوجات آماده (کدتعرفه ۶۳)

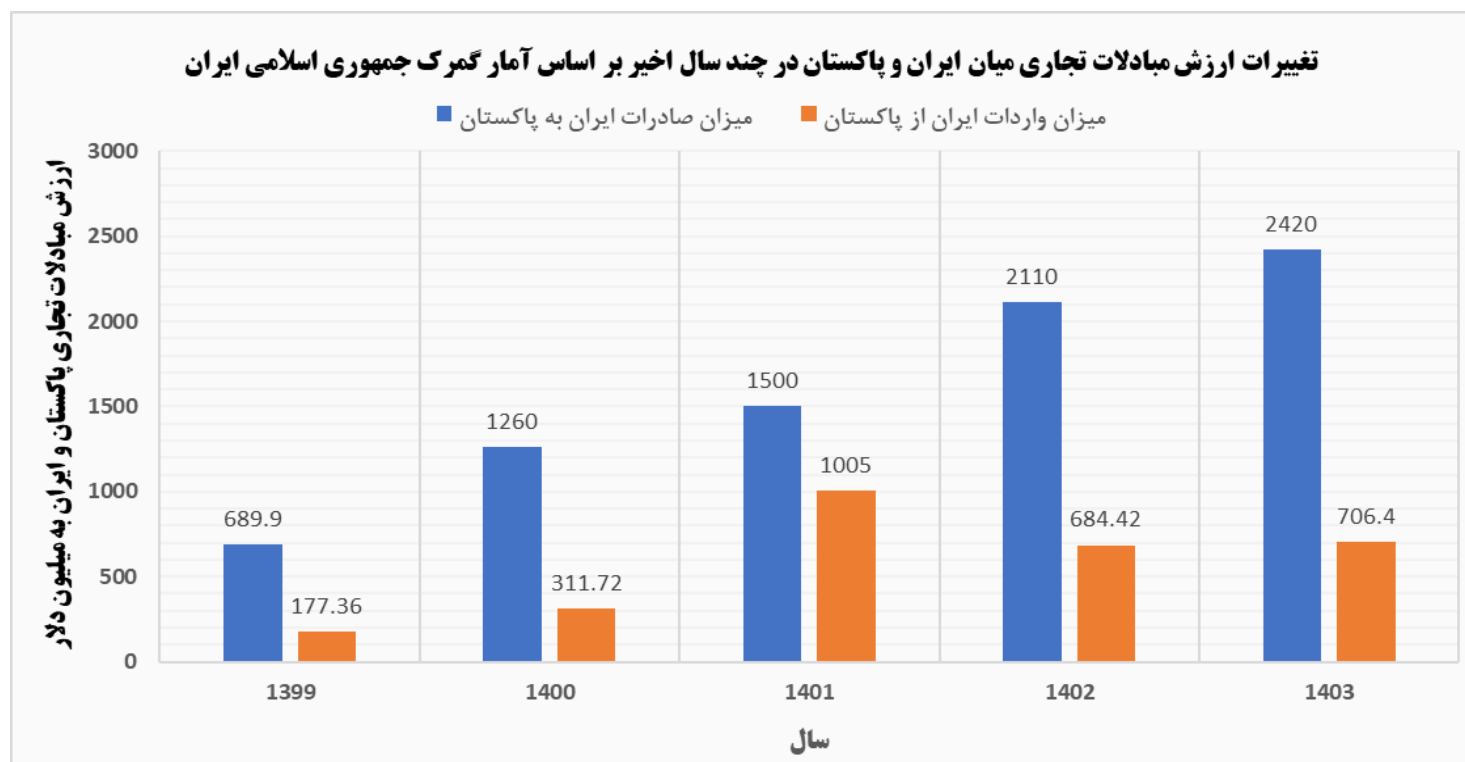

شکل ۴۰- بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کدتعرفه ۶۳) پاکستان در سالهای اخیر

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، ایران به طور کلی و در سال ۱۴۰۳، صادراتی به ارزش ۲/۴۲ میلیارد دلار و وارداتی به ارزش ۷۰۶/۴ میلیون دلار از کشور پاکستان داشته است. جزییات بیشتر این آمار مربوط به سال‌های پیشین نیز برای این آمار در جدول ۳۰ آورده شده است.

جدول ۳۰- میزان واردات و صادرات کلی ایران و پاکستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۲/۴۲ میلیارد دلار	۲/۱۱ میلیارد دلار	۱/۵ میلیارد دلار	۱/۲۶ میلیارد دلار	۶۸۹/۹ میلیون دلار	میزان صادرات ایران به پاکستان
۷۰۶/۴ میلیون دلار	۶۸۴/۴۲ میلیون دلار	۱/۰۰۵ میلیارد دلار	۳۱۱/۷۲ میلیون دلار	۱۷۷/۳۶ میلیون دلار	میزان واردات ایران از پاکستان

شکل ۴۱- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و پاکستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، ایران در سال ۱۴۰۳، ۱/۷ **میلیون دلار** از کشور پاکستان منسوجات و پوشاک وارد کرده است. این درحالی است که ایران در همین سال ۵۱/۷ **میلیون دلار** نیز از کدتعرفه‌های مرتبط با این حوزه به کشور پاکستان صادرات داشته است. جزئیات مربوط به وزن و ارزش دلاری واردات و صادرات کدتعرفه‌های نساجی و پوشاک ایران و پاکستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی در جداول ۳۰ و ۳۱ نمایش داده شده است.

کدتعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۴۹/۹ هزار کیلوگرم	۳۱۱ هزار دلار
۵۳	سایر الیاف طبیعی	یک میلیون کیلوگرم	۱/۰۵ میلیون دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۵۳/۶۵ هزار کیلوگرم	۱۴۲/۷ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۵۷۲ کیلوگرم	۳/۲ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۶۴ هزار کیلوگرم	۲۱۷/۴ هزار دلار
	جمع	۱/۱۷ میلیون کیلوگرم	۱/۷ میلیون دلار

جدول ۳۱- واردات منسوجات ایران از پاکستان در سال ۱۴۰۳

کدتعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۱	پشم	۲۱۳/۹ هزار کیلوگرم	۱۷۹ هزار دلار
۵۲	پنبه	۱/۰۹ میلیون کیلوگرم	۱/۴۹ میلیون دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱/۰۵ میلیون کیلوگرم	۱/۵۳ میلیون دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۷/۳ هزار کیلوگرم	۴۳ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۶/۸ میلیون دلار	۸/۳ میلیون دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۷/۸ میلیون کیلوگرم	۲۶/۵ میلیون دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۲۴۵/۴ هزار کیلوگرم	۵۷۸ هزار دلار
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۵۶/۵ هزار کیلوگرم	۳۱۹ هزار دلار
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۵۶/۸ هزار کیلوگرم	۳۲۳/۳ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵/۸ میلیون کیلوگرم	۸/۷ میلیون دلار
۶۴	کفش	۱/۵ میلیون کیلوگرم	۳/۸ میلیون دلار
	جمع	۲۴/۷ میلیون کیلوگرم	۵۱/۷ میلیون کیلوگرم

جدول ۳۲- صادرات منسوجات ایران به پاکستان در سال ۱۴۰۳

جدول ۳۳- نگاهی به سهم تاجیکستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۶/۵ میلیارد دلار	۵/۷ میلیارد دلار	۵/۱۸ میلیارد دلار	۴/۲۲ میلیارد دلار	۳/۱۴ میلیارد دلار	ارزش واردات کل تاجیکستان (هزار دلار)
۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۱	سهم واردات تاجیکستان از واردات جهانی (%)
۱/۱۶ میلیارد دلار	۱۴۰ میلیون دلار	۱۳۵/۱ میلیون دلار	۱۰۱/۱ میلیون دلار	۹۱/۶ میلیون دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک تاجیکستان
۱۷/۸	۲/۵	۲/۶	۲/۴	۲/۹	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل تاجیکستان (%)
۰/۱۲	۰/۰۱۵	۰/۰۱۳	۰/۰۱	۰/۰۱	سهم واردات منسوجات و پوشاک تاجیکستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۳۴- نگاهی به سهم تاجیکستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۱/۷۷ میلیارد دلار	۱/۲۹ میلیارد دلار	۲/۳۳ میلیارد دلار	۱/۷۹ میلیارد دلار	۱/۳ میلیارد دلار	ارزش صادرات تاجیکستان (هزار دلار)
۰/۰۰۶	۰/۰۰۵	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰۵	سهم صادرات تاجیکستان از صادرات جهانی (%)
۹۵/۱۳ میلیون دلار	۲۹۶/۶ میلیون دلار	۲۷۸ میلیون دلار	۲۷۹/۴ میلیون دلار	۱۹۶/۳ میلیون دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک تاجیکستان
۵/۳۷	۲۳	۱۱/۹	۱۵/۶	۱۵/۱	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل تاجیکستان (%)
۰/۰۰۹	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲	سهم صادرات منسوجات و پوشاک تاجیکستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۳۵- سهم کد تعرفه‌های نساجی از واردات تاجیکستان در سال ۲۰۲۳[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۹۰ هزار دلار	۰/۰۰۲	۰/۱
۵۱	پشم	۱۳۶ هزار دلار	۰/۰۰۲	۰/۱
۵۲	پنبه	۲/۷۲ هزار دلار	۰/۰۵	۱/۹
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۴/۴ میلیون دلار	۰/۰۸	۳/۱
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۲۳/۳ میلیون دلار	۰/۴	۱۶/۷
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۹/۰۵ میلیون دلار	۰/۳	۱۳/۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۹/۲ میلیون دلار	۰/۲	۶/۶
۵۷	فرش و کفپوش	۴/۶ میلیون دلار	۰/۱	۳/۳
۵۸	پارچه تار-پودی	۱/۱۹ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۸
۵۹	منسوج صنعتی	۷/۷ میلیون دلار	۰/۱	۵/۵
۶۰	پارچه حلقوی	۱/۷ میلیون دلار	۰/۰۳	۱/۲
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۱۰/۶ میلیون دلار	۰/۲	۷/۶
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۱۳/۳۷ میلیون دلار	۰/۲	۹/۵
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۶/۲ میلیون دلار	۰/۵	۱۸/۷
۶۴	کفش	۱۵/۸ میلیون دلار	۰/۳	۱۱/۳
جمع		۱۴۰/۰۵ میلیون دلار		

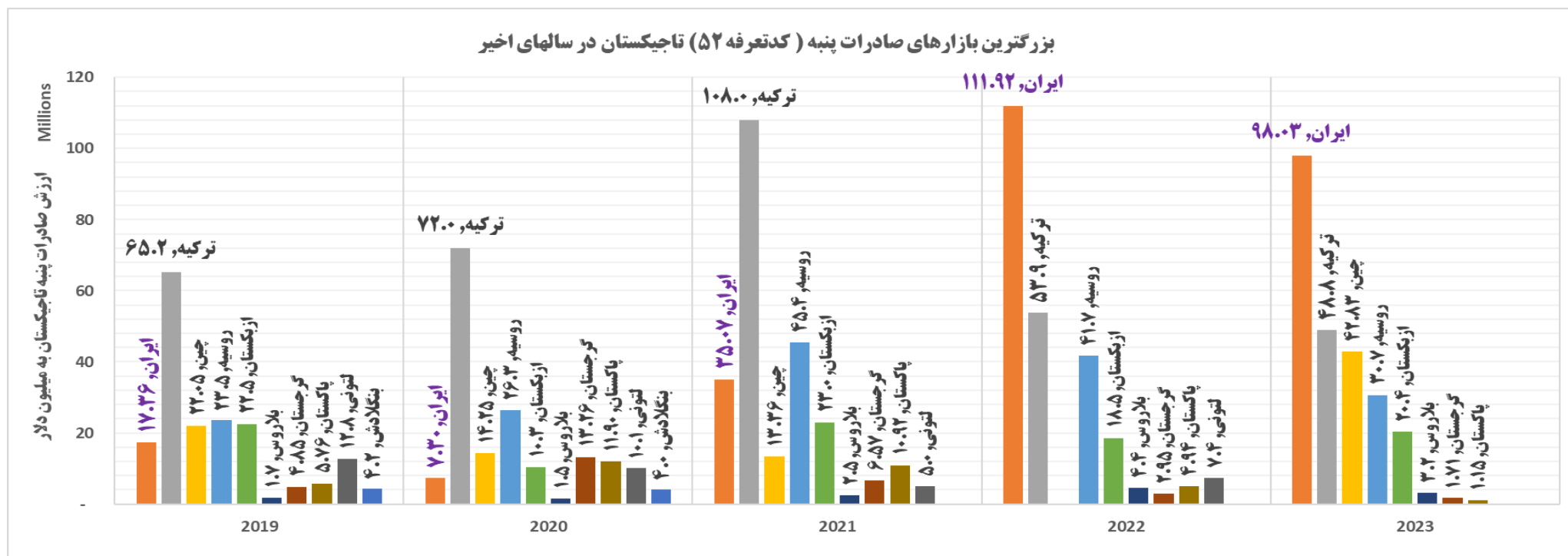
جدول ۳۶- سهم کد تعرفه‌های نساجی از صادرات تاجیکستان در سال ۲۰۲۳[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۱/۰۹ میلیون دلار	۰/۰۸	۰/۴
۵۱	پشم	۲۴۲ هزار دلار	۰/۰۲	۰/۰۸
۵۲	پنبه	۲۴۹/۸ میلیون دلار	۱۹/۳	۸۴/۲
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۰	۰	۰
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۷۶۹ هزار دلار	۰/۰۶	۰/۳
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۵۴ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۰۲
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۲ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۱
۵۷	فرش و کفپوش	۳۴۶ هزار دلار	۰/۰۳	۰/۱
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۲ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱
۵۹	منسوج صنعتی	۱۱ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
۶۰	پارچه حلقوی	۱/۶ میلیون دلار	۰/۱	۰/۵
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۱۴/۲ میلیون دلار	۱/۱	۴/۸
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۲۳/۹ میلیون دلار	۱/۸	۸/۰۵
۶۳	سایر منسوجات آماده	۴/۴ میلیون دلار	۰/۳	۱/۵
۶۴	کفش	۲۶۵ هزار دلار	۰/۰۲	۰/۰۹
جمع		۲۹۶/۶ میلیون دلار		

همانطور که در جداول ۲۸ و ۲۹ مشاهده می‌شود، پنبه با به ارزش ۲۴۹/۸ میلیون دلار و لباس غیرکشاف و قلاب باف به ارزش ۲۳/۹ میلیون دلار بیشترین اقلام صادراتی تاجیکستان در حوزه نساجی و پوشاک و منسوجات آماده به ارزش ۲۶/۲ میلیون دلار و الیاف مصنوعی فیلامنتی به ارزش ۲۳/۳ میلیون دلار بیشترین اقلام وارداتی تاجیکستان در این حوزه بوده‌اند. نمودارهای پیش‌رو، به بررسی تامین‌کنندگان اصلی اقلام وارداتی و بازارهای اصلی صادرات آن می‌پردازند.

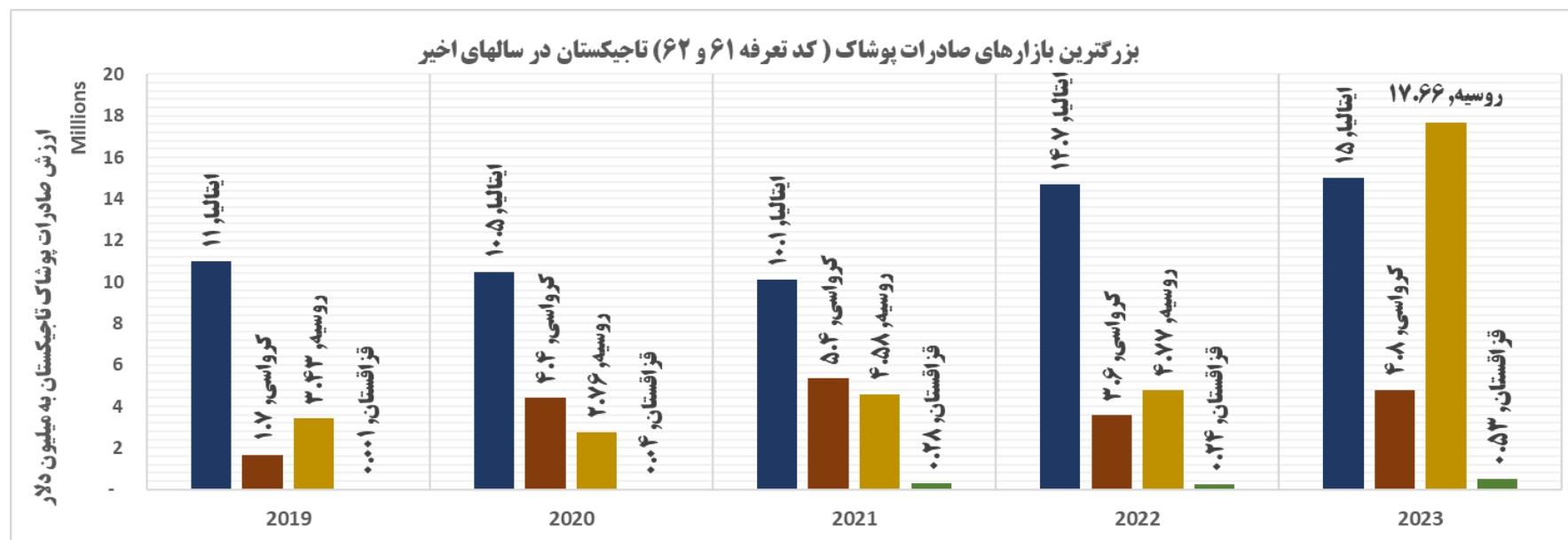
بازارهای اصلی صادرات نساجی و پوشاک تاجیکستان

• پنبه (کد تعرفه ۵۲)

شکل ۴۲- بزرگترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) تاجیکستان در سالهای اخیر

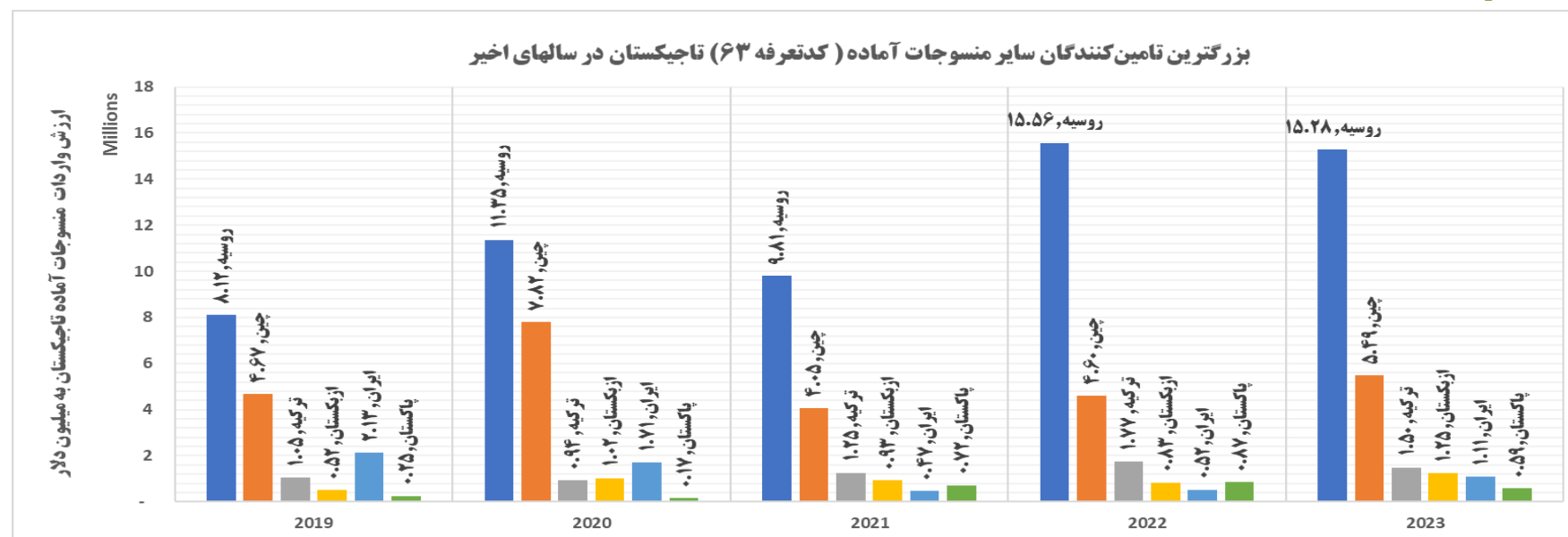
لباس (کشاف ۶۱ و غیرکشاف ۶۲)

شکل ۴۳-بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک (کد تعرفه ۶۱ و ۶۲) تاجیکستان در سالهای اخیر

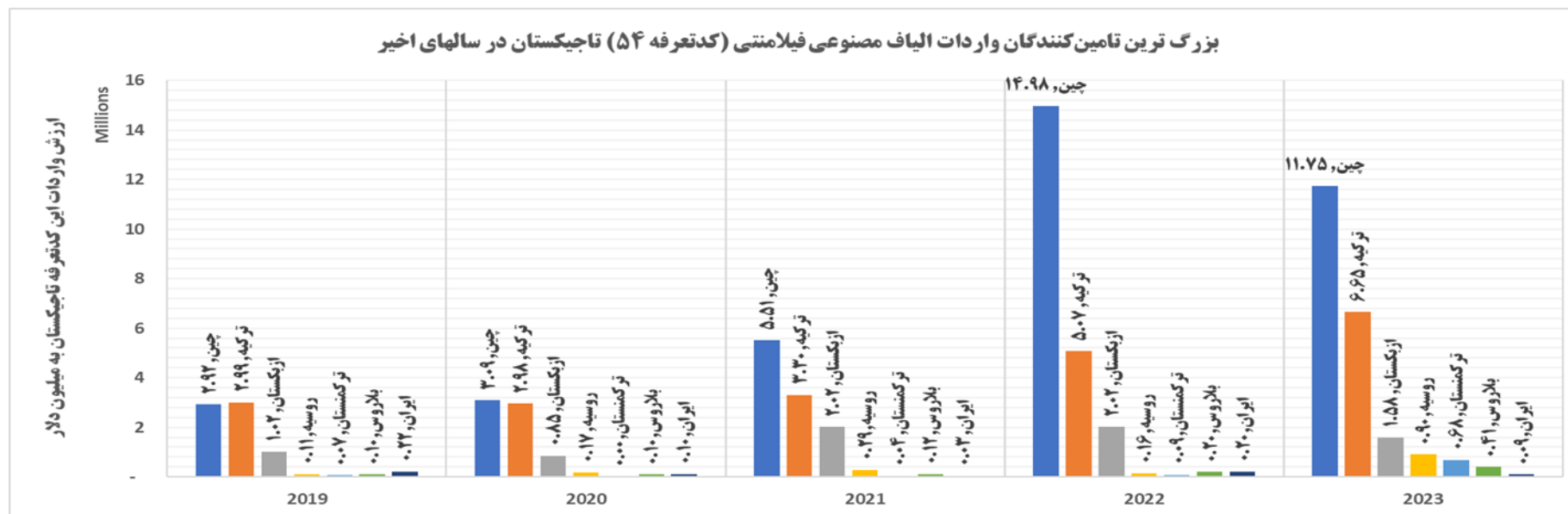
تامین کنندگان اصلی واردات نساجی و پوشاک تاجیکستان

منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

شکل ۴۴-بزرگترین تامین کننده سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) تاجیکستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی فیلامنتی (کدتعرفه ۵۴)

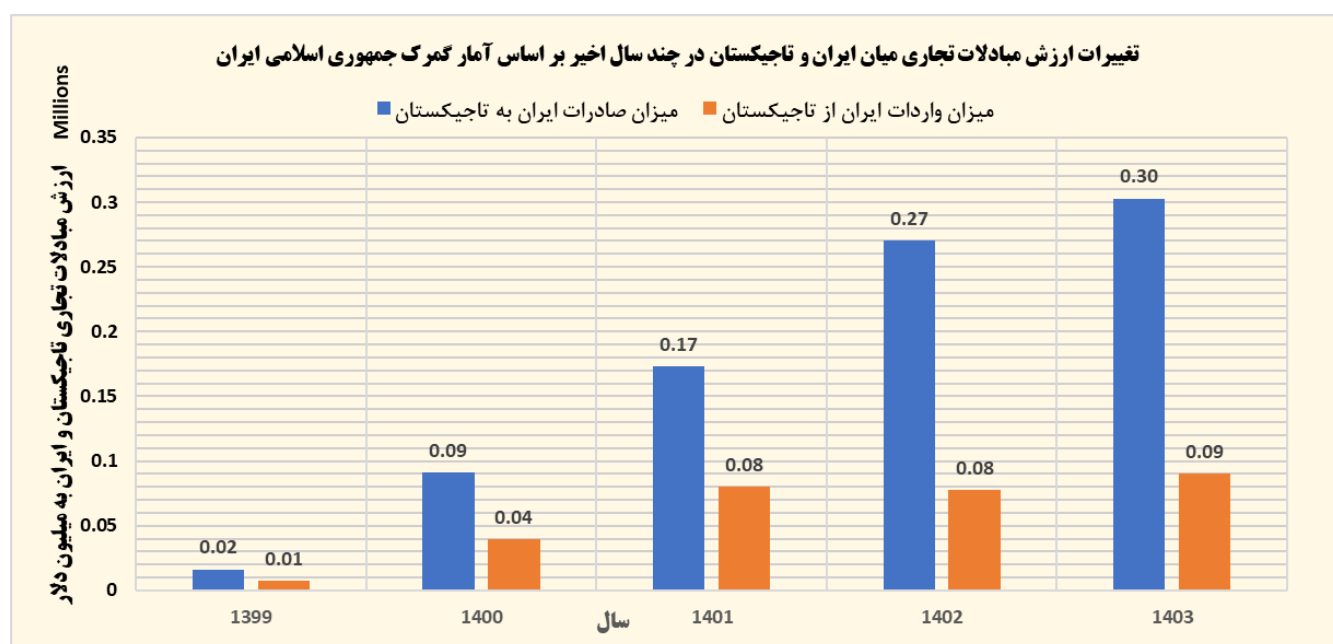
شکل ۴۵- بزرگترین تامین کننده واردات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کدتعرفه ۵۴) تاجیکستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و تاجیکستان

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی، ایران به طور کلی و در سال ۱۴۰۳، صادراتی به ارزش ۳۰۲/۹۲ میلیون دلار و وارداتی به ارزش ۹۰/۲ میلیون دلار از کشور تاجیکستان داشته است. جزییات بیشتر این آمار مربوط به سال‌های پیشین نیز برای این آمار در جدول ۳۷ و مقایسه بصری روند تغییرات آن در نمودار شکل ۴۶ آورده شده است. همانطور که مشاهده می‌شود ایران و تاجیکستان در مقایسه با سایر کشورهایی که تا اینجا بررسی شد، حجم تبادلات تجاری پایینی با یکدیگر داشته اند.

جدول ۳۷- میزان واردات و صادرات کلی ایران و تاجیکستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۳۰۲/۹۲ میلیون دلار	۲۷۰ میلیون دلار	۱۷۳/۳۲ میلیون دلار	۹۱ میلیون دلار	۱۶/۳۷ میلیون دلار	میزان صادرات ایران به تاجیکستان
۹۰/۲ میلیون دلار	۷۷/۴۸ میلیون دلار	۸۰/۴۶ میلیون دلار	۳۹/۴۴ میلیون دلار	۷/۳۲ میلیون دلار	میزان واردات ایران از تاجیکستان

شکل ۴۶- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و تاجیکستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، ایران در سال ۱۴۰۳، ۸۸/۵ میلیون دلار از کشور تاجیکستان منسوجات و پوشاک وارد کرده است که تمامی آن متعلق به پنبه (کد تعرفه ۵۲) بوده است. این رقم نزدیک به ۹۸ درصد از کل واردات ایران از تاجیکستان بوده است. ایران نیز در همین سال، ۱۳/۱ میلیون دلار نیز (۴/۳ درصد از کل صادرات ایران به تاجیکستان) از کد تعرفه‌های مرتبط با این حوزه به کشور تاجیکستان صادرات داشته است. جزییات مربوط به وزن و ارزش دلاری واردات و صادرات کد تعرفه‌های نساجی و پوشاک ایران و تاجیکستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی در جداول ۳۱ و ۳۲ آورده شده است.

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۶۴/۸ هزار کیلوگرم	۱۲۶/۲ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۸۴/۲ هزار کیلوگرم	۲۰۰ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱/۷ میلیون کیلوگرم	۲/۳ میلیون دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱/۴ میلیون کیلوگرم	۷/۵۴ میلیون دلار
۵۸	پارچه ناری-پودی	۶/۶ هزار کیلوگرم	۲۵/۸۴ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۵/۹ هزار کیلوگرم	۷/۱ هزار دلار
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۴/۸ هزار کیلوگرم	۳۱/۱ هزار دلار
۶۲	لباس (غیر کشیاف و قلاب باف)	۱۰/۹ هزار کیلوگرم	۹۶/۵ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱/۵ میلیون کیلوگرم	۲ میلیون دلار
۶۴	کفش	۴۷۰ هزار کیلوگرم	۷۳۰/۸ هزار دلار
	جمع	۵/۳ میلیون کیلوگرم	۱۳/۱ میلیون دلار

جدول ۳۹-صادرات منسوجات ایران به تاجیکستان ۱۴۰۳

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۳۹/۷ میلیون کیلوگرم	۸۸/۵ میلیون دلار
	جمع	۳۹/۷ میلیون کیلوگرم	۸۸/۵ میلیون دلار

جدول ۳۸-واردات منسوجات ایران از تاجیکستان در سال ۱۴۰۳

ازبکستان یکی از کشورهای مهم آسیای مرکزی است که طی سال‌های اخیر مسیر اصلاحات اقتصادی و گسترش روابط تجاری خود با جهان را با سرعت قابل توجهی پیش گرفته است. این کشور با منابع غنی طبیعی، موقعیت جغرافیایی راهبردی و جمعیت فعال، توانسته جایگاه خود را در تجارت منطقه‌ای تقویت کند. در ساختار صادرات ازبکستان، محصولات کشاورزی، انرژی و مواد معدنی سهم بالایی دارند، اما بخش منسوجات و پوشاک نیز به‌ویژه پس از اصلاحات در صنعت پنبه و سرمایه‌گذاری در صنایع نساجی، رشد چشمگیری داشته است. جداول ۳۹ و ۴۰ به بررسی تغییرات تعاملات تجاری ازبکستان در چند سال اخیر و سهم منسوجات و پوشاک از آنها می‌پردازند.

جدول ۴۰- نگاهی به سهم ازبکستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۵۵/۵ میلیارد دلار	۳۶/۷ میلیارد دلار	۲۸/۳ میلیارد دلار	۲۳/۷ میلیارد دلار	۱۹/۹۶ میلیارد دلار	ارزش واردات کل ازبکستان (هزار دلار)
۰/۲۳	۰/۱۵	۰/۱۳	۰/۱۳	۰/۰۸	سهم واردات ازبکستان از واردات جهانی (%)
۱/۲ میلیارد دلار	۸۳۵/۴ میلیون دلار	۷۰۷/۴ میلیون دلار	۴۹۲/۷ میلیون دلار	۳۸۱/۶ میلیون دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک ازبکستان
۲/۱۶	۲/۲۸	۲/۵	۲/۰۸	۱/۹	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل ازبکستان (%)
۰/۱۳	۰/۰۹	۰/۰۷	۰/۰۵	۰/۰۵	سهم واردات منسوجات و پوشاک ازبکستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۴۱- نگاهی به سهم ازبکستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۳۱/۸۶ میلیارد دلار	۲۱ میلیارد دلار	۱۵/۲۹ میلیارد دلار	۱۴/۰۳ میلیارد دلار	۱۳/۱۳ میلیارد دلار	ارزش صادرات ازبکستان (هزار دلار)
۰/۱۱	۰/۰۹	۰/۰۷	۰/۰۸	۰/۰۶	سهم صادرات ازبکستان از صادرات جهانی (%)
۴/۸۳ میلیارد دلار	۴/۰۶ میلیارد دلار	۳/۳۳ میلیارد دلار	۳/۲ میلیارد دلار	۲/۱۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک ازبکستان
۱۵/۲	۱۹/۳	۲۱/۸	۲۲/۸	۱۶/۴	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل ازبکستان (%)
۰/۴۵	۰/۳۹	۰/۳	۰/۳	۰/۲۴	سهم صادرات منسوجات و پوشاک ازبکستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

جدول ۴۲- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات ازبکستان در سال ۲۰۲۴[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات(%)	سهم از واردات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۴۱۹ هزار دلار	۰/۰۰۸	۰/۰۳
۵۱	پشم	۸/۹ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۷۴
۵۲	پنبه	۵۰ میلیون دلار	۰/۰۹	۴/۱۵
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۵۲ میلیون دلار	۰/۰۹	۴/۳۴
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۲۰۲/۷ میلیون دلار	۰/۳۷	۱۶/۸
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۲۰۹/۵ میلیون دلار	۰/۳۸	۱۷/۴
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۱۱۴/۹ میلیون دلار	۰/۲۱	۹/۵
۵۷	فرش و کفپوش	۱۷/۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۱/۴۶
۵۸	پارچه تار-پودی	۴۵ میلیون دلار	۰/۰۸	۳/۷۴
۵۹	منسوج صنعتی	۷۴/۱۵ میلیون دلار	۰/۱۳	۶/۱۶
۶۰	پارچه حلقوی	۱۳۵/۸ میلیون دلار	۰/۲۴	۱۱/۳
۶۱	لباس(کشاب و قلاب‌باف)	۹۰/۵ میلیون دلار	۰/۱۶	۷/۵۲
۶۲	لباس(غیرکشاب و قلاب‌باف)	۹۱/۶۵ میلیون دلار	۰/۱۷	۷/۶
۶۳	سایر منسوجات آماده	۴۷/۷۳ میلیون دلار	۰/۰۹	۳/۹۶
۶۴	کفش	۶۳ میلیون دلار	۰/۱۱	۵/۲۵
جمع		۱/۲ میلیارد دلار		

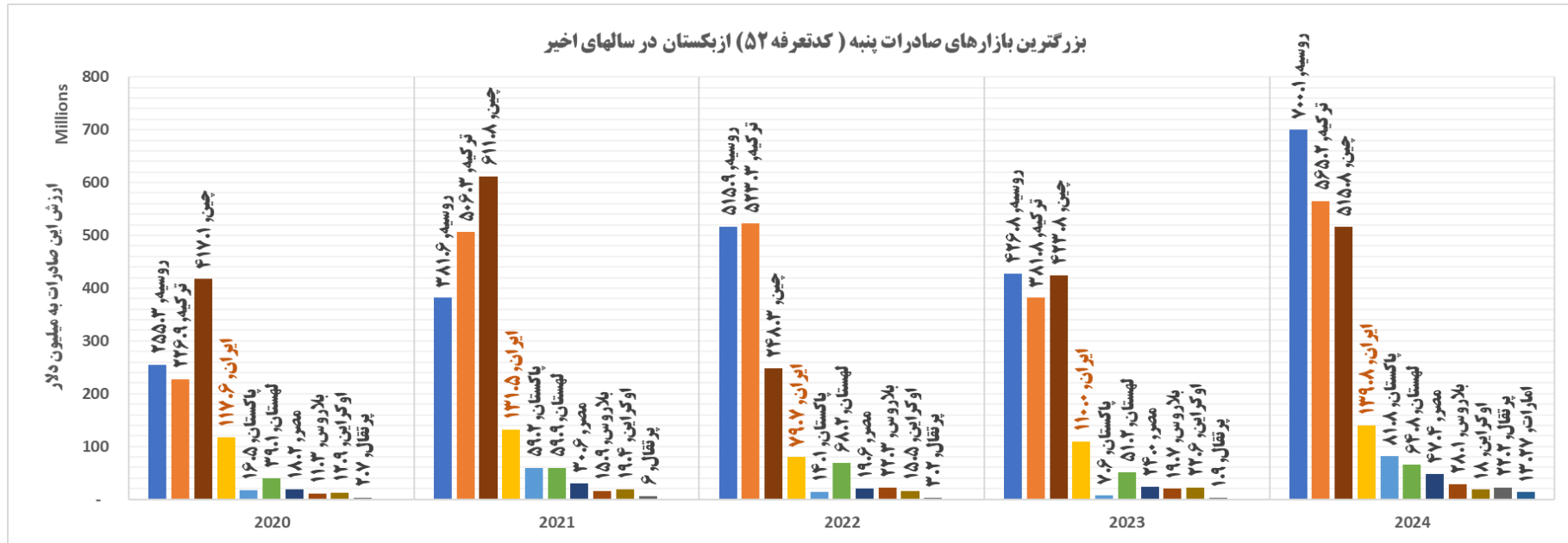
جدول ۴۳- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات ازبکستان در سال ۲۰۲۴[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات(%)	سهم از صادرات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۸۱/۵ میلیون دلار	۰/۲۶	۱/۷
۵۱	پشم	۱/۹ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۰۴
۵۲	پنبه	۲/۳ میلیارد دلار	۷/۳	۴۸
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲/۳ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۰۵
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۲۲/۱۵ میلیون دلار	۰/۰۷	۰/۵
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۷۴/۳ میلیون دلار	۰/۲۳	۱/۵
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۹۶/۴۲ میلیون دلار	۰/۳	۲
۵۷	فرش و کفپوش	۳۹/۱۲ میلیون دلار	۰/۱۲	۰/۸
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۲/۵۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۳
۵۹	منسوج صنعتی	۳/۳۸ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۱
۶۰	پارچه حلقوی	۴۴۲/۸ میلیون دلار	۱/۴	۹/۲
۶۱	لباس(کشاب و قلاب‌باف)	۱/۱۸ میلیارد دلار	۳/۷	۲۴/۵
۶۲	لباس(غیرکشاب و قلاب‌باف)	۱۸۰ میلیون دلار	۰/۶	۳/۷
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۴۶ میلیون دلار	۱/۱	۷/۲
۶۴	کفش	۲۹/۶۵ میلیون دلار	۰/۰۹	۰/۶۱
جمع		۳/۶ میلیارد دلار		

همانطور که در جداول بالا مشاهده می‌شود به ترتیب، **الیاف مصنوعی استیپل (کدتعرفه ۵۵)** به ارزش ۲۰۹/۵ میلیون دلار، **الیاف مصنوعی فیلامنتی (کدتعرفه ۵۴)** به ارزش ۲۰۲/۷ میلیون دلار و **پارچه حلقوی (کدتعرفه ۶۰)** به ارزش ۱۳۵/۸ میلیون دلار بزرگترین اقلام وارداتی منسوجات و پوشاک ازبکستان و همچنین، به ترتیب **پنبه (کدتعرفه ۵۲)** به ارزش ۲/۳ میلیارد دلار، **لباس کشاب و قلاب‌باف (کدتعرفه ۶۱)** به ارزش ۱/۱۸ میلیارد دلار، **پارچه حلقوی (کدتعرفه ۶۰)** ۴۴۲/۸ میلیون دلار و **سایر منسوجات آماده (کدتعرفه ۶۳)** به ارزش ۳۴۶ میلیون دلار بیشترین صادرات منسوجات و پوشاک ازبکستان را تشکیل می‌دهند. این ارقام، نشان از سه برابر بودن حجم صادرات منسوجات ازبکستان در مقابل حجم واردات آن داشته و مشخص می‌کند که این کشور یک صادر کننده اقلام نساجی و پوشاک می‌باشد.

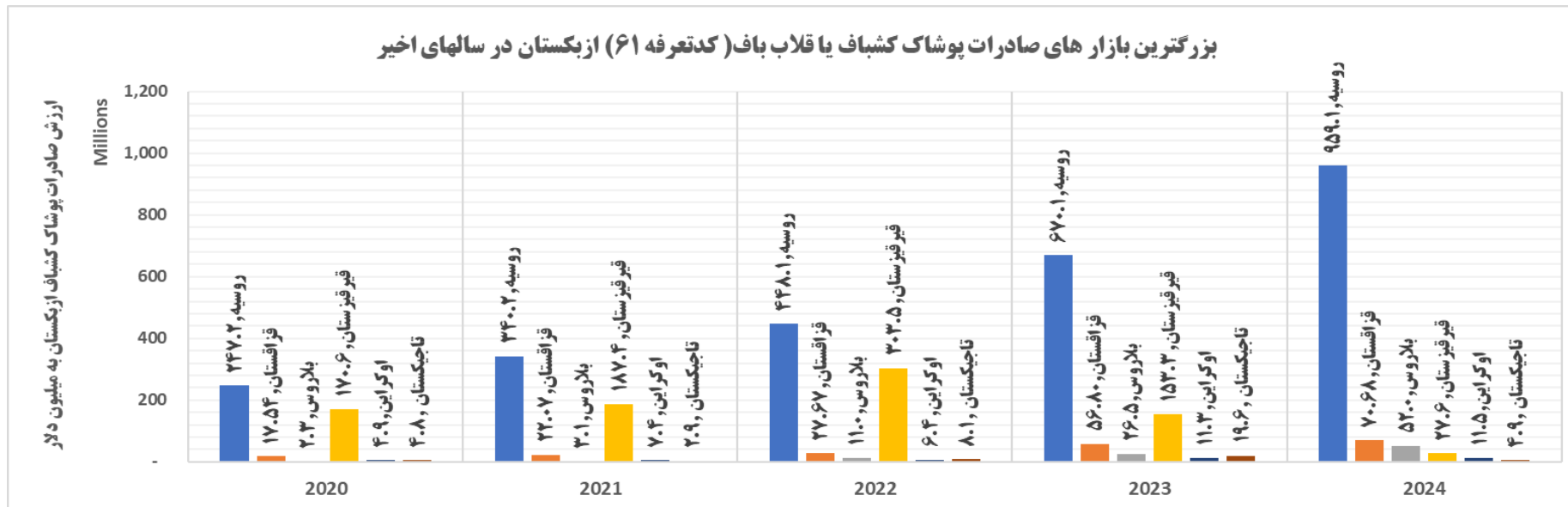
بزرگ‌ترین بازارهای صادراتی منسوجات و پوشاک ازبکستان

- پنبه (کد تعرفه ۵۲)

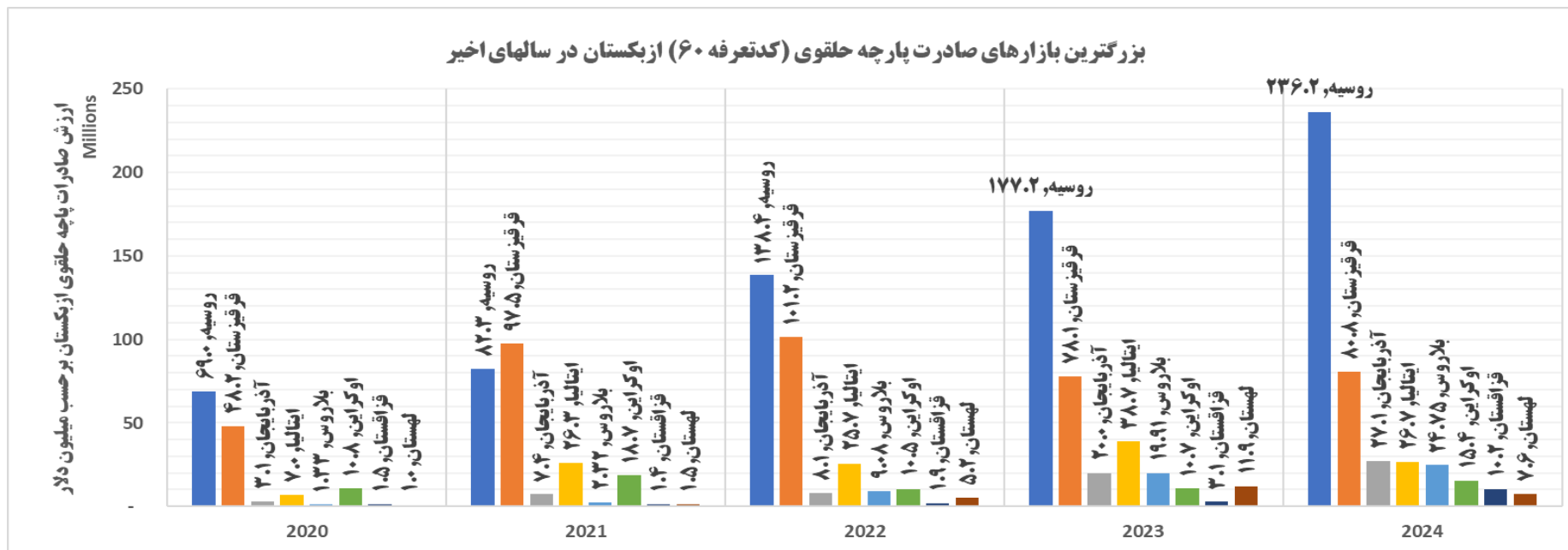
شکل ۴۷- بزرگ‌ترین بازار های صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) ازبکستان در سال های اخیر

- لباس کشیاف (کد تعرفه ۶۱)

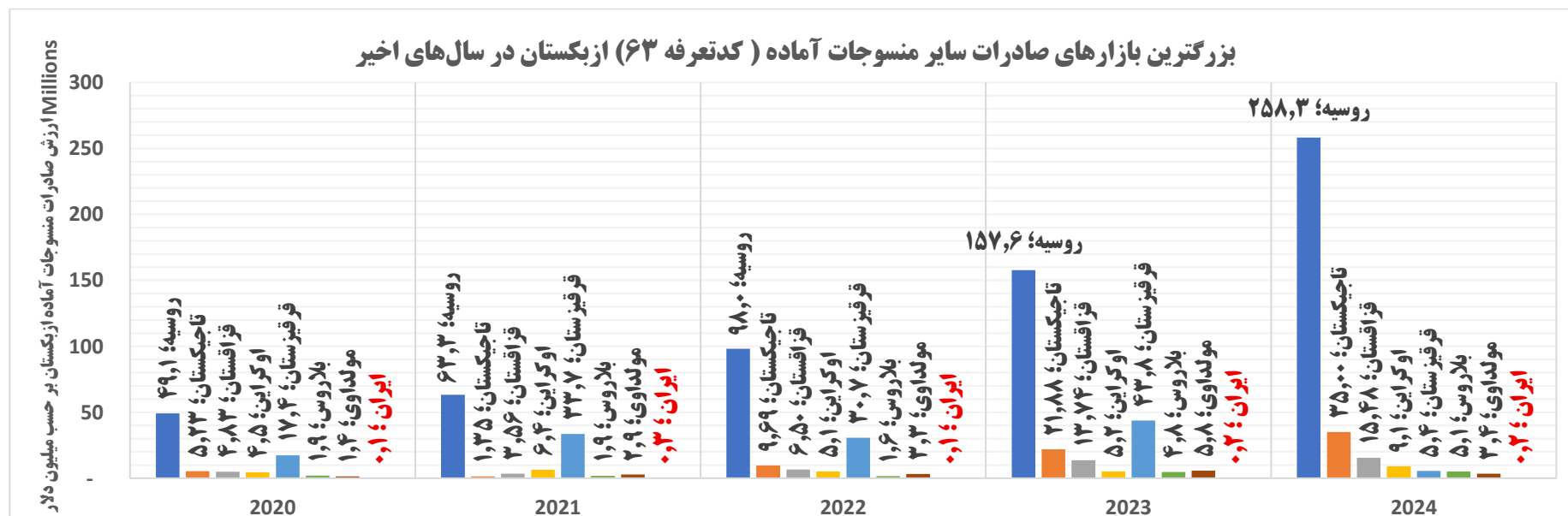
شکل ۴۸- بزرگ‌ترین بازار های صادرات پوشاک کشیاف یا قلاب باف (کد تعرفه ۶۱) ازبکستان در سال های اخیر

• پارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰)

شکل ۴۹- بزرگترین بازارهای صادرات پارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰) از پاکستان در سالهای اخیر

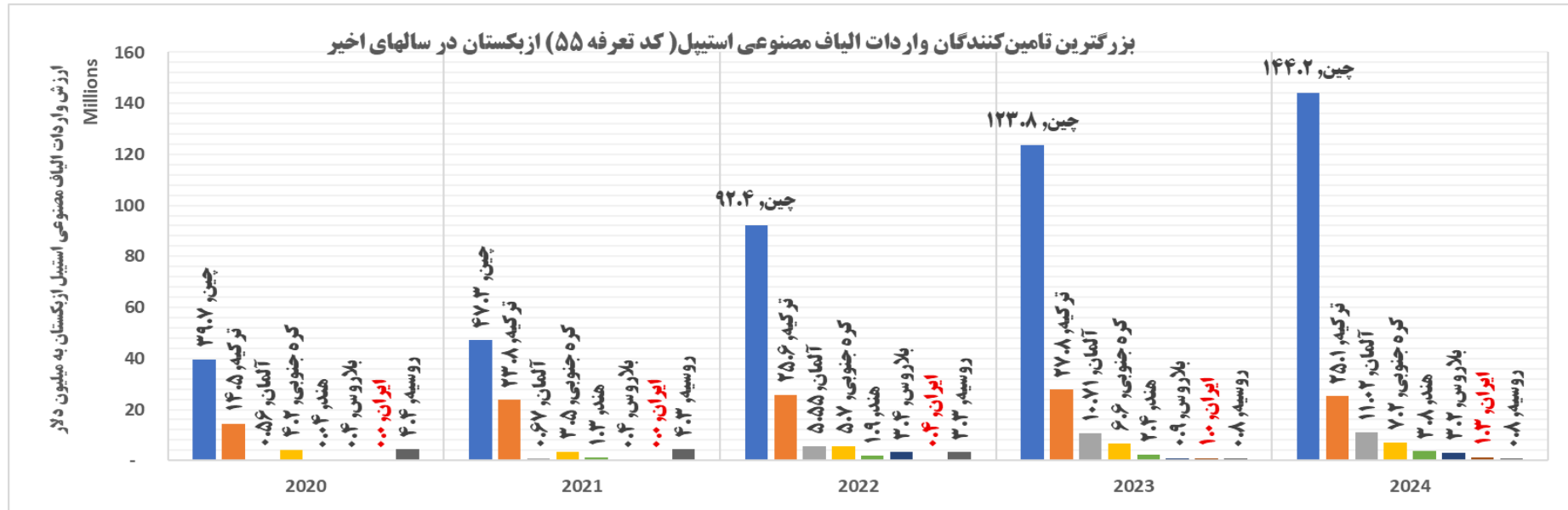
• سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

شکل ۵۰- بزرگترین بازارهای صادرات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) از پاکستان در سالهای اخیر

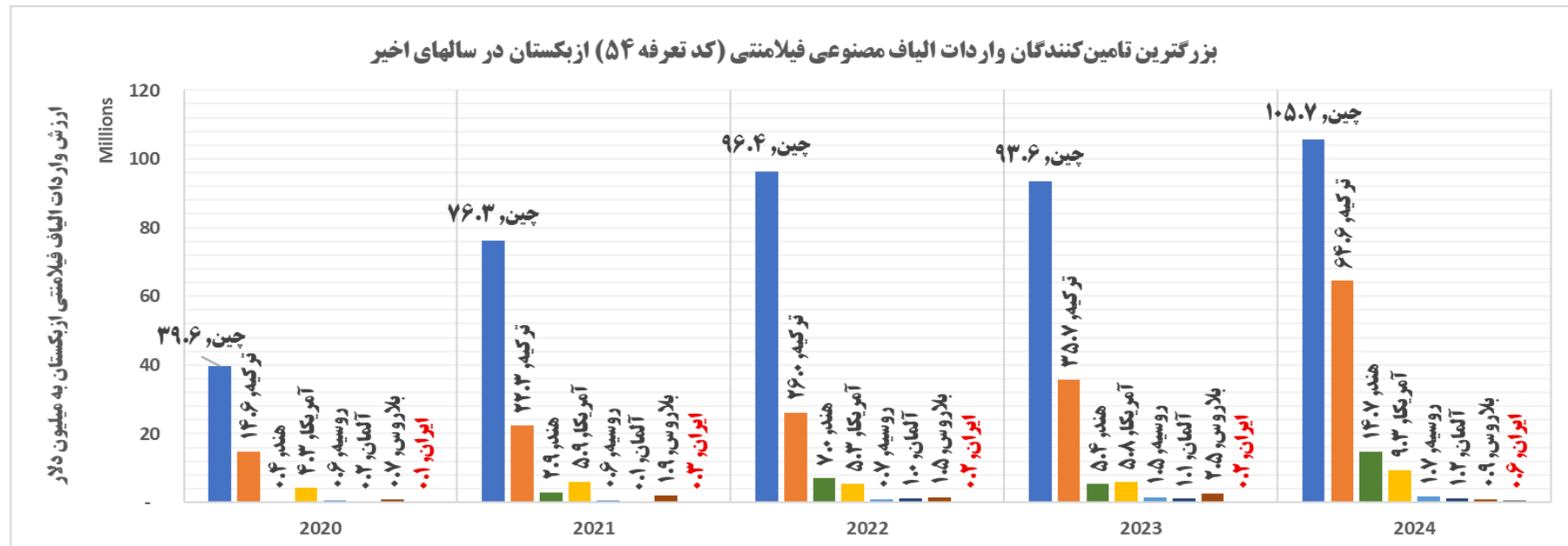
بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان واردات منسوجات و پوشاک از پاکستان

- الیاف مصنوعی استیپل (کد تعرفه ۵۵)

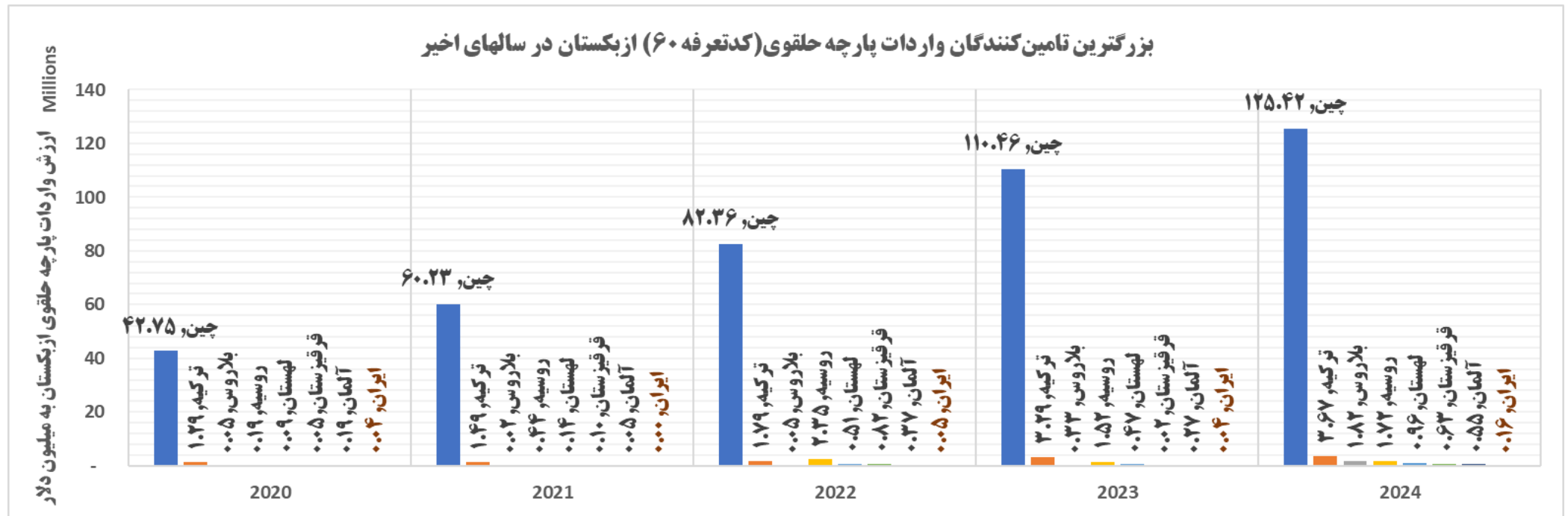

شکل ۵۱- بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان واردات الیاف مصنوعی استیپل (کد تعرفه ۵۵) از پاکستان در سالهای اخیر

- الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴)

شکل ۵۲- بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان واردات الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) از پاکستان در سالهای اخیر

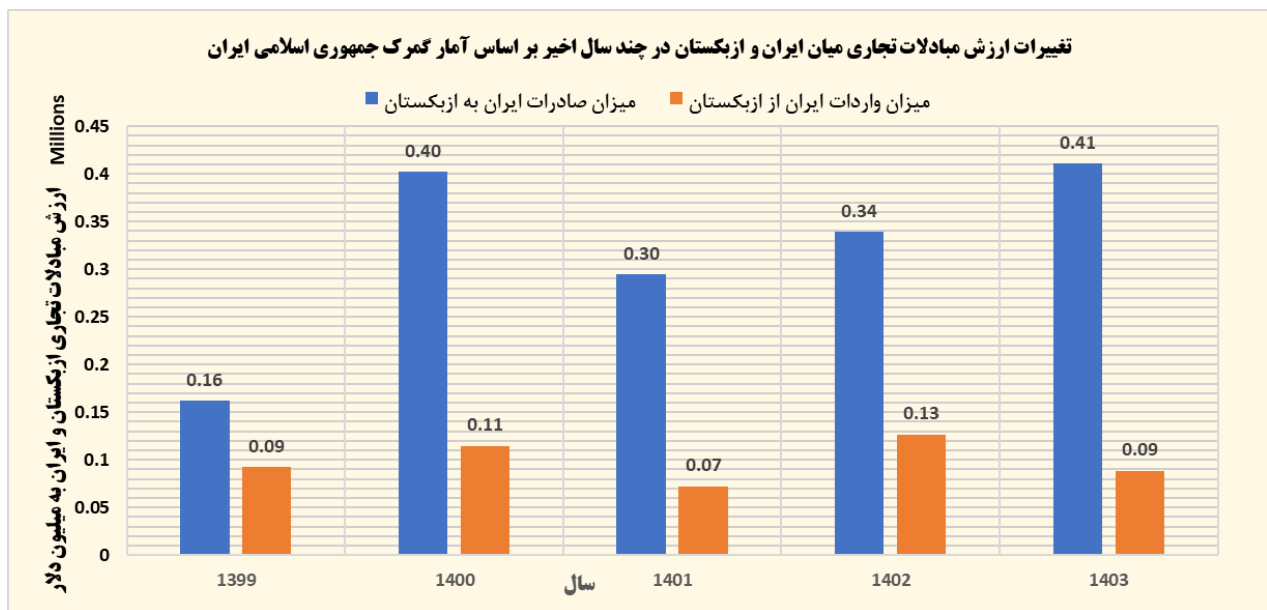
شکل ۵۳- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی استیپل (کد تعرفه ۵۵) از پاکستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و ازبکستان

صادرات اقلام صادراتی ایران به ازبکستان در پنج سال اخیر بیش از ۱۵۳ درصد رشد و واردات آن از ازبکستان ۴ درصد کاهش یافته است. ایران در سال ۱۴۰۳، صادراتی به ارزش ۴۱۰/۹۲ میلیون دلار به این کشور صادرات داشته است که تنها نزدیک به ۲/۴ درصد از آن متعلق به منسوجات و پوشاک بوده است؛ اما در همین سال ۸۶/۳ درصد از واردات ایران از ازبکستان به ارزش ۸۸/۷۵ میلیون دلار به این اقلام اختصاص داشته است.

جدول ۴۴- میزان واردات و صادرات کلی ایران و ازبکستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
میزان صادرات ایران به ازبکستان	۱۶۲/۱۴ میلیون دلار	۴۰۱/۹۶ میلیون دلار	۲۹۵ میلیون دلار	۳۳۹/۵۵ میلیون دلار	۴۱۰/۹۲ میلیون دلار
میزان واردات ایران از ازبکستان	۹۲/۴۷ میلیون دلار	۱۱۴/۸۴ میلیون دلار	۷۲/۶ میلیون دلار	۱۲۶/۷۶ میلیون دلار	۸۸/۷۵ میلیون دلار

شکل ۵۴- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و ازبکستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱/۱۳ میلیون کیلوگرم	۳/۱ میلیون دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱/۷ میلیون کیلوگرم	۱/۳۲ میلیون دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۷۹ هزار کیلوگرم	۱۱۶/۹ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۵۴۳/۷ هزار کیلوگرم	۴/۲ میلیون دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۵۴/۸ هزار کیلوگرم	۵۰۱/۱ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۰	۰
۶۰	پارچه حلقوی	۱۰۷/۷ هزار کیلوگرم	۴۰۴/۹ هزار دلار
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۲/۵ هزار کیلوگرم	۵/۲ هزار دلار
۶۲	لباس (غیرکشیاف و قلاب باف)	۷۰ کیلوگرم	۱۹۰ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۳/۵ هزار کیلوگرم	۳۳ هزار دلار
۶۴	کفش	۱۳/۴ هزار کیلوگرم	۲۰/۱ هزار دلار
	جمع	۳/۷۳ میلیون کیلوگرم	۹/۷ میلیون دلار

جدول ۴۶- صادرات منسوجات ایران به ازبکستان

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۵۸/۲ هزار کیلوگرم	۲/۷ میلیون دلار
۵۲	پنبه	۲۷/۴ میلیون کیلوگرم	۷۳/۹ میلیون دلار
	جمع	۲۷/۴ میلیون کیلوگرم	۷۶/۶ میلیون دلار

جدول ۴۵- واردات منسوجات ایران از ازبکستان

قزاقستان به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد آسیای مرکزی، نقش مهمی در تجارت منطقه‌ای و جهانی دارد. این کشور با تکیه بر منابع غنی انرژی، فلزات و محصولات معدنی، بخش عمده‌ای از صادرات خود را به کشورهای چین، روسیه و اتحادیه اروپا اختصاص می‌دهد. در سال‌های اخیر، دولت قزاقستان تلاش کرده است تا ساختار صادراتی خود را متنوع‌تر کند و بخش‌های صنعتی و تولیدی مانند کشاورزی و نساجی را توسعه دهد. با این حال، سهم منسوجات و پوشاک از تجارت خارجی قزاقستان هنوز نسبتاً محدود است و بیشتر در مرحله رشد و توسعه قرار دارد. نحوه تعاملات تجاری این کشور در چند سال اخیر در جداول ۴۰ و ۴۱ به همراه ارزش و سهم منسوجات از ارقام ذکر شده آورده شده است.

جدول ۴۷- نگاهی به سهم قزاقستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان (هزار دلار)
۵۹/۸ میلیارد دلار	۶۱/۲ میلیارد دلار	۳۰/۹۵ میلیارد دلار	۴۱/۴ میلیارد دلار	۳۸/۱ میلیارد دلار	ارزش واردات کل قزاقستان (هزار دلار)
۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۱۴	۰/۲۳	۰/۱۶	سهم واردات قزاقستان از واردات جهانی (%)
۴/۱ میلیارد دلار	۵/۷ میلیارد دلار	۲/۹ میلیارد دلار	۲/۱ میلیارد دلار	۱/۶ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان
۶/۹	۹/۳	۹/۴	۵/۱	۴/۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل قزاقستان (%)
۰/۴۳	۰/۶	۰/۳	۰/۲	۰/۲	سهم واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان از واردات جهانی این اقلام (%)

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینده ای هستند

جدول ۴۸- نگاهی به سهم قزاقستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان (هزار دلار)
۸۱/۶۲ میلیارد دلار	۷۸/۷۴ میلیارد دلار	۷۶/۱۴ میلیارد دلار	۶۰/۳ میلیارد دلار	۴۶/۹۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات قزاقستان (هزار دلار)
۰/۰۰۳	۰/۳۲	۰/۳۴	۰/۳۵	۰/۲	سهم صادرات قزاقستان از صادرات جهانی (%)
۳۸۵/۶ میلیون دلار	۳۲۱/۵ میلیون دلار	۱۷۳ میلیون دلار	۲۰۲/۶ میلیون دلار	۱۴۸/۳ میلیون دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک قزاقستان
۰/۴۷	۰/۴	۰/۲۲	۰/۳۴	۰/۳۲	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل قزاقستان (%)
۰/۰۳۶	۰/۰۳۱	۰/۰۱۵	۰/۰۱۹	۰/۰۱۹	سهم صادرات منسوجات و پوشاک قزاقستان از صادرات جهانی این اقلام

منبع: ITC * آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینده ای هستند

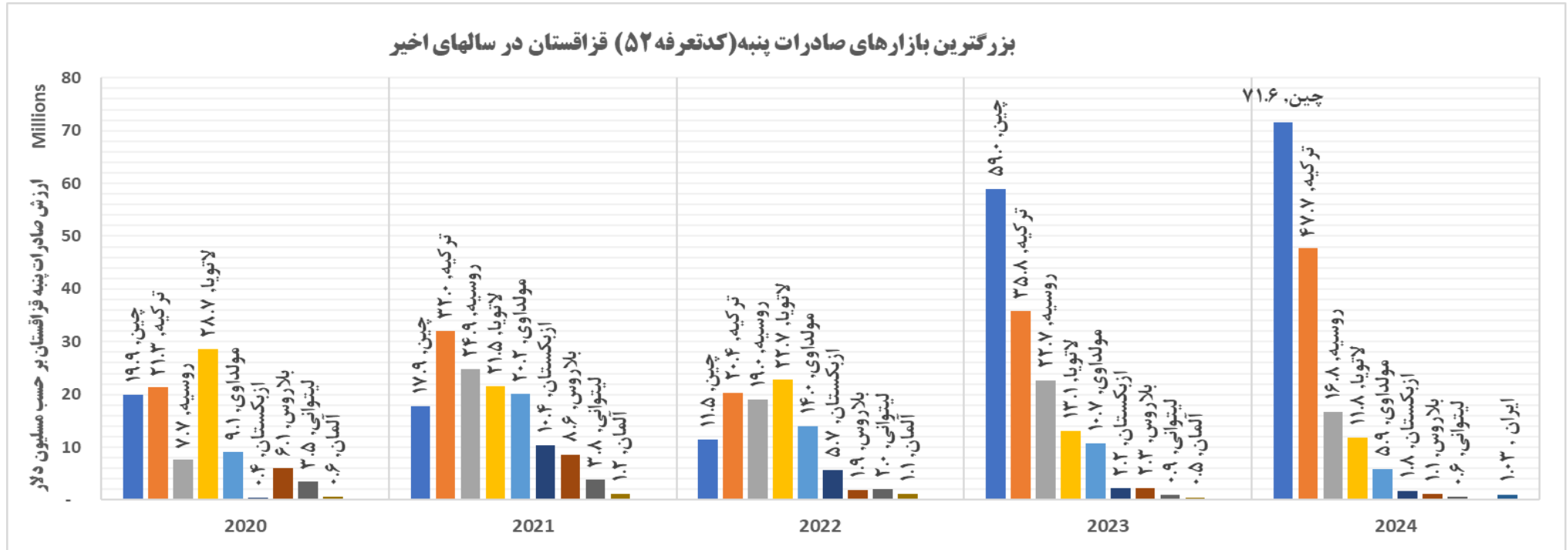
جدول ۴۹- سهم کد تعرفه‌های نساجی از واردات قزاقستان در سال ۱۴۰۲ [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۶۱۹ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۰۲
۵۱	پشم	۹/۱ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۲
۵۲	پنبه	۵۰/۲۵ میلیون دلار	۰/۰۸	۱/۲
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۷/۳۵ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۲
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۹۳/۲ میلیون دلار	۰/۳	۴/۷
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۶۱/۳ میلیون دلار	۰/۳	۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۱۶ میلیون دلار	۰/۲	۲/۸
۵۷	فرش و کفپوش	۷۸/۴ میلیون دلار	۰/۱	۱/۹
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۶/۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۶۶/۱ میلیون دلار	۰/۱	۱/۶
۶۰	پارچه حلقوی	۲۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۶
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۱/۲ میلیارد دلار	۲	۲۹/۲
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۱ میلیارد دلار	۱/۷	۲۴/۶
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵۰۷/۸ میلیون دلار	۰/۸	۱۲/۴
۶۴	کفش	۶۵۳/۲ میلیون دلار	۱/۱	۱۶
جمع		۴/۰۸ میلیارد دلار		

جدول ۵۰- سهم کد تعرفه‌های نساجی از صادرات قزاقستان در سال ۱۴۰۲ [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۵۸۳ هزار دلار	۰/۰۰۰۷	۰/۱۵
۵۱	پشم	۱/۸ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۵
۵۲	پنبه	۱۶۰/۸ میلیون دلار	۰/۲	۴۱/۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۳۳۵ هزار دلار	۰/۰۰۰۴	۰/۰۹
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۶/۵ میلیون دلار	۰/۰۲	۴/۳
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۴	۹
۵۷	فرش و کفپوش	۸/۲ میلیون دلار	۰/۰۱	۲
۵۸	پارچه تار-پودی	۹۴۰ هزار دلار	۰/۰۰۱	۰/۲
۵۹	منسوج صنعتی	۵/۱ میلیون دلار	۰/۰۰۶	۱/۳
۶۰	پارچه حلقوی	۴/۹ میلیون دلار	۰/۰۰۶	۱/۳
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۷۰ میلیون دلار	۰/۰۹	۱۸/۲
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۳۴/۸ میلیون دلار	۰/۰۴	۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۱/۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۵/۶
۶۴	کفش	۲۴/۴ میلیون دلار	۰/۰۳	۶/۳
جمع		۳۸۵/۶ میلیون دلار		

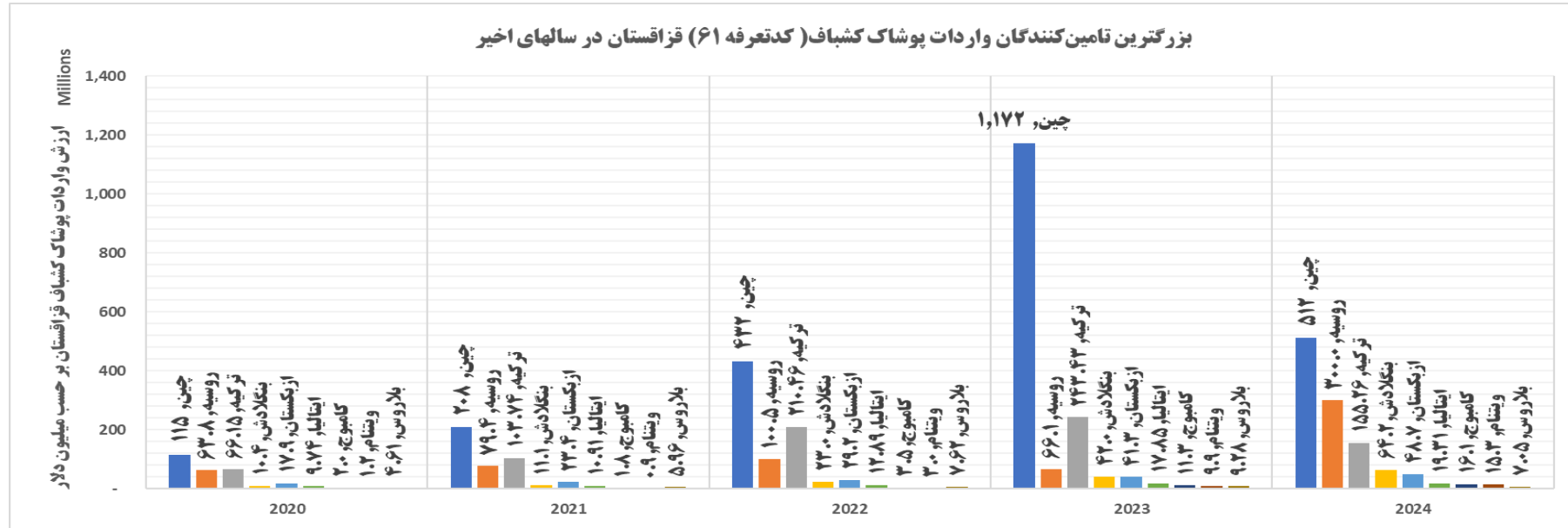
همانطور که در جداول ۴۲ و ۴۳ مشاهده می‌شود، قزاقستان با واردات حدود ۴/۱ میلیارد دلار از این کد تعرفه‌ها، بیشتر یک واردکننده منسوجات و پوشاک می‌باشد. پنبه (کد تعرفه ۵۲) به ارزش ۱۶۰/۸ میلیون دلار مهم‌ترین محصول نساجی صادراتی قزاقستان، و به ترتیب لباس کشاف (کد تعرفه ۶۱) به ارزش ۱/۲ میلیارد دلار، لباس غیرکشاف (کد تعرفه ۶۲) به ارزش ۱ میلیارد دلار، کفش (کد تعرفه ۶۴) به ارزش ۶۵۳/۲ میلیون دلار و سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) به ارزش ۵۰۷/۸ میلیون دلار بزرگ‌ترین اقلام وارداتی قزاقستان از این کد تعرفه‌ها بوده‌اند.

شکل ۵۵- بزرگترین بازارهای صادرات پنبه (کد تعرفه ۵۲) قزاقستان در سالهای اخیر

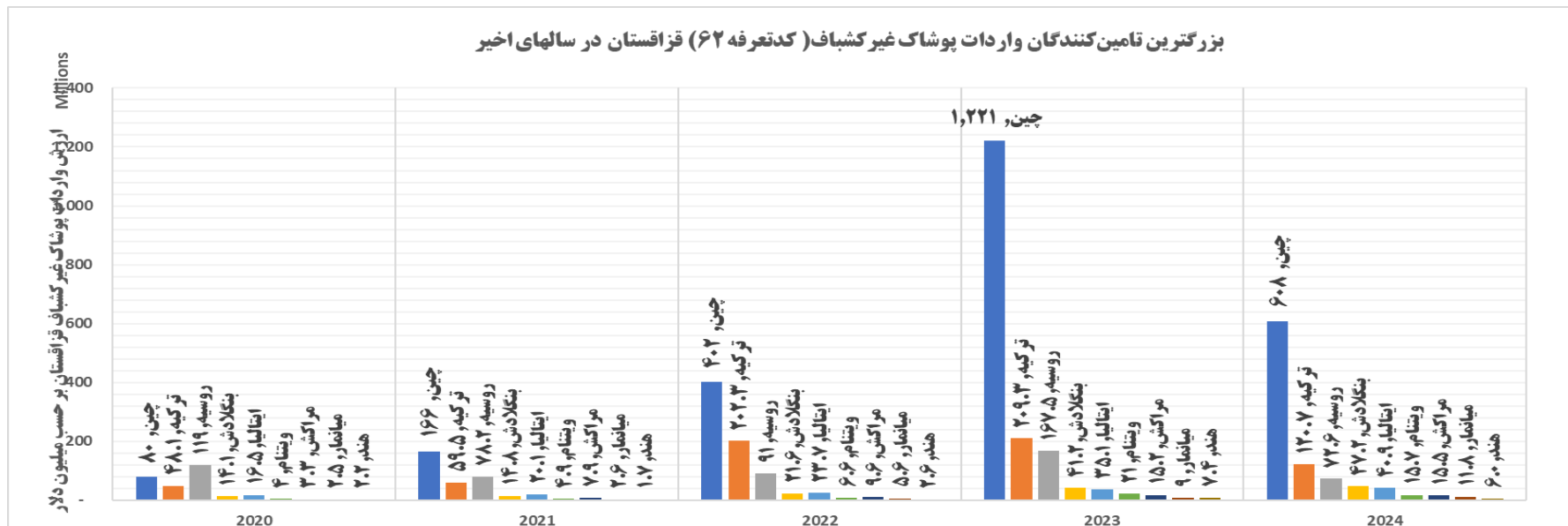
بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک قزاقستان

- لباس کشیاف و قلاباف (کد تعرفه ۶۱)

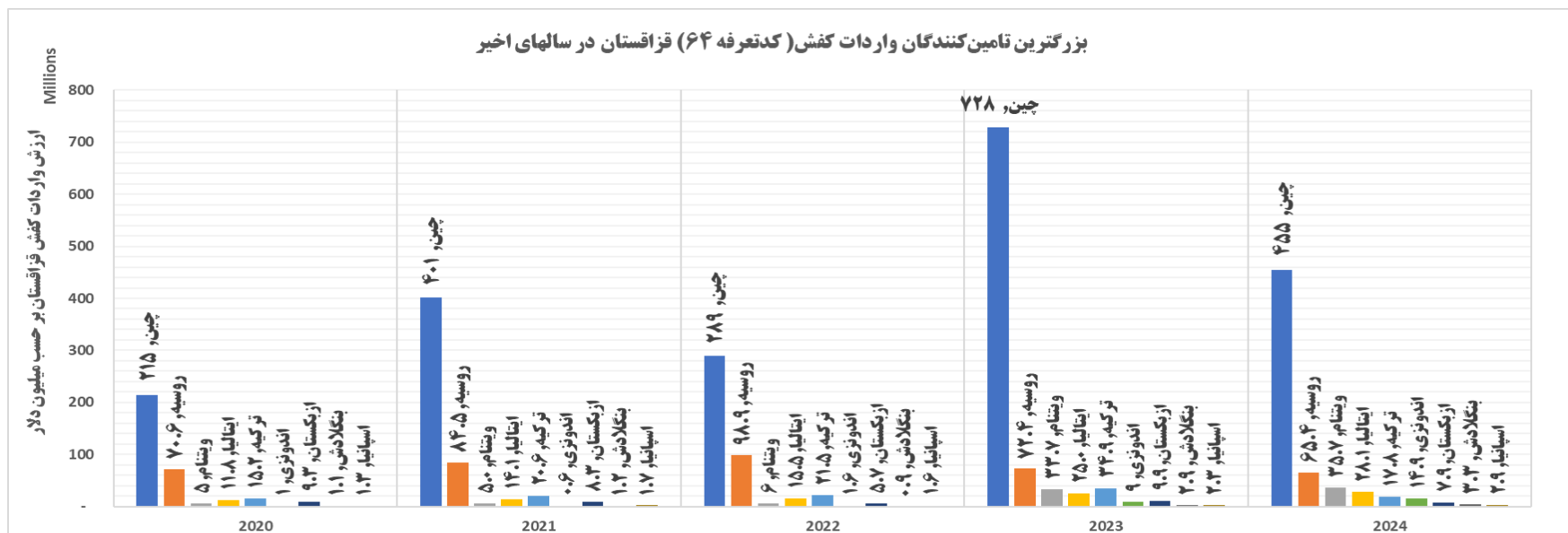

شکل ۵۶- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک کشیاف (کد تعرفه ۶۱) قزاقستان در سالهای اخیر

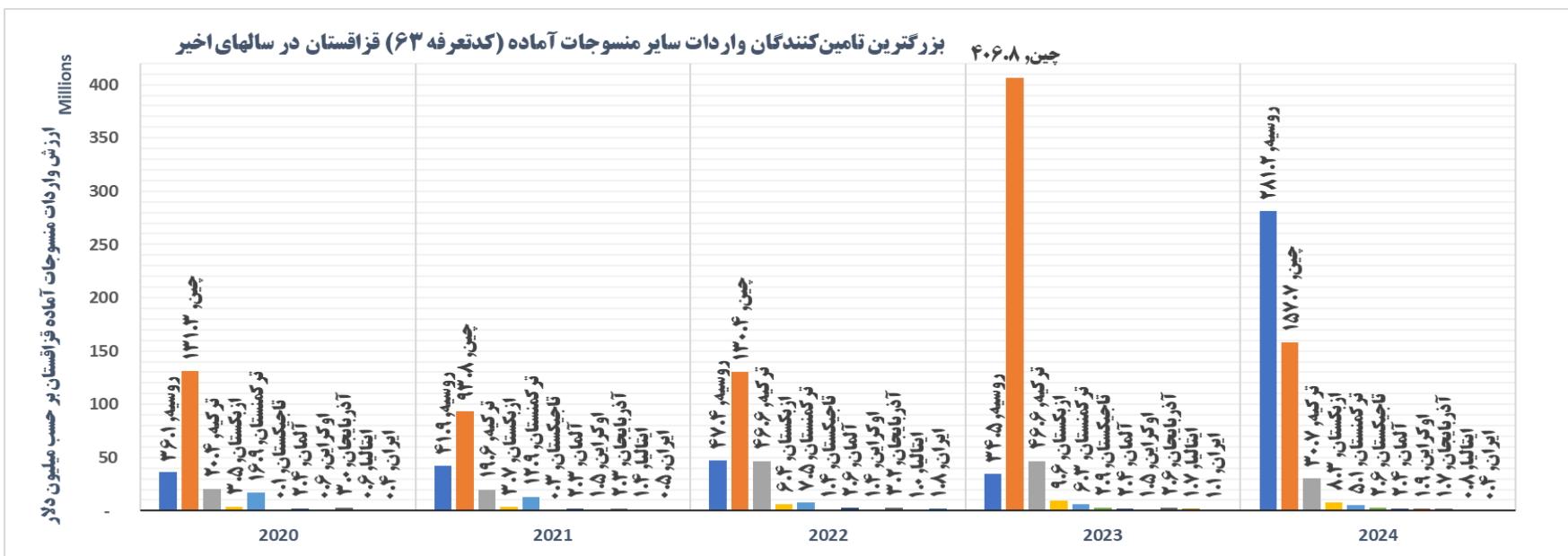
- لباس غیر کشیاف و قلاباف (کد تعرفه ۶۲)

شکل ۵۷- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیر کشیاف (کد تعرفه ۶۲) قزاقستان در سالهای اخیر

شکل ۵۸- بزرگترین تامین کنندگان واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) قزاقستان در سالهای اخیر

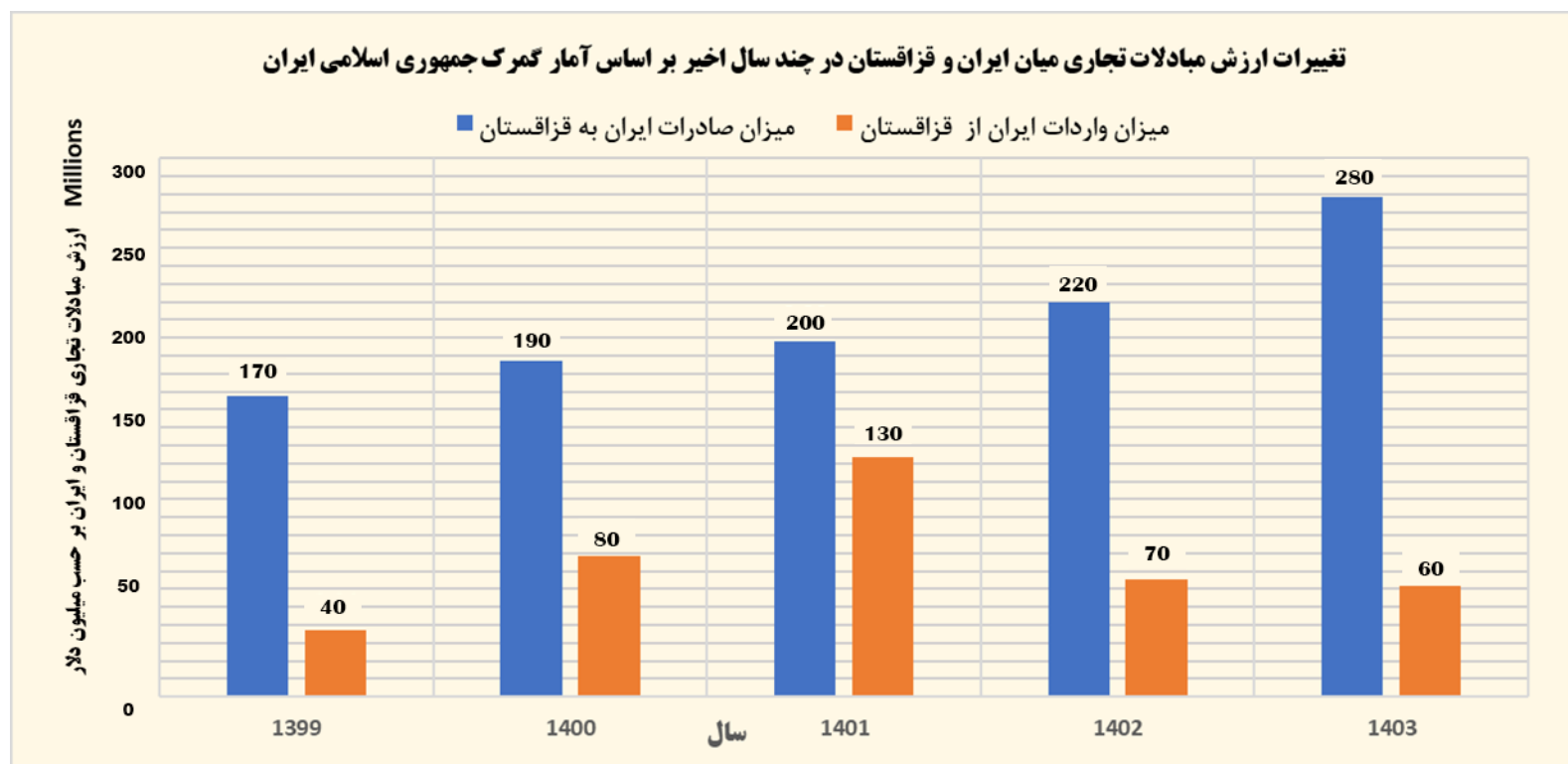
شکل ۵۹- بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) قزاقستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و قزاقستان

نحوه تعاملات تجاری ایران با کشور قزاقستان در پنج سال اخیر در جدول ۵۱ و نمودار شکل ۶۰ به نمایش گذاشته شده است. همچنین سهم کد تعرفه های صنایع نساجی، پوشاک و کفش را میتوانید در جداول ۴۵ و ۴۶ مشاهده کنید.

جدول ۵۱- میزان واردات و صادرات کلی ایران و قزاقستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۲۷۸/۴ میلیون دلار	۲۱۹/۵ میلیون دلار	۱۹۷/۶ میلیون دلار	۱۸۶/۹ میلیون دلار	۱۶۷/۴ میلیون دلار	میزان صادرات ایران به قزاقستان
۶۱/۴ میلیون دلار	۶۵/۴ میلیون دلار	۱۳۳/۲ میلیون دلار	۷۸/۶۸ میلیون دلار	۳۷/۴ میلیون دلار	میزان واردات ایران از قزاقستان

شکل ۶۰- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و قزاقستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۱/۵ هزار کیلوگرم	۸۱/۲ هزار دلار
	جمع	۱/۵ هزار کیلوگرم	۸۱/۲ هزار دلار

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۳۴۰ کیلوگرم	۹۵۱ دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیبل)	۳۰ هزار کیلوگرم	۸۰/۲ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۲۰۸/۶ هزار کیلوگرم	۲۷۲ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۹۷۹/۸ هزار کیلوگرم	۴/۹ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۵۸/۸ هزار کیلوگرم	۷۶/۷ هزار دلار
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب باف)	۲/۸ هزار کیلوگرم	۳۵/۵ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵۱۷ هزار کیلوگرم	۷۷۱/۳ هزار دلار
	جمع	۱/۸ میلیون دلار	۶/۱ میلیون دلار

جدول ۵۲- واردات منسوجات ایران از قزاقستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

جدول ۵۳- صادرات منسوجات ایران به قزاقستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

جدول ۵۴- نگاهی به سهم قرقیزستان در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان(هزار دلار)
۱۱/۹ میلیارد دلار	۱۲/۵۲ میلیارد دلار	۹/۸ میلیارد دلار	۵/۵۷ میلیارد دلار	۳/۷ میلیارد دلار	ارزش واردات کل قرقیزستان(هزار دلار)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۲	سهم واردات قرقیزستان از واردات جهانی(%)
۸۴۹ میلیون دلار	۱/۲۲ میلیارد دلار	۲/۲ میلیارد دلار	۹۸۶/۸ میلیون دلار	۳۷۰/۴ میلیون دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک قرقیزستان
۷/۱	۹/۷	۲۲/۴	۱۷/۷	۰/۱	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل قرقیزستان(%)
۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۲	۰/۱۱	۰/۰۴	سهم واردات منسوجات و پوشاک قرقیزستان از واردات جهانی این اقلام (%)

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۵۵- نگاهی به سهم قرقیزستان در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان(هزار دلار)
۳/۷۴ میلیارد دلار	۳/۳۸ میلیارد دلار	۲/۲۵ میلیارد دلار	۱/۶۶ میلیارد دلار	۱/۹۶ میلیارد دلار	ارزش صادرات قرقیزستان(هزار دلار)
۰/۰۱۳	۰/۰۱۴	۰/۰۱	۰/۰۰۹	۰/۰۰۸	سهم صادرات قرقیزستان از صادرات جهانی(%)
۵۲۸/۴ میلیون دلار	۲۴۳/۲ میلیون دلار	۵۵۶/۸ میلیون دلار	۱۴۴ میلیون دلار	۹۳/۸ میلیون دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک قرقیزستان
۱۴/۱	۷/۲	۲۴/۷	۸/۷	۴/۸	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل قرقیزستان(%)
۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۱	۰/۰۱	سهم صادرات منسوجات و پوشاک قرقیزستان از صادرات جهانی این اقلام

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۵۶- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات قرقیزستان در سال ۲۰۲۴[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۵/۲ میلیون دلار	۰/۰۴	۰/۶
۵۱	پشم	۲۷۰ هزار دلار	۰/۰۰۲	۰/۰۳
۵۲	پنبه	۹/۷ میلیون دلار	۰/۰۸	۱/۱
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲۱ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۲
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۴۵/۵ میلیون دلار	۱/۲	۱۷/۱
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۳۲ میلیون دلار	۱/۱	۱۵/۶
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۷/۹ میلیون دلار	۰/۲	۲/۱
۵۷	فرش و کفپوش	۲۱/۳ میلیون دلار	۰/۲	۲/۵
۵۸	پارچه تار-پودی	۳/۷ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۳۱/۴ میلیون دلار	۰/۳	۳/۷
۶۰	پارچه حلقوی	۹۳ میلیون دلار	۰/۸	۱۱
۶۱	لباس (کشاب و قلاب باف)	۱۱۱/۵ میلیون دلار	۰/۹	۱۳/۱
۶۲	لباس (غیرکشاب و قلاب باف)	۵۸/۳ میلیون دلار	۰/۵	۶/۹
۶۳	سایر منسوجات آماده	۹۶/۶ میلیون دلار	۰/۶	۸/۲
۶۴	کفش	۱۴۹/۴ میلیون دلار	۱/۳	۱۷/۶
جمع		۸۴۹ میلیون دلار		

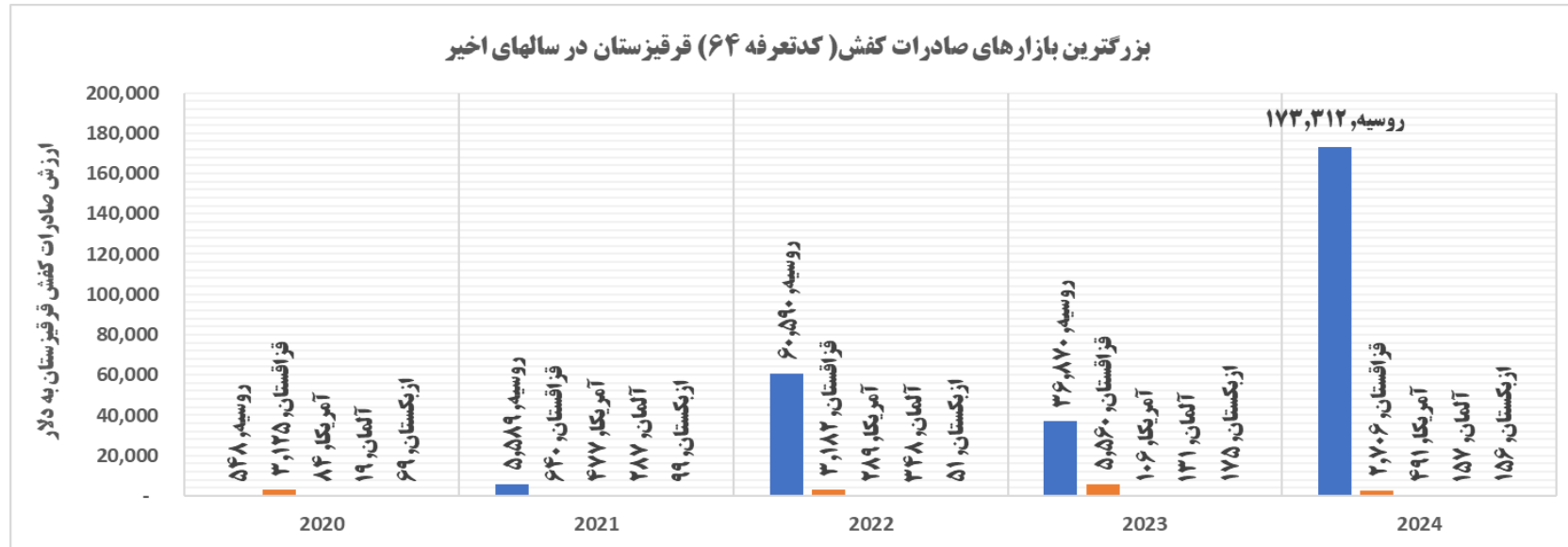
جدول ۵۷- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات قرقیزستان در سال ۲۰۲۴[۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۹ هزار دلار	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۲
۵۱	پشم	۳/۲ میلیون دلار	۰/۰۹	۰/۶
۵۲	پنبه	۳۱/۹ میلیون دلار	۰/۹	۶
۵۳	سایر الیاف طبیعی	-	-	-
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۷/۷ میلیون دلار	۰/۲	۱/۴۵
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۹/۶ میلیون دلار	۰/۳	۱/۸
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۵۶ هزار دلار	۰/۰۰۴	۰/۰۳
۵۷	فرش و کفپوش	۴۹۶ هزار دلار	۰/۰۱	۰/۰۹
۵۸	پارچه تار-پودی	۲۴/۱ میلیون دلار	۰/۶	۴/۶
۵۹	منسوج صنعتی	۶۰۱ هزار دلار	۰/۰۲	۰/۱
۶۰	پارچه حلقوی	۵۹/۲ میلیون دلار	۱/۶	۱۱/۲
۶۱	لباس (کشاب و قلاب باف)	۴۵/۶ میلیون دلار	۱/۲	۸/۶
۶۲	لباس (غیرکشاب و قلاب باف)	۵۴/۶ میلیون دلار	۱/۵	۱۰/۳
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۱۴/۴ میلیون دلار	۴/۱	۲۱/۷
۶۴	کفش	۱۷۷ میلیون دلار	۴/۷	۳۳/۵
جمع		۵۲۸/۴ میلیون دلار		

در سال ۲۰۲۴، کفش (به ارزش ۱۴۹/۴ میلیون دلار)، الیاف مصنوعی فیلامنت (به ارزش ۱۴۵/۵ میلیون دلار) و الیاف مصنوعی استیپل (به ارزش ۱۳۲ میلیون دلار) بیشترین منسوجات وارداتی و کفش (۱۷۷ میلیون دلار) بیشترین صادرات قرقیزستان در میان این کدتعرفه‌ها بوده است که در ادامه به بازارها و تامین‌کنندگان اصلی آنها اشاره می‌شود.

بزرگترین بازارهای صادراتی منسوجات و پوشاک قرقیزستان

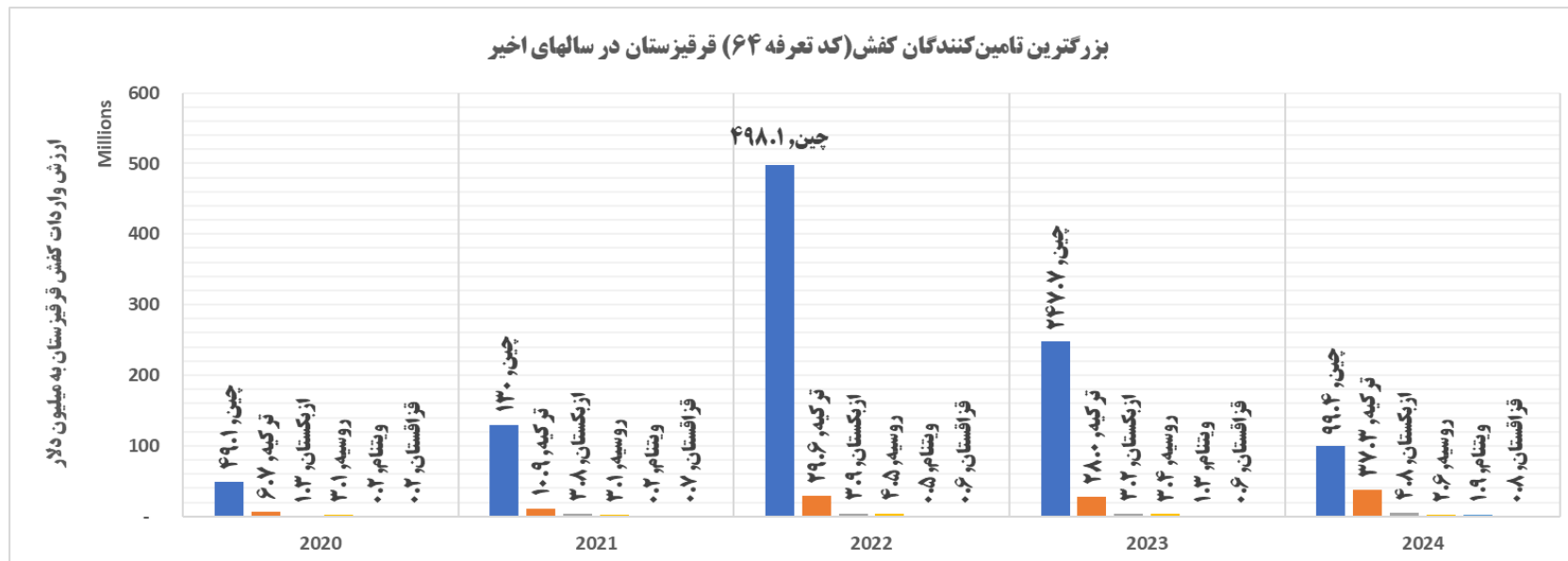
• کفش (کد تعرفه ۶۴)

شکل ۶۱-بزرگترین بازارهای صادرات کفش (کد تعرفه ۶۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

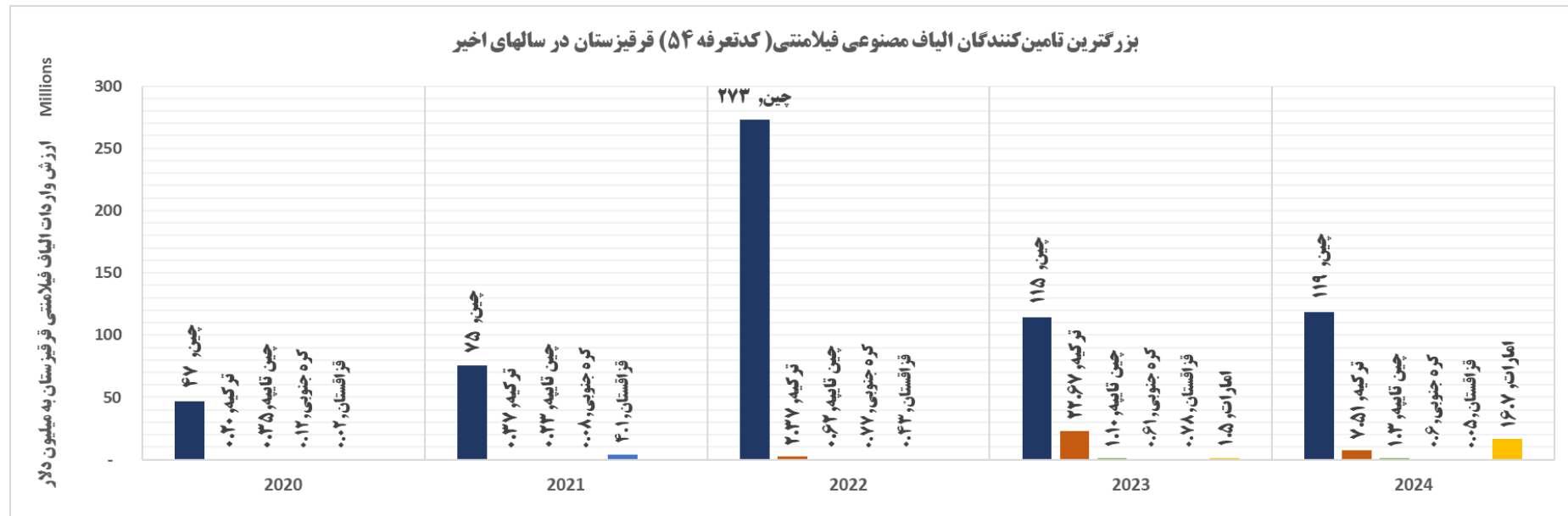
بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک قرقیزستان

• کفش (کد تعرفه ۶۴)

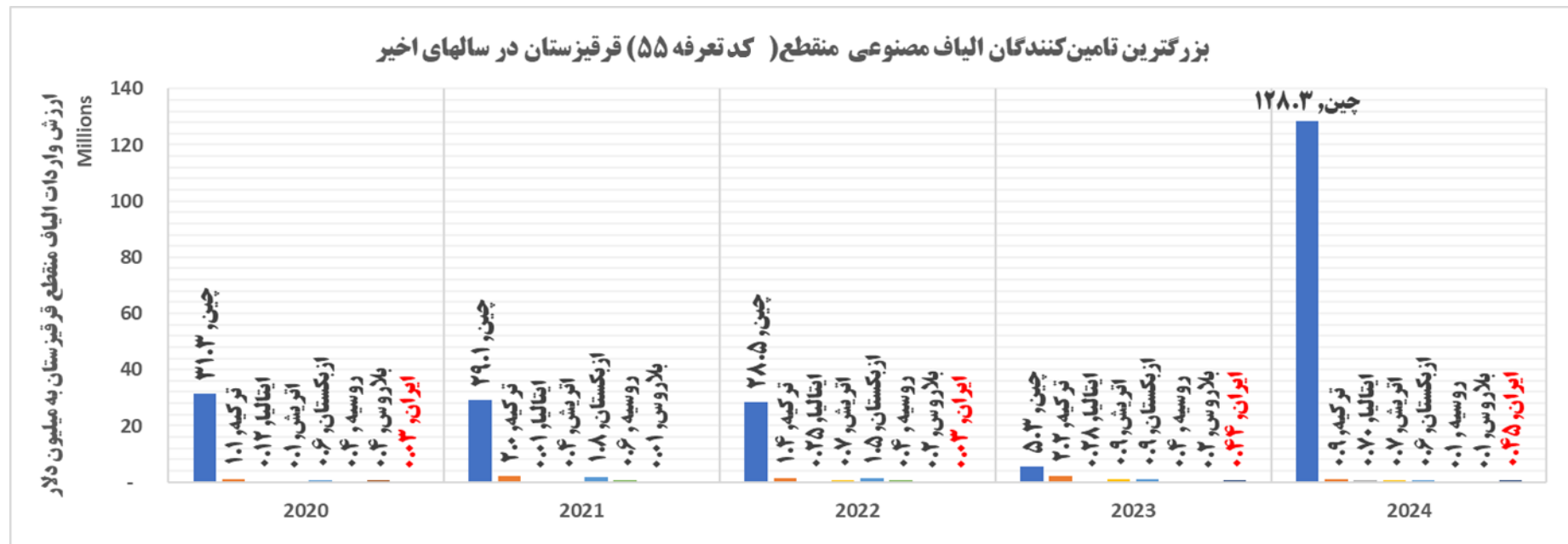
شکل ۶۲-بزرگترین تامین کنندگان کفش (کد تعرفه ۶۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی فیلامنت (کد تعرفه ۵۴)

شکل ۶۳- بزرگترین تامین کنندگان الیاف مصنوعی فیلامنتی (کد تعرفه ۵۴) قرقیزستان در سالهای اخیر

• الیاف مصنوعی استیپل (کد تعرفه ۵۵)

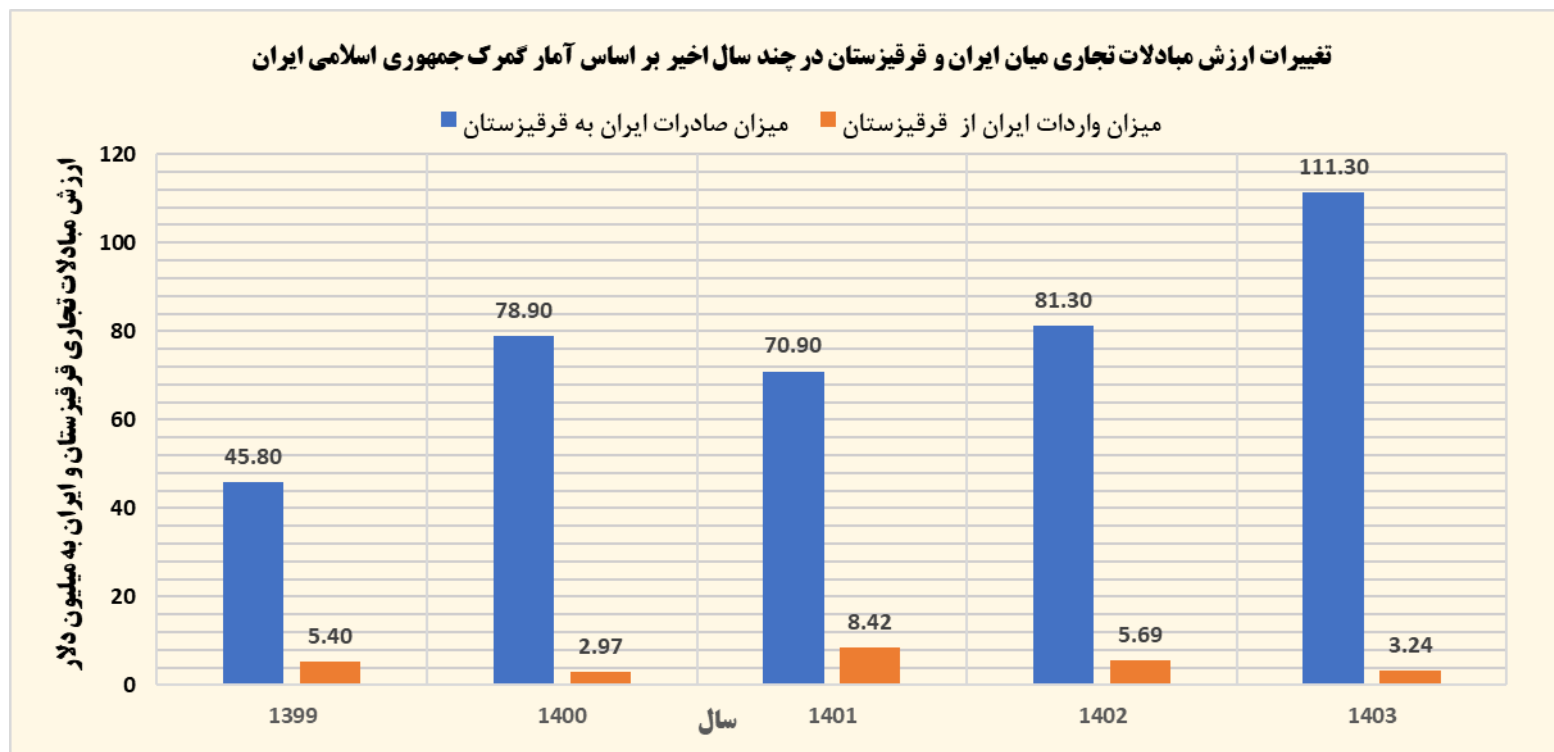
شکل ۶۴- بزرگترین تامین کنندگان الیاف مصنوعی منقطع (کد تعرفه ۵۵) قرقیزستان در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و قرقیزستان

میزان صادرات ایران به قرقیزستان در ۵ سال اخیر، بیش از ۱۴۳ درصد رشد داشته است اما میران واردات آن از این کشور با کاهش روبه‌رو بوده است. از مقدار ۳/۱۱۱ میلیون دلار صادرات ایران به این کشور، نزدیک به ۴/۷ درصد به منسوجات و پوشاک تعلق داشته است.

جدول ۵۸- میزان واردات و صادرات کلی ایران و قرقیزستان بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۱۱۱/۳ میلیون دلار	۸۱/۳ میلیون دلار	۷۰/۹ میلیون دلار	۷۸/۹ میلیون دلار	۴۵/۸ میلیون دلار	میزان صادرات ایران به قرقیزستان
۳/۲۴ میلیون دلار	۵/۶۹ میلیون دلار	۸/۴۲ میلیون دلار	۲/۹۷ میلیون دلار	۵/۴ میلیون دلار	میزان واردات ایران از قرقیزستان

شکل ۶۵- تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و قرقیزستان در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۱/۵ هزار کیلوگرم	۹/۱ هزار دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۳۰ هزار کیلوگرم	۴۰ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۵۸۱/۵ هزار کیلوگرم	۳۶۷/۷ هزار دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۷۷/۸ هزار کیلوگرم	۱۰۳/۷۳ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۶۵۸/۲ هزار کیلوگرم	۳/۳۱ میلیون دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۴۶/۶ هزار کیلوگرم	۴۶/۷ هزار دلار
۶۱	لباس (کشپاف و قلاب باف)	۲۰/۶ هزار کیلوگرم	۲۰۷ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۷۲۸/۴ هزار کیلوگرم	۱/۰۲ میلیون دلار
۶۴	کفش	۱۷/۷۲ هزار کیلوگرم	۶۵/۳ هزار دلار
	جمع	۲/۲ میلیون کیلوگرم	۵/۲ میلیون دلار

جدول ۶۰- صادرات منسوجات ایران به قرقیزستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۲	پنبه	۱۸۲/۹ هزار کیلوگرم	۲۵۸/۵ هزار دلار
۶۰	پارچه حلقوی	۹/۳ هزار کیلوگرم	۳۵/۳ هزار دلار
	جمع	۱۹۲/۲ هزار کیلوگرم	۲۹۳/۹ هزار دلار

جدول ۵۹- واردات منسوجات ایران از قرقیزستان در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

روسیه، از مهم‌ترین شرکای راهبردی و تجاری ایران می‌باشد که نحوه تعاملات تجاری چند سال اخیر آن در جداول ۵۴ و ۵۵ آورده شده است. از آنجا که آمار مستقیم مرتبط با کشور روسیه از سال ۲۰۲۱ به بعد موجود نمی‌باشد، آمار مربوط به این کشور در این بازه زمانی بر اساس آمار آیینهای آورده شده‌اند.

جدول ۶۱- نگاهی به سهم روسیه در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان(هزار دلار)
۲۰۵/۹۸ میلیارد دلار	۲۱۸/۹ میلیارد دلار	۱۹۹/۴۲ میلیارد دلار	۲۹۳/۵ میلیارد دلار	۲۳۱/۷ میلیارد دلار	ارزش واردات کل روسیه(هزار دلار)
۰/۸۵	۰/۸۶	۰/۸۹	۱/۶۶	~۱	سهم واردات روسیه از واردات جهانی(%)
۱۶/۶۵ میلیارد دلار	۱۷/۸۵ میلیارد دلار	۱۴/۴ میلیارد دلار	۱۶/۷۱ میلیارد دلار	۱۴/۴ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک روسیه
۸	۸/۲	۷/۲	۵/۷	۶/۲	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل روسیه(%)
۱/۷	۱/۹	۱/۴	۱/۸	۱/۷	سهم واردات منسوجات و پوشاک روسیه از واردات جهانی این اقلام (%)

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۶۲- نگاهی به سهم روسیه در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۸/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان(هزار دلار)
۳۹۸/۱ میلیارد دلار	۴۲۳/۳ میلیارد دلار	۵۷۹/۴ میلیارد دلار	۴۹۲/۳ میلیارد دلار	۳۳۷/۱ میلیارد دلار	ارزش صادرات روسیه(هزار دلار)
۱/۴	۱/۷	۲/۶	۲/۸	۱/۴	سهم صادرات روسیه از صادرات جهانی(%)
۱/۱۹ میلیارد دلار	۸۰۶/۲ میلیون دلار	۸۵۰/۴ میلیون دلار	۱/۷ میلیارد دلار	۱/۴۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک روسیه
۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۳۵	۰/۴	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل روسیه(%)
۰/۱۱	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۱۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک روسیه از صادرات جهانی این اقلام

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۶۳- سهم کدتعرفه‌های نساجی از واردات روسیه در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینهای) [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات(%)	سهم از واردات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۶ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۰۴
۵۱	پشم	۲۶/۲ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۲
۵۲	پنبه	۹۴۶/۵ میلیون دلار	۰/۵	۵/۷
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۷/۴ میلیون دلار	۰/۰۱	۰/۱
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۷۳۶/۱ میلیون دلار	۰/۴	۴/۴
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۸۰۸/۹ میلیون دلار	۰/۴	۴/۹
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۴۶۰/۳ میلیون دلار	۰/۲	۲/۸
۵۷	فرش و کفپوش	۱۷۷/۵ میلیون دلار	۰/۰۹	۱/۱
۵۸	پارچه تار-پودی	۱۴۵/۹ میلیون دلار	۰/۰۷	۰/۹
۵۹	منسوج صنعتی	۴۸۱/۲ میلیون دلار	۰/۲	۲/۹
۶۰	پارچه حلقوی	۸۲۵/۳ میلیون دلار	۰/۴	۵
۶۱	لباس(کشاف و قلاب‌باف)	۴/۰۲ میلیارد دلار	۱/۹۵	۲۴/۲
۶۲	لباس(غیرکشاف و قلاب‌باف)	۳/۰۷ میلیارد دلار	۱/۵	۱۸/۴
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱/۰۲ میلیارد دلار	۰/۵	۶/۱
۶۴	کفش	۳/۹ میلیارد دلار	۱/۹	۲۳/۴
جمع		۱۶/۶۵ میلیارد دلار		

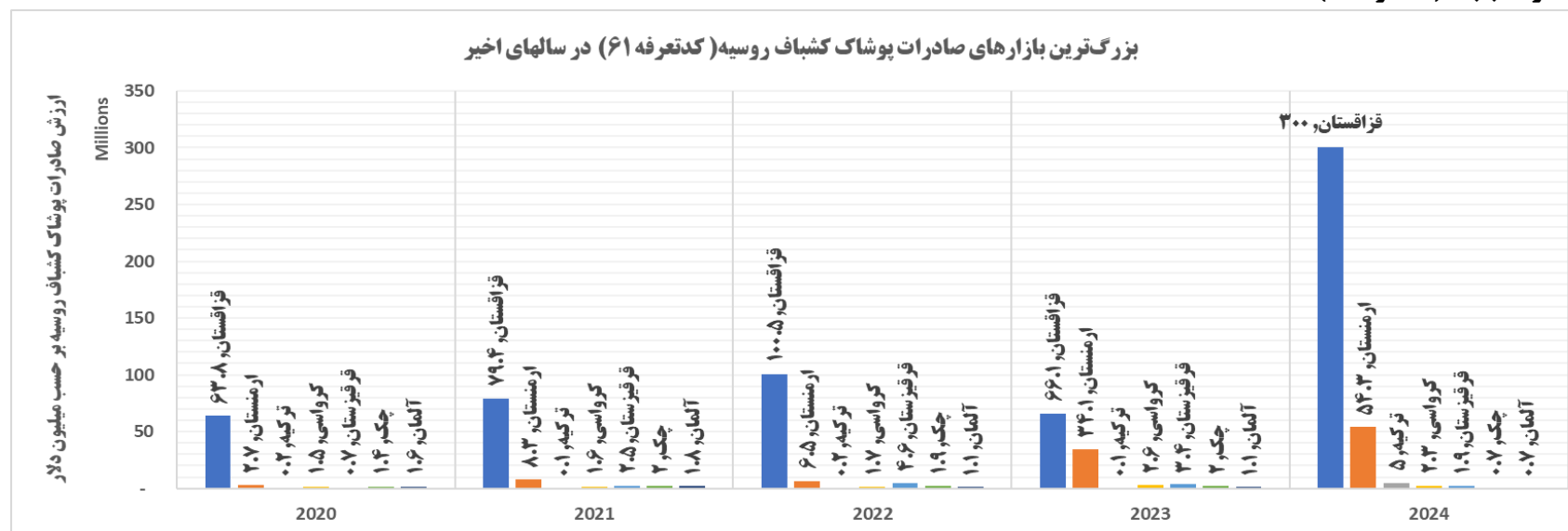
جدول ۶۴- سهم کدتعرفه‌های نساجی از صادرات روسیه در سال ۲۰۲۴ (آمار آیینهای) [۵]

تعرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات(%)	سهم از صادرات نساجی(%)
۵۰	ابریشم	۱۰۸ هزار دلار	۰/۰۰۰۳	۰/۰۱
۵۱	پشم	۵/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۱	۰/۴۵
۵۲	پنبه	۱۶/۷ میلیون دلار	۰/۰۰۴	۱/۴
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۲۶/۴ میلیون دلار	۰/۰۱	۲/۲
۵۴	الیاف مصنوعی(فیلامنت)	۱۵/۴ میلیون دلار	۰/۰۰۴	۱/۳
۵۵	الیاف مصنوعی(استیپل)	۱۸/۶ میلیون دلار	۰/۰۰۵	۱/۶
۵۶	نمد ومنسوجات بی بافت	۷۹/۸ میلیون دلار	۰/۰۲	۶/۷
۵۷	فرش و کفپوش	۷/۱۱ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۶
۵۸	پارچه تار-پودی	۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۰۱	۰/۴
۵۹	منسوج صنعتی	۵۹/۸ میلیون دلار	۰/۰۲	۵
۶۰	پارچه حلقوی	۸/۸ میلیون دلار	۰/۰۰۲	۰/۷
۶۱	لباس(کشاف و قلاب‌باف)	۳۷۲/۶ میلیون دلار	۰/۰۹	۳۱/۴
۶۲	لباس(غیرکشاف و قلاب‌باف)	۱۵۴/۹۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۱۳/۱
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۲۳/۵ میلیون دلار	۰/۰۸	۲۷/۳
۶۴	کفش	۹۳/۵ میلیون دلار	۰/۰۲	۷/۹
جمع		۱/۱۸۶ میلیارد دلار		

طبق جداول ۵۶ و ۵۷ که بر اساس آمار آیینی ای به دست آمده اند و نه آمار مستقیم اعلامی از سوی روسیه به سایت های آماری جهانی، به ترتیب لباس کشاف (کدتعرفه ۶۱) به ارزش ۴/۰۲ میلیارد دلار، کفش(کدتعرفه ۶۴) به ارزش ۳/۹ میلیارد دلار، لباس غیرکشاف(کدتعرفه ۶۲) به ارزش ۳/۰۷ میلیارد دلار و سایر منسوجات آماده (کدتعرفه ۶۳) به ارزش ۱/۰۲ میلیارد دلار بزرگ‌ترین حجم واردات روسیه را در حوزه نساجی و پوشاک در سال ۲۰۲۴ به خود اختصاص داده اند. همچنین در این سال، با ترتیب لباس کشاف به ارزش ۳۷۲/۶ میلیون دلار، سایر منسوجات آماده به ارزش ۳۲۳/۵ میلیون دلار و لباس غیرکشاف به ارزش ۱۵۴/۹۵ میلیون دلار بیشترین حجم صادرات روسیه در این سری کدتعرفه‌ها را داشته اند.

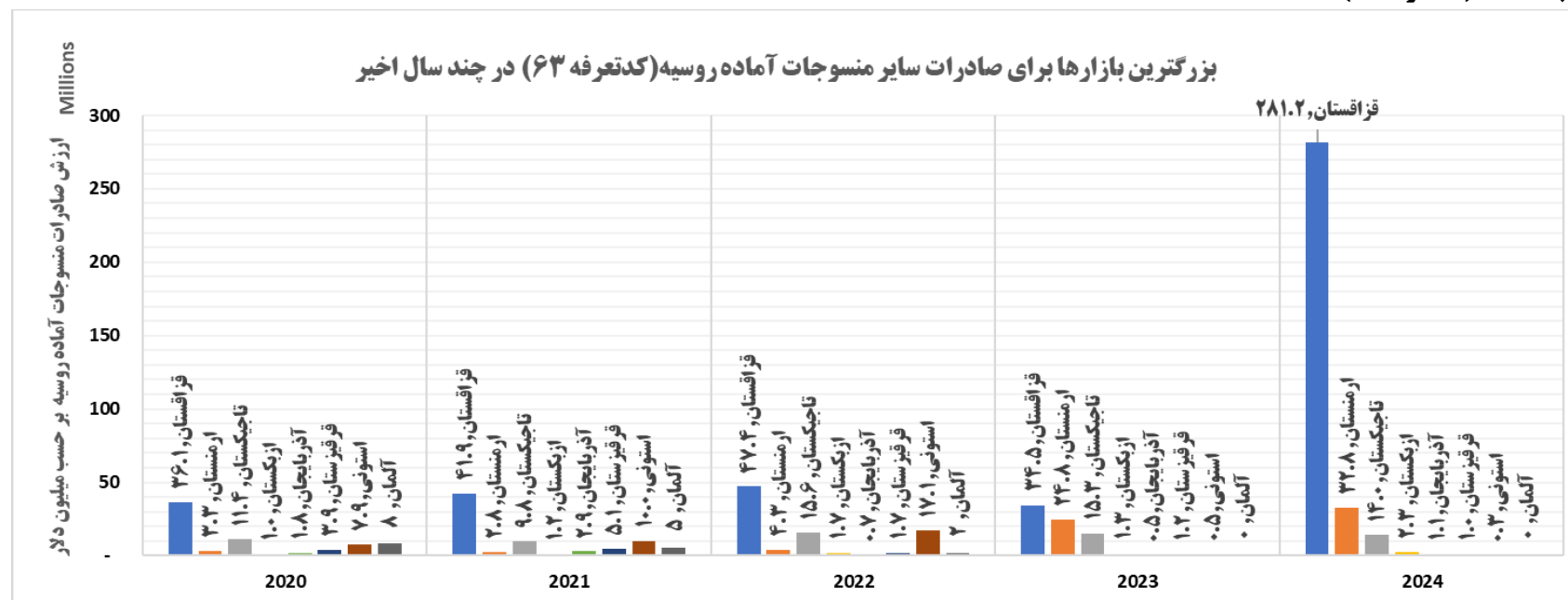
بزرگترین بازارهای صادرات منسوجات و پوشاک روسیه

- لباس کشاف و قلاب باف (کد تعرفه ۶۱)

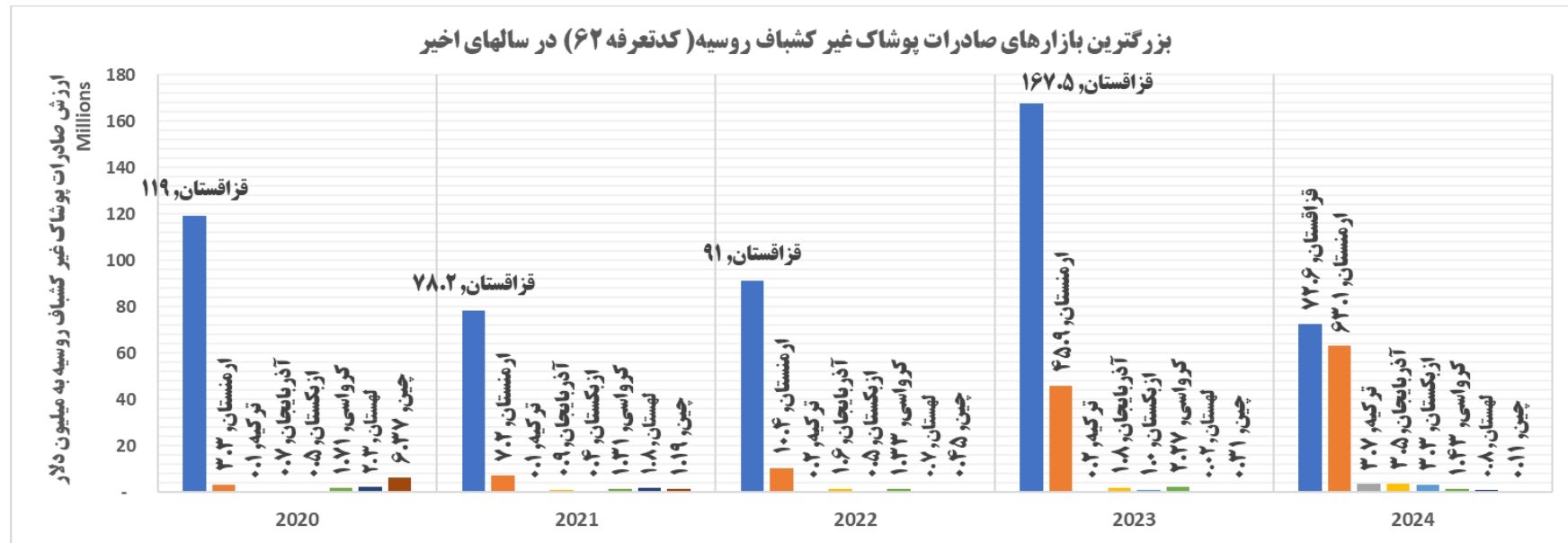
شکل ۶۶- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک کشاف روسیه (کد تعرفه ۶۱) در سالهای اخیر

- سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳)

شکل ۶۷- بزرگترین بازارهای صادرات سایر منسوجات آماده روسیه (کد تعرفه ۶۳) در سالهای اخیر

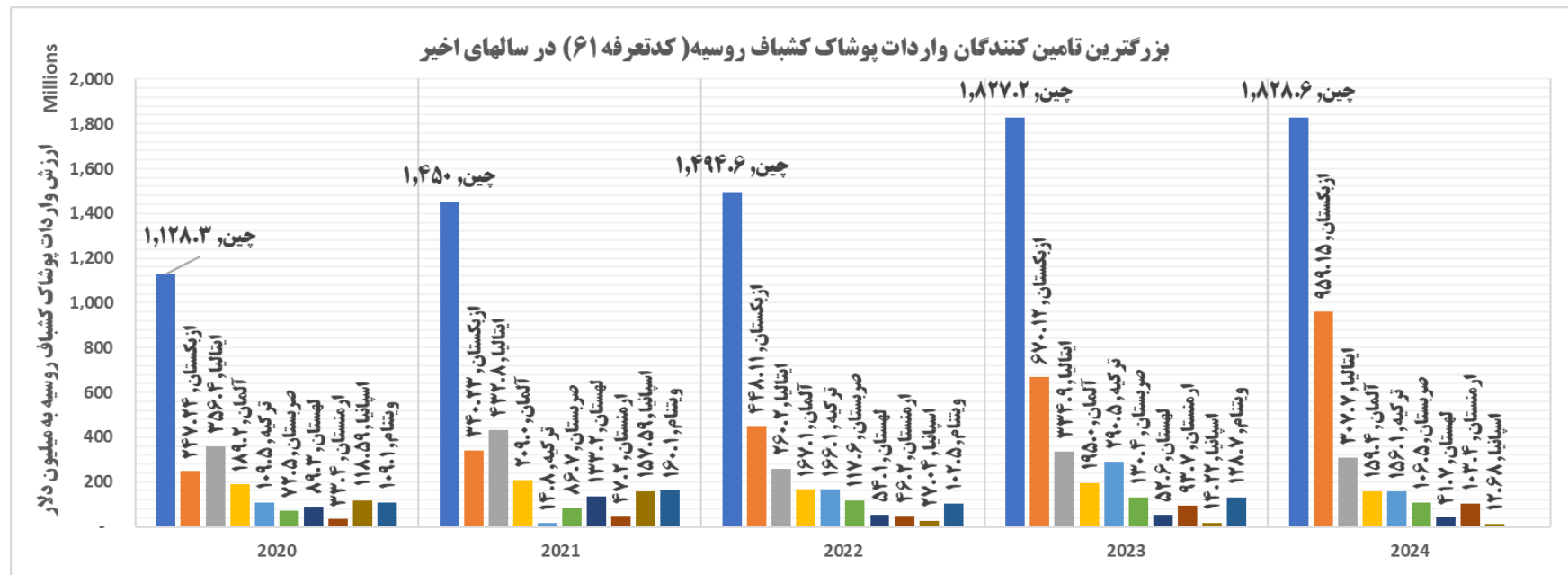
• لباس غیرکشاف و قلاباف (کد تعرفه ۶۲)

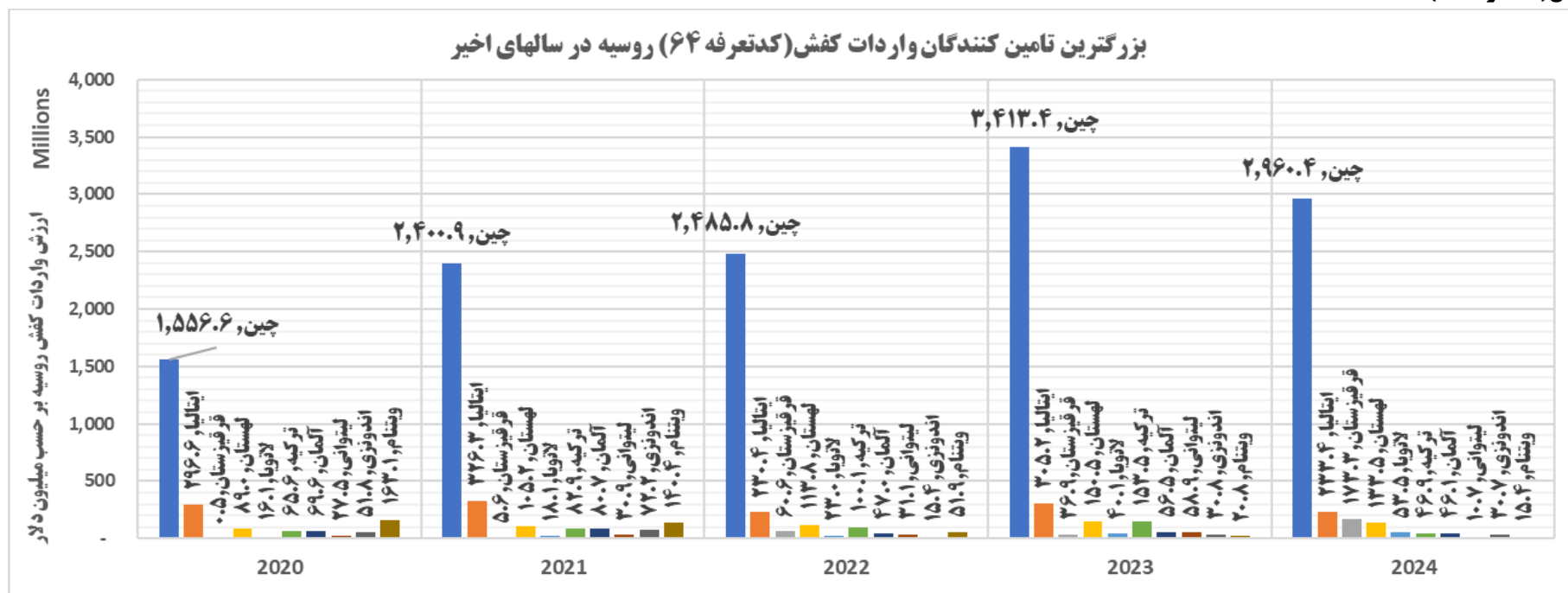
شکل ۶۸- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک غیرکشاف روسیه (کد تعرفه ۶۳) در سالهای اخیر

بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک روسیه

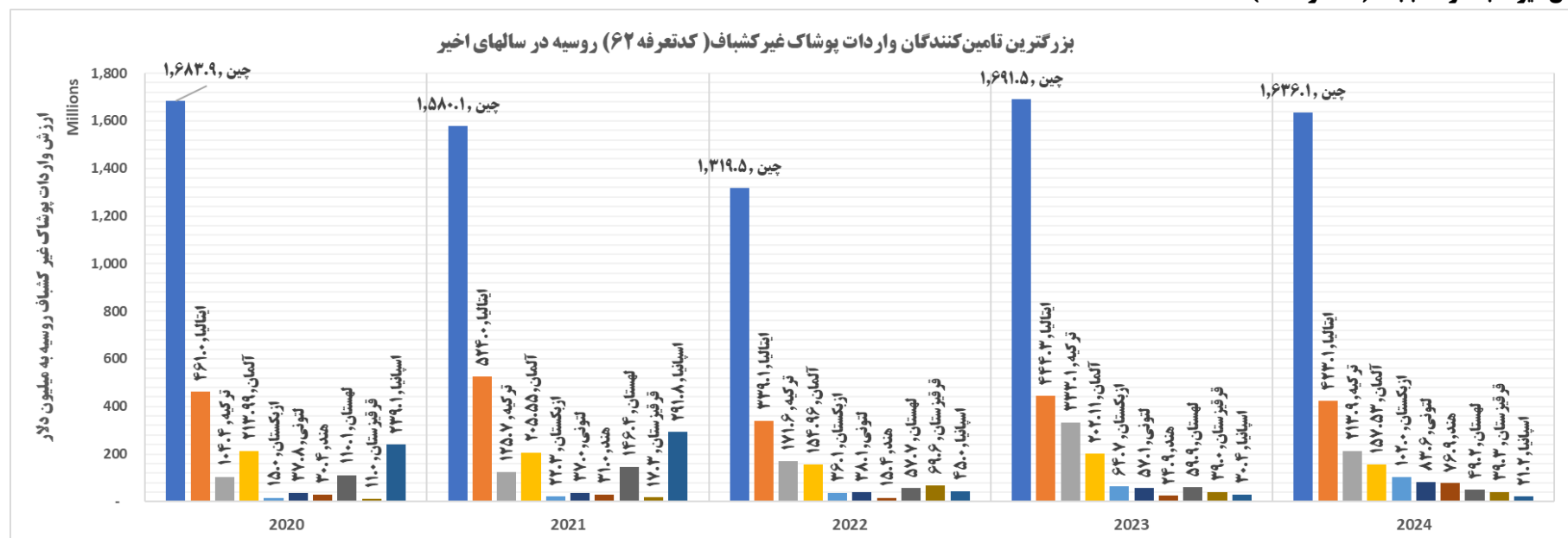
• لباس کشاف و قلاباف (کد تعرفه ۶۱)

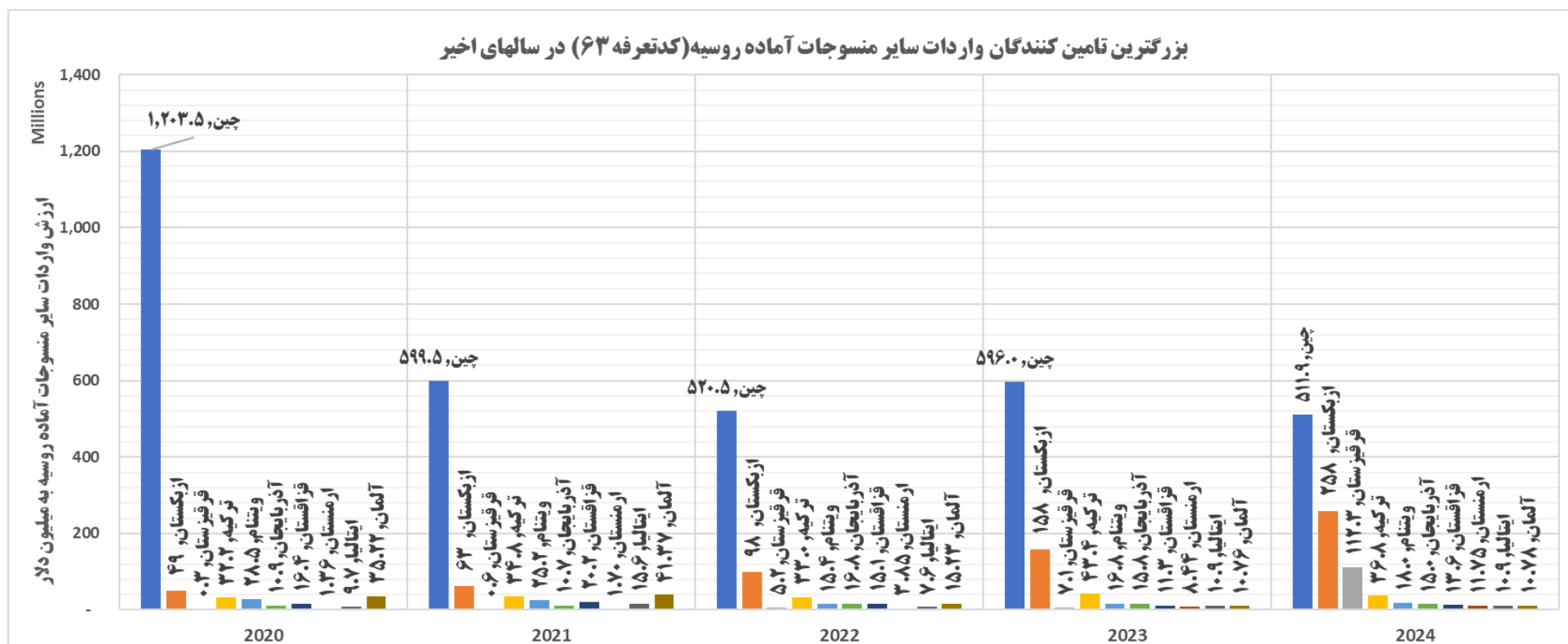
شکل ۶۹- بزرگترین بازارهای صادرات پوشاک کشاف روسیه (کد تعرفه ۶۱) در سالهای اخیر

شکل ۷۰- بزرگترین تامین کننده واردات کفش (کد تعرفه ۶۴) روسیه در سالهای اخیر

شکل ۷۱- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک غیرکشیاف (کد تعرفه ۶۲) روسیه در سالهای اخیر

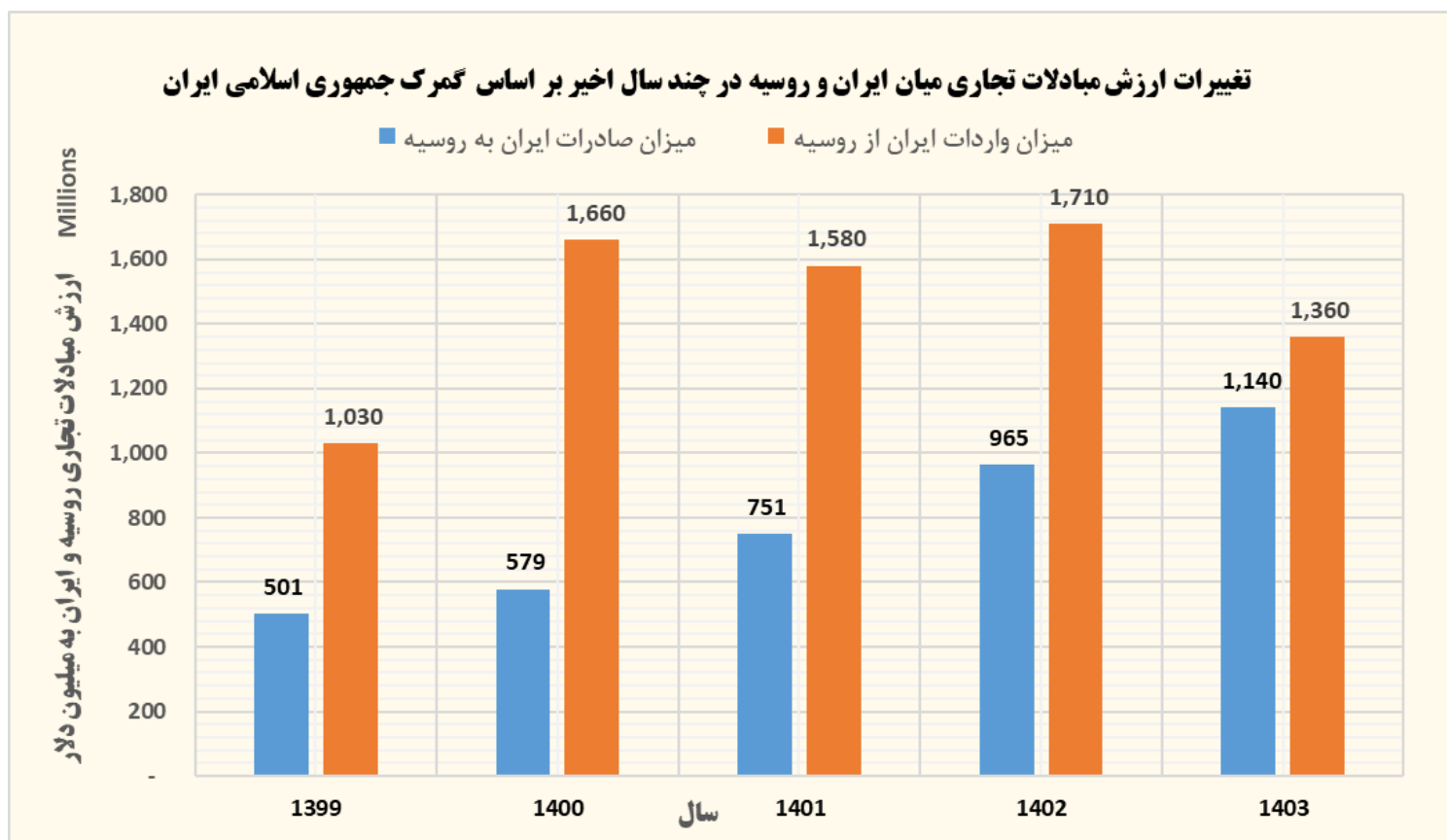
شکل ۷۲- بزرگترین تامین کنندگان واردات سایر منسوجات آماده (کد تعرفه ۶۳) روسیه در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و روسیه

همانطور که در جدول ۶۵ به نمایش درآمده است، تعاملات تجاری ایران و روسیه در طی سال‌های اخیر رشد قابل توجهی داشته است. صنعت نساجی اما، در سال گذشته شمسی، تنها سهمی ۰/۹ درصدی از واردات و سهمی ۴/۳۵ درصدی از صادرات ایران به این کشور داشته است.

جدول ۶۵- میزان واردات و صادرات کلی ایران و روسیه بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
میزان صادرات ایران به روسیه	۵۰۱/۱ میلیون دلار	۵۷۸/۶ میلیون دلار	۷۵۱/۴ میلیون دلار	۹۶۴/۶ میلیون دلار	۱/۱۴ میلیارد دلار
میزان واردات ایران از روسیه	۱/۰۳ میلیارد دلار	۱/۶۶ میلیارد دلار	۱/۵۸ میلیارد دلار	۱/۷۱ میلیارد دلار	۱/۳۶ میلیارد دلار

شکل ۷۳- تغییرات ارزش مبادلات میان ایران و روسیه در چند سال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۰	ابریشم	۱۷/۲ هزار کیلوگرم	۷۳۵/۵ هزار دلار
۵۲	پنبه	۴/۶۴ میلیون کیلوگرم	۱۰/۵ میلیون دلار
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۴۱۰ هزار کیلوگرم	۱/۲۷ میلیون دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۲۵/۹ هزار کیلوگرم	۵۳/۸ هزار دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۷/۰۳ هزار کیلوگرم	۴۲/۴۴ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۸۵ هزار کیلوگرم	۱۵۸/۳۵ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۲۲۶ کیلوگرم	۲ هزار دلار
	جمع	۵/۲ میلیون کیلوگرم	۱۲/۷ میلیون دلار

جدول ۶۶- واردات منسوجات ایران از روسیه در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۳۱۶/۳ هزار کیلوگرم	۴۷۴/۷ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیبل)	۵۳/۶۴ میلیون کیلوگرم	۴۵/۳ میلیون دلار
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۲۶ هزار کیلوگرم	۳۷/۶ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱۱۳/۶۴ هزار کیلوگرم	۱/۲ میلیون دلار
۵۸	پارچه تار-پودی	۳/۲۳ هزار کیلوگرم	۳۲/۳ هزار دلار
۵۹	منسوج صنعتی	۱۲/۳ هزار کیلوگرم	۱۲/۵ هزار دلار
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۳۶۶ کیلوگرم	۴/۶ هزار دلار
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۶۱۲ کیلوگرم	۱۳/۸ هزار دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱/۶ میلیون کیلوگرم	۲/۳ میلیون دلار
۶۴	کفش	۳۱/۶ هزار کیلوگرم	۱۵۷/۷ هزار دلار
	جمع	۵۵/۷۴ میلیون کیلوگرم	۴۹/۶ میلیون دلار

جدول ۶۷- صادرات منسوجات ایران به روسیه در سال ۱۴۰۳ (بر اساس گمرک)

برای شناختن نحوه تعاملات تجاری بلاروس، ارزش واردات و صادرات کل و منسوجات و پوشاک این کشور در جداول ۶۸ و ۶۹ آورده شده است. آمار کشور بلاروس نیز همچون روسیه، برای سال های ۲۰۲۱ به بعد به طور مستقیم موجود نیست و به همین دلیل در این بخش نیز، از آمار آیینهای گردآوری شده از سایر کشورها و شرکای تجاری بلاروس استفاده شده است.

جدول ۶۸- نگاهی به سهم بلاروس در واردات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۴/۱ هزار میلیارد دلار	۲۵/۳۹ هزار میلیارد دلار	۲۲/۴۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۷۳ هزار میلیارد دلار	۲۳/۹۷ هزار میلیارد دلار	ارزش واردات کل جهان(هزار دلار)
۱۶/۸ میلیارد دلار	۱۸ میلیارد دلار	۱۲/۷ میلیارد دلار	۴۱/۸ میلیارد دلار	۳۲/۸ میلیارد دلار	ارزش واردات کل بلاروس(هزار دلار)
۰/۰۷	۰/۰۷	۰/۰۶	۰/۲۴	۰/۱۴	سهم واردات بلاروس از واردات جهانی(٪)
۱/۳۵ میلیارد دلار	۱/۵۵ میلیارد دلار	۱/۲ میلیارد دلار	۱/۷۷ میلیارد دلار	۱/۶۳ میلیارد دلار	ارزش واردات منسوجات و پوشاک بلاروس
۸/۰۴	۸/۶	۹/۴	۴/۲	۵	سهم منسوجات و پوشاک از واردات کل بلاروس(٪)
۰/۱۴	۰/۱۷	۰/۱۱	۰/۱۹	۰/۱۹	سهم واردات منسوجات و پوشاک بلاروس از واردات جهانی این اقلام (٪)

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۶۹- نگاهی به سهم بلاروس در صادرات کل جهان در ۵ سال اخیر

۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	
۲۳/۹ هزار میلیارد دلار	۲۴/۷۲ هزار میلیارد دلار	۲۲/۱۵ هزار میلیارد دلار	۱۷/۵۰ هزار میلیارد دلار	۲۳/۶۵ هزار میلیارد دلار	ارزش صادرات کل جهان(هزار دلار)
۶/۷۴ میلیارد دلار	۷/۹ میلیارد دلار	۱۱/۳ میلیارد دلار	۳۹/۹ میلیارد دلار	۲۹/۲ میلیارد دلار	ارزش صادرات بلاروس(هزار دلار)
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۲۳	۰/۱۲	سهم صادرات بلاروس از صادرات جهانی(٪)
۲۱۶/۱ میلیون دلار	۲۴۸/۴ میلیون دلار	۲۷۴/۷ میلیون دلار	۱/۶۶ میلیارد دلار	۱/۳۵ میلیارد دلار	ارزش صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس
۳/۲	۳/۱	۲/۴	۴/۲	۴/۶	سهم منسوجات و پوشاک از صادرات کل بلاروس(٪)
۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲۴	۰/۱۶	۰/۱۵	سهم صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس از صادرات جهانی این اقلام

* آمار مشخص شده با این رنگ، آمار آینه ای هستند

منبع: ITC

جدول ۷۰- سهم کدتغرفه‌های نساجی از واردات بلاروس در سال ۲۰۲۴ (آمار آینه‌ای) [۵]

تغرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل واردات (%)	سهم از واردات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۴/۳ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۳
۵۱	پشم	۱۴/۱ میلیون دلار	۰/۰۸	۱
۵۲	پنبه	۵۹/۶ میلیون دلار	۰/۴	۴/۴
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۸۴/۴ میلیون دلار	۰/۰۳	۰/۴
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۱۴۶/۹ میلیون دلار	۰/۹	۱۰/۹
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۲۵/۳ میلیون دلار	۰/۷	۹/۳
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۳۹/۶ میلیون دلار	۰/۲	۳/۹
۵۷	فرش و کفپوش	۳۲/۹ میلیون دلار	۰/۲	۲/۴
۵۸	پارچه تار-پودی	۵۵/۶ میلیون دلار	۰/۳	۴/۱
۵۹	منسوج صنعتی	۲۶/۴ میلیون دلار	۰/۲	۲
۶۰	پارچه حلقوی	۳۴۸/۵ میلیون دلار	۲/۱	۲۵/۸
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۱۴۶/۸ میلیون دلار	۰/۹	۱۰/۹
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۹۵/۵ میلیون دلار	۰/۶	۷/۱
۶۳	سایر منسوجات آماده	۱۱۸/۷ میلیون دلار	۰/۷	۸/۸
۶۴	کفش	۱۳۲/۹۵ میلیون دلار	۰/۸	۹/۸
جمع		۱/۳۵ میلیارد دلار		

جدول ۷۱- سهم کدتغرفه‌های نساجی از صادرات بلاروس در سال ۲۰۲۴ (آمار آینه‌ای) [۵]

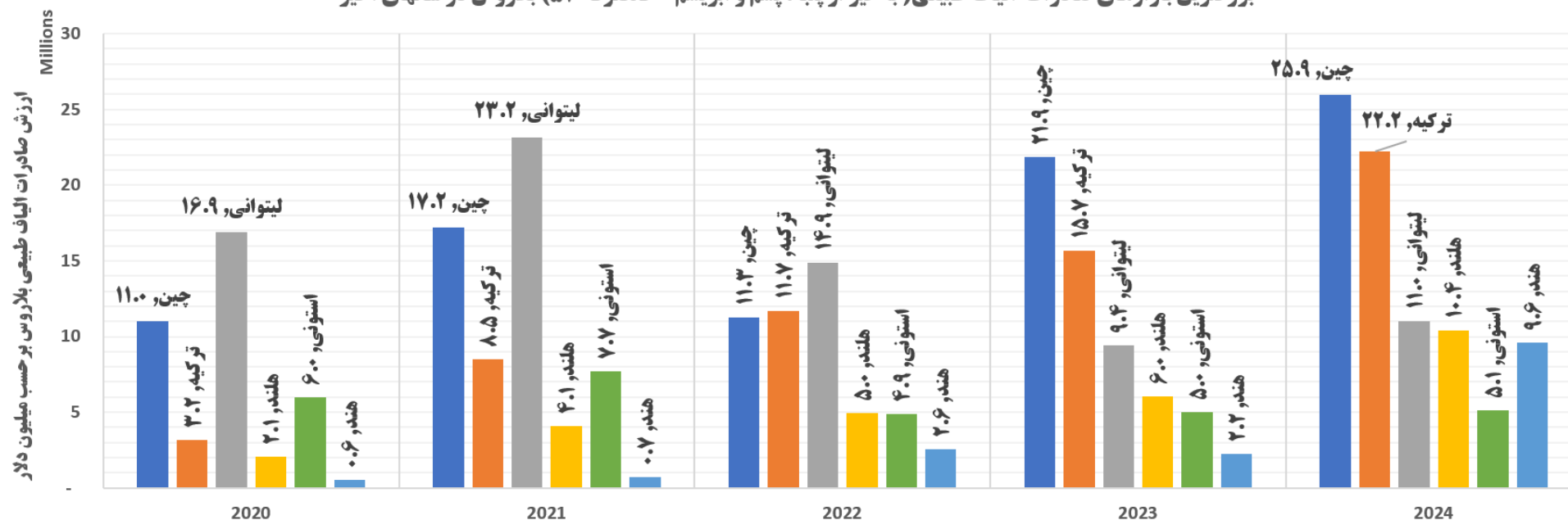
تغرفه	توضیح	ارزش	سهم از کل صادرات (%)	سهم از صادرات نساجی (%)
۵۰	ابریشم	۰	۰	۰
۵۱	پشم	۳۸۵ هزار دلار	۰/۰۰۶	۰/۲
۵۲	پنبه	۲/۹۵ میلیون دلار	۰/۰۴	۱
۵۳	سایر الیاف طبیعی	۱۰۲/۵۵ میلیون دلار	۱/۵	۴۷/۵
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۲۴/۹ میلیون دلار	۰/۴	۱۱/۵
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۸/۳۳ میلیون دلار	۰/۱	۴
۵۶	نمد و منسوجات بی بافت	۱۲/۳ میلیون دلار	۰/۲	۵/۷
۵۷	فرش و کفپوش	۲/۳۳ میلیون دلار	۰/۰۳	۱
۵۸	پارچه تار-پودی	۷۵۰ هزار دلار	۰/۰۱	۰/۳
۵۹	منسوج صنعتی	۱۲/۵ میلیون دلار	۰/۲	۵/۸
۶۰	پارچه حلقوی	۲/۲ میلیون دلار	۰/۰۳	۱
۶۱	لباس (کشاف و قلاب باف)	۲۳/۲ میلیون دلار	۰/۳	۱۰/۷
۶۲	لباس (غیرکشاف و قلاب باف)	۱۶/۹ میلیون دلار	۰/۳	۷/۸
۶۳	سایر منسوجات آماده	۵/۷ میلیون دلار	۰/۰۹	۲/۷
۶۴	کفش	۱/۱ میلیون دلار	۰/۰۲	۰/۵
جمع		۲۱۶/۱ میلیون دلار		

همانطور که در جداول ۷۰ و ۷۱ مشاهده می‌شود، بیشترین ارزش واردات اقلام نساجی بلاروس طبق آمار آیینهای و برای سال ۲۰۲۴، پارچه حلقوی به ارزش ۳۴۸/۵ میلیون دلار، الیاف مصنوعی فیلامنتی به ارزش ۱۴۶/۹ میلیون دلار و لباس کشباف و قلاب باف به ارزش ۱۴۶/۸ میلیون دلار بوده است. همچنین الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم) با ارزش ۱۰۲/۵۵ میلیون دلار، مهم ترین کالای صادراتی این کشور در در این سال و به گواه آمار آیینهای موجود در سایت ITC بوده است.

بزرگترین بازارهای صادرات منسوجات و پوشاک بلاروس

- سایر الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم – کد تعرفه ۵۳)

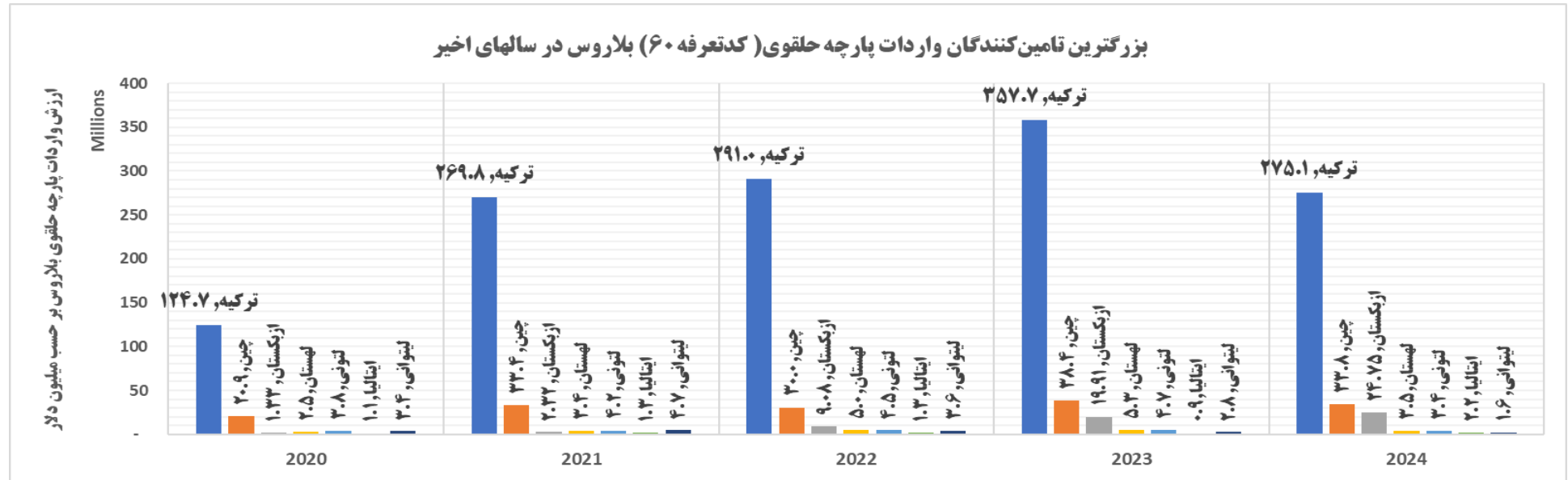
بزرگترین بازارهای صادرات الیاف طبیعی (به غیر از پنبه، پشم و ابریشم – کد تعرفه ۵۳) بلاروس در سالهای اخیر

شکل ۷۴- بزرگترین بازارهای صادرات الیاف طبیعی (کد تعرفه ۵۳) بلاروس در سالهای اخیر

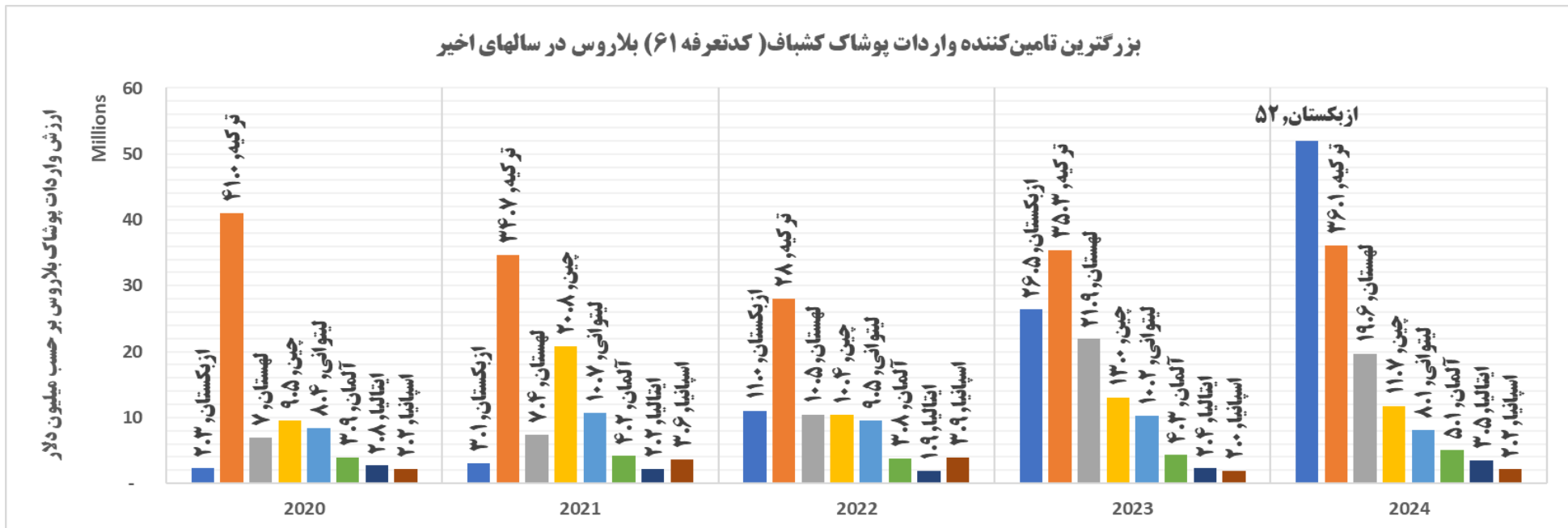
بزرگترین تامین کنندگان واردات منسوجات و پوشاک بلاروس

• بارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰)

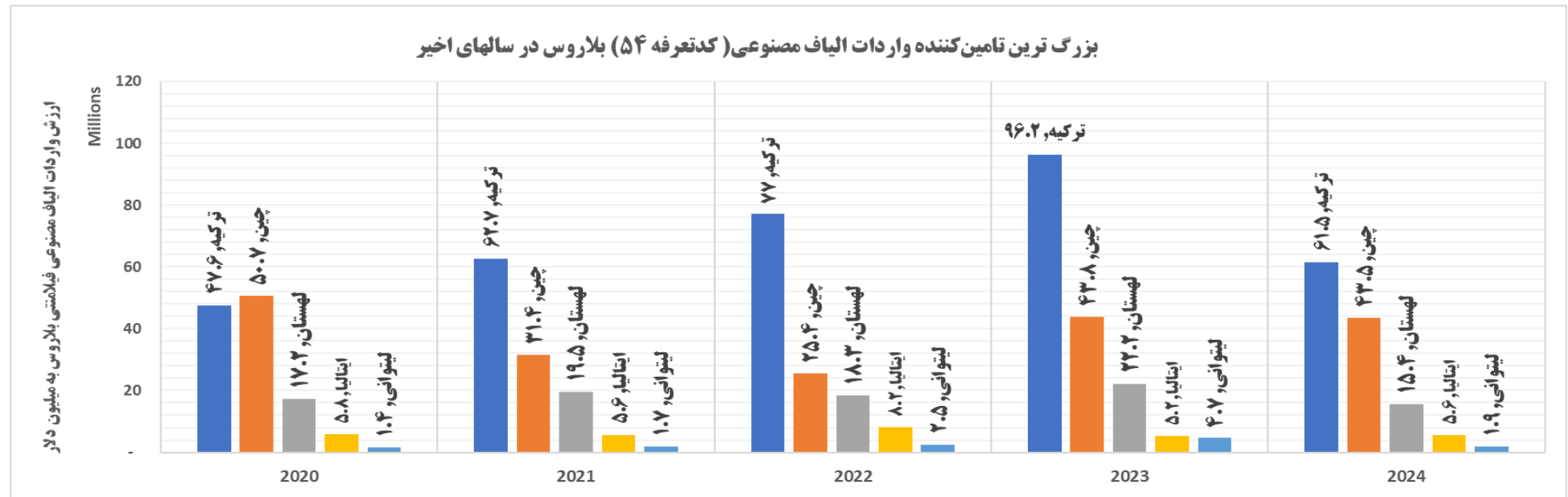

شکل ۷۵- بزرگترین تامین کنندگان واردات بارچه حلقوی (کد تعرفه ۶۰) بلاروس در سالهای اخیر

• لباس کشف و قلاباف (کد تعرفه ۶۱)

شکل ۷۶- بزرگترین تامین کنندگان واردات پوشاک کشف (کد تعرفه ۶۱) بلاروس در سالهای اخیر

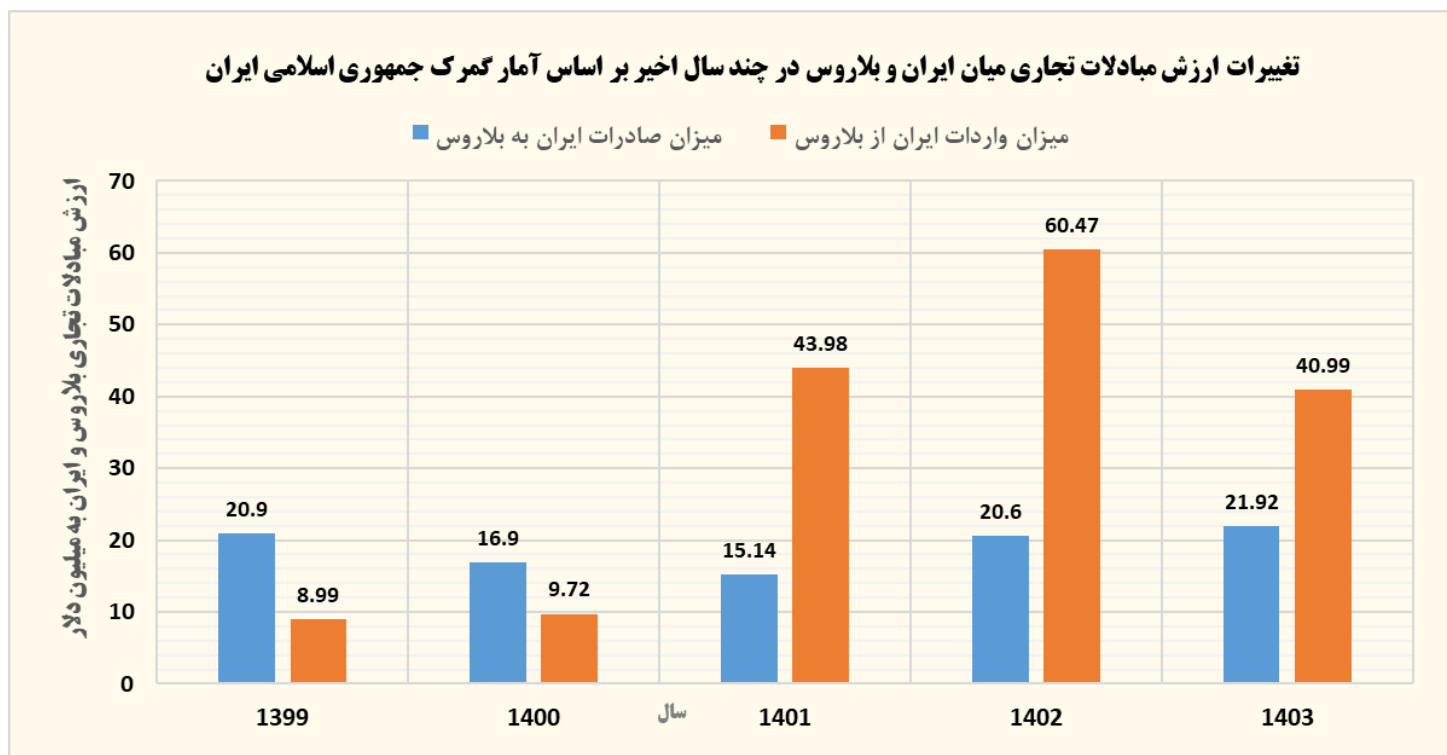
شکل ۷۷- بزرگترین تامین کنندگان واردات الیاف مصنوعی (کدتعرفه ۵۴) بلاروس در سالهای اخیر

تعاملات تجاری ایران و بلاروس

همانطور که در جدول ۷۲ نمایش داده شده است، ایران در سال ۱۴۰۳، به میزان ۲۱/۹۲ میلیون دلار به بلاروس صادرات داشته است که نزدیک به ۱/۵ میلیون دلار از آن به منسوجات و پوشاک تعلق داشته است. در همین سال، میزان واردات ایران از بلاروس نیز به میزان ۴۰/۹۹ میلیون دلار بوده است که اغلب این میزان (۳۲/۸۳ میلیون دلار) به الیاف مصنوعی فیلامنت و استیپل اختصاص داشته است.

جدول ۷۲-میزان واردات و صادرات کلی ایران و بلاروس بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی

۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۲۱/۹۲ میلیون دلار	۲۰/۶ میلیون دلار	۱۵/۱۴ میلیون دلار	۱۶/۹ میلیون دلار	۲۰/۹ میلیون دلار	میزان صادرات ایران به بلاروس
۴۰/۹۹ میلیون دلار	۶۰/۴۷ میلیون دلار	۴۳/۹۸ میلیون دلار	۹/۷۲ میلیون دلار	۸/۹۹ میلیون دلار	میزان واردات ایران از بلاروس

شکل ۷۸-تغییرات ارزش مبادلات تجاری میان ایران و بلاروس در چندسال اخیر بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۴	الیاف مصنوعی (فیلامنت)	۹۷/۹ هزار کیلوگرم	۲۶۴ هزار دلار
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۱۴/۶ میلیون کیلوگرم	۳۲/۶ میلیون دلار
	جمع	۱۴/۷ میلیون کیلوگرم	۳۲/۸۳ میلیون دلار

جدول ۷۳- واردات منسوجات ایران از بلاروس در سال ۱۴۰۳ (بر اساس کمر)

کد تعرفه	عنوان	وزن	ارزش دلاری
۵۵	الیاف مصنوعی (استیپل)	۵۷۶/۶ هزار کیلوگرم	۴۷۲/۴ هزار دلار
۵۷	فرش و کفپوش	۱۴۱/۸۵ هزار کیلوگرم	۱/۰۱ میلیون دلار
۶۱	لباس (کشیاف و قلاب باف)	۴۶ کیلوگرم	۴۶ دلار
۶۳	سایر منسوجات آماده	۳۵ کیلوگرم	۱۴۴ دلار
	جمع	۷۱۸/۶ هزار کیلوگرم	۱/۴۹ میلیون دلار

جدول ۷۴- صادرات منسوجات ایران به بلاروس در سال ۱۴۰۳ (بر اساس کمر)

- [۱] https://en.wikipedia.org/wiki/Regional_organization
- [۲] <https://pub.otagh-bazargani.com/بررسی-و-تحلیل-تجارت-ایران-از-طریق-موافق/>
- [۳] https://en.wikipedia.org/wiki/Shanghai_Cooperation_Organisation
- [۴] <http://pvcas.ir/n۷۴۶۳>
- [۵] <https://www.trademap.org/>
- [۶] <https://irica.ir/>
- [۷] https://en.wikipedia.org/wiki/Ashgabat_Agreement?utm_source=chatgpt.com
- [۸] https://en.wikipedia.org/wiki/Iranian%E۲٪۸۰٪۹۳Russian_Treaty_on_Comprehensive_Strategic_Partnership
- [۹] https://en.wikipedia.org/wiki/Tax_treaty
https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?params=/context/ilj/article/۲۳۶۱/&path_info=FILJ_ghodoosi_CombattingEconomicSanctionsco.py.pdf
- [۱۰] <https://irna.ir/xjTCwd>
https://www.worldwide-tax.com/iran/iran_double_taxation_agreements.asp
- [۱۱] https://en.wikipedia.org/wiki/Commonwealth_of_Independent_States_Agreement_on_Free_Trade_in_Services%۲C_Establishment%۲C_Operations_and_Investment